

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCIII., št. 9
september – kimavec

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Schwarz, d.o.o., Ljubljana
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik
Marjan Toš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

*Tomaž Burazer, Franc Černigoj,
Bojan Avbar, Ivan Kuljaj, Janko
Mehle, Boštjan Pokorny, Lojze
Števanec in Branko Vasa*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovlec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite tudi po e-pošti (ali na disketi + izpis), **uradne dopise**, potrjene z žigom in podpisom odgovorne osebe ZLD/LD, in **fotografije** pa v originalu ali na CD. Pripišite tudi svojo **telefonsko številko**.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,
od 15 do 25 besed 5 €,
od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno in plačati vnaprej na transakcijski račun Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana, pri NLB, d.d., Ljubljana: 02010-0015687097.

Foto: T. Trebar – Diana

IZ VSEBINE:

B. Kurnik	Vso pozornost varnosti na skupnih lovih!	424
M. Toš:	Zadoščenje za Rožnika skozi odstrta okna?	425
IZ DNEVNEGA TISKA		426
MNENJA IN PREDLOGI		428
F. Koščak:	Kult trofeje ali trofeja kulta?	428
NAŠ INTERVJU		429
M. Toš:	Kmet in lovec – še vedno zaveznika v naravi?	429
G. Šuler:	Novi Zakon o Triglavskem narodnem parku – zakon srednjih rešitev	431
B. Pokorny,		
H. Poličnik:	Upravljanje z divjadjo: Divji prašič	435
B. Krže:	Omejimo kmetijsko škodo v septembru!	437
B. Avbar:	»Zeleni mostovi« – prehodi ali pasti za divjad in voznike?	439
N. Šuštarčič:	Pravica do lovskega izpita, pravica do lovske izkaznice in pravice lovskih gostov	441
PO LOVSKEM SVETU		443
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	443
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		444
M. Marenče st.:	Poslednji srnjak ...	444
LOVSKA ORGANIZACIJA		446
B. Leskovic:	Lovski dnevi 2010	446
F. Rotar:	Tretji lovski tabor za mlade Prekmurce	448
M. Petretič:	XII. Evropsko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja	450
F. Ekar:	Junija je bil sprejet nov Zakon o TNP	450
M. Petretič:	Tretje Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja	451
M. Fortin:	7. Grlečev memorial	452
P. Nared:	13. Srečanje lovskega mojstrov in lovskega čuvajev ZLD Notranjske	452
R. Slogovič:	Križevski, Pohorski in Prekmurski rogisti zopet uspešni na Madžarskem	453
F. Rotar:	60 let LD Bistra – Črna na Koroškem	454
B. Žerdin:	Lovci LD Vitomarci odprli nov lovski dom	455
T. Vrščaj:	2. zbor lovcev ZLD Bele krajine	456
S. F. Kropce:	Tradicija LD Kog se nadaljuje	457
M. Kersnik:	Prvenstvo LZS v lovski kombinaciji 2010	458
P. Nared:	Meddružinsko strelsko tekmovanje ZLD Notranjske	459
G. Hodnik:	5. strelska tekma bohinjskih lovcev	459
F. Svetelj:	Uspešno končan tečaj za lovske pripravnike v ZLD Ljubljana	460
O. Bakal:	Tekmovanje v trapu v Hercegovščaku	460
M. Romano:	4. tekmovanje za Pokal Primorske	461
MLADI PIŠEJO		462
JUBILANTI		463
LOVSKI OPRTNIK		464
O. Bakal:	Gömbösova lovska zbirka, kakršno je mogoče le redko videti ...	464
M. Mošnik:	Podoknica Nedeljskega za lovko	465
Š. Nemec:	Zanimiv srnjak iz LD Rogašovci	466
F. Ekar:	17. so se lovci - smučarji pomerili za pokal »kristalnega gamsa«	466
O. Bakal:	Ribiči so boljši, zmagali pa so vsi	467
V SPOMIN		469
LOVSKA KINOLOGIJA		470
I. Hajnšek:	Spregledana angleška pasma – špringer španjel	470
I. Trček:	Tečaj za vodnike krvosledcev v Prekmurju	470
I. Trček:	UP po krvni sledi v Prekmurju	472
A. Vidmar:	Telesno ocenjevanje pslov LKD Gorica	472
KZS:	Predvidena legla	473

SLIKA NA NASLOVNICI:

Jelen – *Cervus elaphus*

Foto: M. Migos

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Vsa pozornost varnosti na skupnih lovih!

Jesen, ki je pred nami, je tisti letni čas, ki je za kmeta posebno zadovoljstvo, saj je to čas spravila pridelka, ki ga je z veliko vloženega truda in včasih skrbi zaradi vremena tudi upravičeno pričakoval.

Zelo podobno doživljamo in pričakujemo ta čas tudi lovci, saj je to čas, ko se začnejo skupni lovi, ko lovimo večino lovne divjadi in na vseh oblikah lova. In prav skupni lovi naj bili nagrada članstvu za celoletno delo v lovišču, se pa včasih sprevržejo tudi v nezadovoljstvo in slabo vzdušje v LD. Mnogi izražajo zaskrbljenost zaradi vse slabšega vodenja in izvedbe skupnih lovov, s katerih izginjajo predvsem lovska pravičnost, ustaljene lovske šege in običaji ter nemalokrat tudi lovsko tovarištvo. Vedno več je opaziti nelovskega obnašanja. In kje najti vzrok za takšno stanje?

Odgovor je preprost: vsakdo le ne more biti lovovodja, ker je za to treba imeti lastnosti, kot so: avtoriteta, organizacijske sposobnosti, sposobnost vodenja, dovolj strokovnega znanja v lovstvu, dobro poznavanje celotnega lovišča, stanišč in gibanja divjadi ter predvsem razvit čut odgovornosti. V okoljih, kjer za izbiro lovovodij ne upoštevajo vseh naštetih meril, so ponavadi na skupinskih lovih redno težave. Tako se nepripravljeni skupinski lovi začnejo že z zamujanjem (in čakanjem) udeležencev, zagotavljanjem vodnikov preizkušnih psov, nadaljujejo se z neupoštevanjem navodil lovovodje, ki se stopnjujejo še z nesprejemljivim prigovarjanjem lovovodji zaradi opozoril posameznikom ali celo s prepirom udeležencev lova, s predčasnim in nevarnim zapuščanjem stojišč, s hojo v skupinah v pogonu, nepravilnim nošenjem in obračanjem lovskega orožja. Končajo pa se z malomarno ali celo nepravilno opravljenim protokolom pozdrava lovini ter zadnjim pogonom, kjer je nekaterim v še prav poseben užitek s krstno palico neobzirno »tepsti« krščenca. Lovski tovariši, vse to ne sodi k lovu! Od takega vedenja do kritične nesreče je zelo malo! Zelo milo rečeno: tako obnašanje je popolnoma nestrokovno, neetično in nelovsko!

Zaradi naštetega je LZS v svoj program izobraževanja vključila tudi izobraževanje lovovodij (vodij lova) in kot ne-prestano obliko izobraževanja, namenjena vsemu članstvu, tudi seminarje o skupnih lovih in varnem ravnanju z lovskim orožjem. Še korak dlje v tej smeri pa smo že storili pri izobraževanju naših novih članov (lovske pripravnike), ko je že takoj po sprejemu osebe v LD predvideno teoretično in praktično izobraževanje iz predmeta »varno ravnanje z orožjem«. Razlog za to je vsekakor v starem reku »Kar se Janezek nauči, to Janez zna ...« Pomen pa je predvsem v tem, da kar se naučimo na začetku uvajanja v lov, nam nehotе preide v navado za vse življenje. Torej, če se na začetku naučimo pravilnega ravnanja z lovskim orožjem, potem je to veliko jamstvo, da bomo tako ravnali vse življenje.

Če bodo LD podprle taka stremjenja tako, da bodo takim vrstam izobraževanja namenile tudi dovolj pozornosti in časa, bodo skupni lovi potekali organizirano in lovsko pravično, bili bodo v večje zadovoljstvo vseh udeležencev, predvsem pa tudi z manj nesrečami.

Verjetno se strinjate z ugotovitvijo, da je o varnem ravnanju z lovskim orožjem napisano in povedano prav vse. Vendar se kljub taki ugotovitvi postavlja vprašanje: »Ali se člani lovske organizacije o tej temi dovolj pogovarjamo, beremo ali poslušamo?« To vprašanje se ponuja samo po sebi predvsem zato, ker se redno dogaja, da pravila varnega ravnanja z lovskim orožjem še vse prevečkrat kršimo, in to najpogosteje kar stari, izkušeni uporabniki lovskega orožja. Stari rek, da »Vsaka prazna puška enkrat počí«, namreč potrjuje dejstvo, da posameznik, ki redno uporablja lovsko orožje, sčasoma izgubi občutek za upoštevanje pravil varnega ravnanja in s svojim lovskim orožjem postane »preveč domač«. To pa je lahko zelo hitro usodno! Zato se moramo ob uporabi lovskega orožja vedno in povsod zavedati, da lahko z njim v samo enem trenutku neprevidnosti, drugim ali sebi povzročimo hude rane ali celo smrt. Posplošena trditev nekaterih, da je lovsko orožje nevarna stvar, ne vzdrži ob dejstvu, da nobeno orožje ni nevarno samo po sebi, ampak je zelo nevarno predvsem v rokah človeka, ki z njim ravna neodgovorno ali neprevidno, bodisi namerno, nenamerno ali pa zaradi neznanja. Zato se mora vsak član lovske organizacije zavedati, da je njegova dolžnost skrbeti za dosledno upoštevanje pravil varnega ravnanja z lovskim orožjem. Eden drugega, brez zamer, opozarjajmo na nepravilnosti! Opozoril ni za nikogar in nikoli preveč!

Da se pri lovu dogajajo nesreče, ni naključje, saj je lov dejavnost, pri kateri je glavno orodje v rokah lovcev lovsko orožje. Nesreče se ne dogajajo samo na lovu, ampak tudi na poti v lovišče, pri vrnitvi, pri malici med lovom ali pa doma pri čiščenju, jemanju ali pospravljanju orožja ali kakor koli drugače. Dejstvo je, da o takih nesrečah predvsem pa njihovih posledicah lovci neradi govorimo ali pa se neradi postavljamo v položaj razprave in razmišljanja o tem. Če se kdo že dotakne te teme, potem so to ponavadi tisti naši člani, ki tako ali drugače vedno vse vedo v pomenu pregovora »Po bitki so vsi generali«. Posledice nesreč, povzročene z lovskim orožjem, kot so: ranjen, morda celo smrtno, neprevidnost posameznega lovca ali njegovih lovske tovarišev, slučajna navzočnost nepoklicanih oseb ali otrok, ki so kakor koli dobili orožje v svoje roke, so lahko zelo predvidljive, če takim dogodkom namenimo dovolj časa, preden sploh lahko nastanejo. Ker je v posesti lovcev veliko orožja in streliva, saj uradni podatki kažejo številko, ki predstavlja večino registriranega strelnega orožja v Sloveniji, je prav in več kot koristno, da o teh stvareh govorimo natančneje, predvsem pa čim več.

Gotovo se bo našel kdo, ki bo »pokomentiral«, da podatki o nesrečah s telesnimi poškodbami, povzročeni z lovskim orožjem, kažejo na relativno majhno število (v povprečju tri nesreče na leto), kar je »relativno« tudi res, res pa je tudi, da je vsaka taka nesreča preveč. Na drugi strani se je treba zavedati, da so povzročene nesreče z lovskim orožjem toliko bolj izpostavljene širši javnosti, ker so medijsko izredno zanimive, predvsem za rumeni tisk, kar še poslabšuje že tako »zrahljano« javno mnenje o lovski organizaciji v očeh širše javnosti.

Celo pri največji previdnosti nastajajo nesreče z lovskim orožjem in v večini primerov je tako ali drugače glavni krivec človek. Lovci smo pač običajni ljudje s takšnimi ali drugačnimi osebnostnimi lastnostmi. Večina nesreč z lovskim orožjem kaže, da slabih lastnosti pri nas ni tako malo. Seveda se posamezniki razlikujemo med seboj, nekateri celo toliko, kot radi rečemo, »kot noč in dan«. Glavne človeške slabosti, zaradi katerih se dogajajo nesreče, so lahkomiselnost, površnost, neznanje in objestnost. Preprostega odgovora na vprašanje, katera izmed teh človeških slabosti je pglavilni vzrok za nastale napake, ni, kajti enak odgovor in vprašanje veljata tudi za vsakdanje nesreče, ki se dogajajo pri vsakdanjem delu pa tudi drugod.

Pri lovski dejavnosti v naravi se lovci nenehno srečujemo z množico nepredvidljivih dogodkov. Poleg njih pa pri lovu, ko čakamo na prihod divjadi, hitreje utripa srce, poveča se nivo adrenalina v telesu, kar vse vpliva na naše ravnanje in obnašanje ter od nas terja hitre odločitve.

Zto je najpomembnejše, da, ne glede na situacijo, vedno in povsod obvladamo vsak naš gib in ravnanje z lovskim orožjem in da se vsak lastnik lovskega orožja vedno in povsod zaveda svoje odgovornosti in dolžnosti in da dosledno upošteva varnostna pravila. Zato ni odveč nenehno poudarjanje dobre organizacije in izvedbe skupnih lovov, saj vendar lovimo z orožjem in ker le dobro organiziran lov zagotavlja varnost vseh udeležencev, dober uspeh lova ob lovsko pravični izvedbi lova, pa tudi lovski užitek.

Lovovodje, zato se zavedajte, da ste za morebitno nesrečo na lovu, ki ga vodite, osebno odgovorni in da odgovarjate tudi za vse tisto, česar niste storili, da nesreča ne bi nastala!

Poleg že omenjenih nevarnosti pa je tu še resnica, pred katero ne gre tiščati glave v pesek, kot radi rečemo. Dejstvo in neizpodbitna resnica je, da alkohol in orožje nikakor ne sodita skupaj! Verjamem, da se vsi strinjate, da komentar v tem pomenu sploh ni potreben, v resnici pa je to v našem vsakdanjem življenju lažje reči kot storiti. »Zelena bratovščina« je vendar znana kot ljubiteljica dobre kapljice, ki je je v naši deželi več kot dovolj in je zato tudi del našega vsakdanjika. Lovske zdravice, ki so del naših lovskih šeg in običajev, so zelo vtikane tudi v naše lovsko izročilo in so dejstvo, pred katerim si ne gre zatiskati oči. Dejstvo je tudi, da samo lovska zdravica po končanem lovu še ni problematična; zaskrbijo joče so »lovske zdravice« pred lovom ali celo med njim.

Ta problemska tematika pa ne zadeva le naših skupinskih lovov, ampak tudi udeležence lovsko-strelskih prireditev, kjer je prav tako prisotno lovsko orožje in več udeležencev na majhnem prostoru – strelišču.

Res se v zadnjem času zadeve na tem področju spreminjajo na bolje, nekaj tudi zaradi spremenjenega načina našega življenja, k temu veliko prispeva tudi ostrejša prometna zakonodaja, pa tudi vodstvo Lovske zveze Slovenije je v preteklosti (in še vedno) vlagalo v to veliko prizadevanj. Včasih se premalo zavedamo pomembnosti te problematike, zato tudi več pozornosti na tem področju nikakor ne sme biti odveč.

Spoštovani lovski tovariši, z doslednim upoštevanjem lovskih šeg in običajev na skupnih lovih ohranjam in negujemo pomemben del slovenske lovske kulture. Z upoštevanjem discipliniranega in zmerne pristopa pa bomo zagotovili predvsem varnost naših aktivnosti. Z lovsko tovariškim in lovsko pravičnim in etičnim obnašanjem bomo zagotavljali dobro vzdušje in čisto vest vseh udeležencev. Prav je, da temu področju v lovski organizaciji namenimo več pozornosti, kot smo jo v preteklosti. In da je temu res tako, dokazujejo sprejeti akti LZS na vseh področjih našega dela. Na bližajočih se skupnih in skupinskih lovih vam želim veliko lepega, pristnega lovskega tovarištva, predvsem pa varnih lovov.

Branko Kurnik, podpredsednik LZS

Iz mojega zornega kota

ZADOŠČENJE ZA ROŽNIKA SKOZI ODSTRTA OKNA?

Potem ko so slovenski mediji objavili novico, da je roka pravice vendarle prišla morilca slovenskega medveda, ki je slišal na ime Rožnik, si je javnost skupaj z lovci vsaj nekoliko oddahnila. Rožnika nam sicer nihče ne bo vrnil, a sodišče bo najbrž le kaznovalo tistega, ki je na tako zverinski način umoril nič krivega, z ovratnico označenega mladega medveda, odnesel njegov kožuh in truplo barbarsko odvrget ob slovensko-avstrijski meji v okolici Solčave. Rožnik je bil po ugotovitvah strokovnjakov nelegalno ustreljen in kot smo lahko prebrali v domačih in tujih medijih, je bilo njegovo truplo (fotografije odrtega Rožnika so mnoge ljudi dobesedno šokirale) pripeljano iz doslej še neznanega kraja (domnevno avstrijskega) in odvrženo v potok ob cesti. Že ta ugotovitev je bila groteskna in je veliko povedala o storilcih gnusnega zločina nad življenjem in naravo. Po novici, da so preiskovalni organi na pravi sledi Rožnikovemu »morilcu« (ali morilcem), pričakujemo, da bo roka pravice pošteno »udarila« po človeku, ki je na tako krut način obračunal z mladim in nič hudega slutečim živalskim bitjem. Javnost torej čaka na zadoščenje in tudi v slovenski lovski organizaciji smo zadovoljni, da bomo vendarle priče epiloga žalostne zgodbe, ki bo še lep čas polnila časopisne stolpce in poročila elektronskih medijev.

Z medvedom in njegovim okoljem je tesno povezano delovanje naših lovskih prijateljev na kočevsko-ribniškem koncu Slovenije. Zelo spoštljivo so zaznamovali 60-letnico ustanovitve in delovanja ZLD Kočevje. Praznik je bil v znamenju razvitja novega prapora ZLD Kočevje. V ribniški športni dvorani se je zbralo veliko članov zelene bratovščine, lovcev od blizu in daleč, nekdanjih in zdajšnjih lovskih funkcionarjev in seveda domačinov, ki so z lovci in lovstvom povezani tako ali drugače. Udeležili smo se simpatičnega kulturnega programa, ki je skupaj s sporočili govornika **mag. Štefana Vesela**, predsednika ZLD Kočevje, in **mag. Srečka F. Kropeta**, predsednika LZS, še enkrat potrdil globoko zakoreninjenost lovske kulture in tradicije na kočevsko-ribniškem koncu naše domovine in spoštovanje lovskega izročila med člani zelene bratovščine.

Bolj kot čas mineva in bolj kot se bliža konec mandata aktualnega uredništva lovskega založništva pri LZS, ki ima »na vesti« tudi in predvsem uredniško politiko Lovca, se očitno oddaljujemo od naše velike želje, da bi glasilo Lovec tudi uradno vpisali v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo. Spodletelo nam je zaradi drobnih pravnih pomanjkljivosti, ki jih z malo dobre volje ne bi bilo težko odpraviti in v dopolnitvah Pravil LZS nekoliko določene opredeliti programsko zasnovo, jasno določiti pravice odgovornega urednika in uredniškega odbora ter način njunega imenovanja oz. razreševanja. To v zdajšnjih Pravilih ni ustrezno rešeno, ker se LZS z vpisom Lovca v razvid medijev preprosto doslej še ni nikoli ukvarjala. V jubilejnem letu pa smo si v uredništvu zadali nalogo, da to zadevo pomagamo urediti in da kljub manjšinskim nasprotnim mnenjem nekaterih pravnih svetovalcev LZS pripravimo dovolj prepričljive argumente za odločanje Upravnega odbora in na koncu še Občnega zbora LZS. Uredniški odbor namreč ne želi v nobenem pogledu »presepati« svojih pooblastil in delovati mimo pristojnosti, ki nam pripadajo. Pravni strokovnjaki (ne vsi) nam dopovedujejo, da lovci ne potrebujemo javnega medija. Dovolj nam je glasilo Lovec, sicer bi »moralni dopuščati pisanje tudi v nasprotju s cilji in nalogami LZS, torej v škodo interesom lovstva«. V uredništvu spoštujemo vsako mnenje, a kljub temu menimo, da Lovec ni nikakršen bilten, katalog ali neki notranji posrednik informacij, ki bi bil namenjen zgolj obveščanju omejenega kroga oseb. Lovec je izjemno pomemben medij, ki zapisuje sledi in soustvarja zgodovino slovenskega lovstva, je medij tudi glede na svojo tehnično obliko, kakovost tiska, naravoslovno vredne in dokumentarne fotografije in drugo gradivo. In že vseskozi se nanj lahko naroči sleherni nelovec, ki ga želi prebirati. Verjamemo, da v tem pogledu (še) uživamo podporo lovske javnosti in članstva in da bo LZS ravnala kot skrben gospodar in z vpisom Lovca v razvid medijev (ob izpolnitvi vseh zakonskih pogojev seveda) ne bo zaprla, pač pa le še odstrla okna slovenskim lovcom in lovski javnosti v svet. Menimo, da je Lovec veliko okno v svet, je dokaz našega bivanja, dela in obstoja v simbiozi vsega živega v naravi. Ali, kot pravijo mnogi naši bralci, »smo pravi in že dolgo v praksi dokazani pluralni medij s stoletno tradicijo«. To dokazujemo z našo programsko zasnovo in uredniško širino, vključno s pravico do popravka ali objave ne žaljivo napisanega drugačnega odgovora (mnenja). To pomeni, da Lovec docela upošteva načela demokratičnosti medijev.

Dr. Marjan Toš

IZ GNEZD ŽE KUKAJO GLAVICE ŠTORKLJIC

Dolenjski list, 1. 6. 2010). – »Na portalu spremljamo dogajanje na gnezdh belih štorkelej v belokranjskem Podzemlju in Zemlju. V začetku aprila smo poročali o njihovem prihodu na gnezdišča in **svatbenem obredu**, v mesecu maju so že pridno **sedele na jajcih** in svatbeni obred je obrodil sadove,« piše **Vinko Kukman**, avtor zanimivega sestavka. In nadaljuje: »Te dni so ugledale luč sveta mlade štorkelej. Če sem prav videl skozi objektiv, sta v podzemeljskem gnezdu dva mladiča, v zemeljskem pa trije. Toliko glavice je namreč pokukalo iz gnezda, ko sta starša priletela s hrano ... Starša sta nenehno v akciji, iz pokosenih travnikov ob Kolpi neumorno prinašata vse, kar je na njihovem kar pestrem jedilniku. Mladiči morajo hitro zrasti, se podati na prve poletne in se pripraviti na dolgo pot skozi **nepredvidljive vetrove** v toplejše kraje na jugu Afrike ...«

VRNIMO PTICAM GNEZDA

Večer, 2. 6. – Na pobudo tednika 7 dni, ki je začrtal poučno, zabavno in družbeno odgovorno akcijo **Vrnimo pticam gnezda** in k izdelavi ptičjih gnezdilnic nagovoril veliko posameznikov vseh generacij, tudi šole, je bilo postavljenih vsaj tisoč »škorčenic«. »Če se je, na primer, v vsaki izvalilo od pet do sedem siničk, so veliko naredili za naravo in zase,« so ob zaključku akcije poudarili sedemdesetletni, novinarka **Glorija Marinovič** pa je zbrane v mariborskem Kulturnem inkubatorju nasmejala z ugotovitvijo, da »tako učinkovite stanovanjske politike za družine v stiski Slovenija še ni videla.«

PSA, KI MRCVARI SRNO, LOVEC NE SME USTRELITI

Delo, 3. 6. – Divje živali vse bolj pritiskajo v mesta. Všeč jim je obilje hrane na njivah, vrtičkih in v smeteh. V urbanem okolju so tako našli zavetje številni divji prašiči, jazbeci, nutrije in sive vrane. Strokovnjaki opozarjajo, da je zdajšnja zakonodaja neustrezna in da se lahko zgodi, da divje živali srečamo tudi v naših kletah, šolah in vrt-

Foto: E. Mihevc – Diana

Poljski jerebici

cih, saj se človeka ne bojijo več. Pravijo, da psa, ki mrcvari srno, lovec ne sme ustreliti ...

»NISMO GRADILI ZA DIVJE PETELINE, TEMVEČ ZA TURISTE«

Delo, 3. 6. (Mateja Celin). – Koroške občine na območju Pohorja imajo precej težav pri usklajevanju svojih interesov in načrtov ter želja prebivalstva s strogimi določili varovanega območja Natura 2000. Zato poskuša Zavod za varovanje narave s projektom **Natreg** povezati varstvo narave z razvojem varovanih območij. Ugotavljajo, da veliko težav povzročata administrativna zmeda in pomanjkanje skupnega upravljanja zelo razdrobljenega območja. S podrobnim načrtom upravljanja Pohorja bi radi dosegli konsenz z lokalnim prebivalstvom in strokovno javnostjo.

NAMESTO JAZBECA USTRELIL LOVSKEGA PRIJATELJA

Delo, Dnevnik, 4. 6. (Zdenka Lindič - Dragaš, Dragana Stanković). – Jože Leščanec in Jože Nemanič sta pogosto skupaj hodila na lov in na lovske zборе, pripoveduje starešina LD Metlika **Franč Jakljevič**. Tudi usodnega 14. avgusta 2007 sta se zvečer odpravila na lov na jazbeca v okolici Želebeja v Beli krajini. Ko sta prispela na cilj,

sta šla vsak na svojo stran. Bilo je okrog 21. ure, ko je Leščanec kakšnih 40 metrov pod prežo zagledal gibanje v levo in desno. Videl je tudi bele lise, kar je značilno za jazbečovo glavo. Ustrelil je. Namesto jazbeca je na tleh našel prijatelja, ki je že naslednji dan v novomeški bolnišnici umrl. Jakljevič meni, da v tem tragičnem primeru z obeh strani ni bilo dovolj poskrbljeno za varnost.

V ŽIVALSKEM PARADIŽU 150 NAJRAZLIČNEJŠIH ŽIVALI

Dolenjski list (L. Markelj), 9. 6. – Lepo poletno vreme je več kot primerno za izlete po bližnji okolici in tokrat vam ponujamo namig za obisk majhnega živalskega vrta v Dobravici pri Šentjerneju. Živalski paradiž je že zdaj velika vaba ne le za Šentjernejčane, temveč za vso Dolenjsko. V nekaj letih jo je ustvaril Novomeščan **Aleš Goleš** na podedovani kmečki domačiji, kjer je mogoče videti domorodne, večini znane živali, pa tudi številne tujerodne ali eksotične vrste. Dihur se otrokom pusti celo božati. Zanimivi so tudi konjički, v načrtu pa imajo naba-vo celo konjičkov za jahanje.

RAJSKI VRTOVI POD SNEŽNIKOM

Primorski novice, 14. 6. – Na Mašunu so ob letu biotske raznovrstnosti sveta pod

Snežnikom odprli razstavo. Na ogled je mozaik življenjskih prostorov, rastlinstva in živalstva od vrha Snežnika, prek gozdov in suhih kraških travnišč do podzemlja. Pivških presihajočih jezer, Cerkniškega jezera in Planinskega polja.

MEDVEDKA V BLIŽINI ZAPOTOKA NAPADLA SPREHAJALKO

Delo, Dnevnik, 16. in 17. 6. (N. U. in Mitja Felc). – Medvedka z dvema mladičema je dan prej (v samoobrambi) v bližnji vasi Zapotok v Občini Ig napadla žensko s psom, ki ga ni vodila privezanega na povodec, so sporočili s PU Ljubljana. Na kraj nesrečnega dogodka so takoj prihiteli reševalci in intervencijska skupina Zavoda za gozdove. Ranjeno žensko so prepeljali v ljubljanski klinični center. Po prvih znanih podatkih je bila ženska ranjena po nogi in roki, vendar ni bila v smrtni nevarnosti. Medvedka z dvema mladičema je po napadu pobegnila.

Med sprehodi v naravi bodite pazljivi, opozarjajo na Zavodu za gozdove Slovenije po torkovem napadu medvedke na sprehajalko. Po besedah **Anje Hreščak**, zapisanih v Dnevniku, **Marko Jonozovič** (ZGS) in **Srečko Žerjav** (LZS) zagotavljata, da medved v 99 % ne bo prišel v človekovo bližino, če ga bomo primerno opozorili nase, da smotorej v gozdu ... Vse pse pa morajo sprehajalci voditi na povodcu.

V AVSTRIJI IZSLEDILI DIVJEGA LOVCA, KI JE USTRELIL MEDVEDA ROŽNIKA

Dnevnik, 15. 7. (STA). – Avstrijska policija je po trinajstih mesecih izsledila domnevnega divjega lovca, ki je junija lani v okolici Solčave ilegalno ustrelil medveda Rožnika. Moški naj bi bil iz okraja Velikovec (Avstrija), ki pa zanika kakršno koli vpletenost v incident. Policija je krivolovca brez uspeha iskala več mesecev, k iskanju pa ni pripomogla niti razpisana nagrada v višini 12.000 evrov.

KAKŠNA BI BILA DANES VIDETI SLOVENIJA, ČE NE BI BILO ČLOVEKA ...

Sobotna priloga Dela, 10. 7. (Irena Štaudohar) – Biolog Miha Krofel z Biotehniške fakultete Univerze Ljubljana se, kot sam pravi, v domišljiji večkrat poigrava z mislijo, kakšna bi bila danes videti Slovenija, če na našem območju nikoli ne bi bilo človeka. Večino naše dežele bi prekrivala gozdna krajina. Medved, volk in ris, ki so zdaj omejeni na večje gozdne komplekse, bi naseljevali celotno Slovenijo. A najhuje bi bilo, da ne bi bilo človeka, ki bi vse to videl in užival ...

»IMEJ SRCE, POMAGAJ ŽIVALIM, PODPRI SPREMEMBE!«

Dnevnik, 23. 7. (Vesna Tripkovič). – Pred celjskim kinom Metropol je v soboto, 24. julija, poleg zbiranja podpisov za spremembo Zakona o varstvu in proti mučenju živali potekala tudi akcija za pomoč živalim. »Zakon je zastarel, izvajanja in ukrepanja praktično ni. Zavetišča so prepolna živali, vedno več je primerov mučenja živali.« Z diplomskim delom Tine Tement, delovanjem Jadranke Juras in še mnogih društev in prostovoljcev so se začele stvari premikati na bolje,« je pojasnila zagovornica živali Metka Krajnc. »Zaščita živali je enako pomembna kot skrb za socialo med ljudmi,« dodaja Maja Kos v Delovih Pogledih.

SLADKOSNEDA GOSTJA PRI VELIKOLAŠKEM ŽUPANU ...

Dnevnik, 23. 7. (mb). – Sladkosneda medvedka z mladičem je v nočnem času nepovabljen obiskala velikolaškega župana Jožeta Zakrajška. Na srečo se panjskih končnic ni lotila, je pa s seboj poskušala odnesti zalogo čebeljega satovja, s čimer je županu pustila račun v višini 550 evrov. V zadnjih desetih dneh so se medvedi oglasili še pri petih vašcanih okoliških vasi.

V POVEZAVI Z »ŽIVALSKO POLICIJO« ŠE PRECEJ NEJASNOSTI

Dnevnik, 23. 7. (Vanja Alič). – Pobude civilne družbe za ustanovitev tako imenovane živalske policije so vse glasnejše, a je v povezavi s tem tudi še precej nejasnosti. »Ali takšno službo organizirati na državni ali lokalni ravni – ali jo morebiti zaupati nevladnim organizacijam? Kako zagotoviti strokovno podporo in nadzor delovanja?« si ob tem postavlja vprašanja Matjaž Emeršič z Vursa. Aličeva je pisala tudi o vse glasnejših zahtevah po »živalski policiji«.

Kot so poročale Slovenske novice (U. P., 15. 6.), so konec tedna neznanci obiskali hišo lovske družine na Šmohorju. Tatovi so jim odnesli odtočne žlebove in cevi, »sunili« pa so tudi nekaj pijače in orodja.

Na posvetu lovskih starešin so bili v Sevnem pod Trško goro Dnevi slovenskega lovstva. To je bil dvodnevni strokovni posvet, na katerem so se zbrale starešine lovskih družin iz vse Slovenije, da bi obravnavali vizijo delovanja Lovske zveze Slovenije, obravnavali problematiko škode od divjadi ter se pogovorili o problematiki vodenja lovskih družin.

Dolenjski list je 15. 7. poročal, da še vedno pogrešajo 45-letno Romano Zalar s Senovega. Policisti so pregledali več

relacij in objektov, a je niso našli. V iskanje so se vključili tudi vodniki službenih psov (PU Krško) in drugi policisti, pa tudi policijski helikopter. Popoldne so organizirali še širšo iskalno akcijo, v kateri je sodelovalo okoli 30 gasilcev in lovcev. Do noči pogrešane niso našli in so z iskanjem nadaljevali.

Na lokalni cesti Prestranek–Matenja vas se je v nedeljo zvečer poškodoval 17-letni motorist. Peljal se je po klancu navzdol, ko je kar na lepem preden na cesto skočila srna. Trčil je vanjo, padel in se hudo poškodoval, zaradi česar so ga nemudoma odpeljali na ljubljanski klinični center. Takšnih nesreč je kar precej, zlasti tudi na cestah v Prekmurju.

STEKLINA V REPUBLIKI SLOVENIJI

V obdobju od 1. do 31. maja 2010 je bilo z območja 56 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 80 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih bolezni živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 46 lisic, 9 jazbecev, 1 kozo, 3 kune, 4 mačke, 1 ovco, 12 psov, 2 podgani, 1 srno in 1 veverico.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

V obdobju od 1. do 30. junija 2010 pa so z območja 47 občin laboratorijsko preiskali na prisotnost virusa stekline 68 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih bolezni živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 41 lisic, 4 glave govedi, 3 jazbece, 6 kun, 1 kunca, 8 mačk, 1 ovco, 1 psa, 2 srni in 1 volka.

Prisotnost virusa stekline je bila ugotovljena pri štirih lisicah:

Podlehnik – 1, Poljčane – 1, Rogaška Slatina – 1, Šmarje pri Jelšah – 1.

Jedr M. Wernig,
dr. vet. med.,
vodja Oddelka VURS
za zdravstveno varstvo živali

Foto: H. Oršanič – Diana

Kult trofeje ali trofeja kulta?

Glede na moje razmišljanje sem dal članku namenoma malo zmeden naslov predvsem zato, ker želim spodbuditi širšo razpravo ali polemiko o zdajšnjem odnosu do lovskih trofej v našem lovstvu.

Besedi *kult* in *trofeja* nista slovenskega izvora. Kult izhaja iz latinščine (*cultus*) in pomeni čaščenje, slepo oboževanje ali pretirano občudovanje, odvisno, na katero stvar ali predmet se tak odnos navezuje. (Religiozen kult, kult osebnosti, kulturna pesem ipd.) Beseda *trofeja*, ki je sicer izpeljana iz francoščine, je prav tako latinskega izvora, *trophaea*, navezuje pa se na grški koren »*tropē*« in pomeni preobrat, sovražnikov beg, zmago, nekaj, kar se vzame sovražniku v znamenje zmage.

V lovstvu trofejo lahko pojmuje v širšem pomenu: kot celotno uplenjeno divjad, pravilneje, v ožjem pomenu, pa je trofeja le značilni telesni del divjadi, na primer kožuh, glava, rogovje, zobje, peresa ali drugi poseben del določene živali.

Lovske trofeje zasledimo že v lovski kulturi paleolitika. Tedaj so verovali, da imajo posamezni značilni deli živalskega telesa zaščitno ali čarobno moč. Ostanki takega verovanja so se ohranjali v starem in srednjem veku pa vse do današnjih dni, ko imajo lovske trofeje sicer svoj specifičen pomen.

V času in prostoru je bil človekov odnos do vsakovrstnih trofej zelo različen. Najbolj krute so bile bojne in vojne trofeje. Vsem je verjetno znan odvzem skalpa, ki so ga kot bojni plen z glave premaganega sovražnika odvzeli severnoameriški Indijanci, ali pa nabadanje človeških glav na kole kot svojevrstno svarilo premagancem. Tudi znana »čela-kula« v Srbiji, ki so jo

Turki sezidali iz človeških lobanj premaganih vojakov, je nekakšno znamenje bojne trofeje. Še najbolj nedolžna bojna trofeja je odvzeta zastava premaganega sovražnika ali zaseženo orožje in drugi vojni plen. Še dandanes si zmagovalci za bojno trofejo privoščijo marsikaj; pogledimo, kaj se dogaja v sodobnih vojnah po svetu.

Lovska trofeja v svojem bistvu pomeni tudi nekakšen dokaz zmage človeka - lovca nad divjadjo. Čeprav je bil v preteklosti glavni motiv lova pretežno le zadovoljevanje potreb po hrani v boju za preživetje, pa si je človek svoj dom in sebe večkrat okrasil z značilnim delom uplenjene živali. Motivi za to so bili različni: od prepričanja, da ga bo to ščitilo pred zli duhovi ali mu je dajalo čarobno in nadnaravno moč, pa do tega, da ga je trofeja spominjala na dogodek z nekega lova in spopada z divjadjo. Različne kulture so torej imele v različnih obdobjih različne odnos do lovskih trofej.

V Evropi se ta odnos odraža v dveh značilnejših različicah. Lovci v srednji Evropi gojimo sorazmerno močan »kult lovske trofeje«, medtem ko je v nekaterih drugih območjih (npr. skandinavskih) lovska trofeja praktično nepomembna in jo preprosto zavržejo. Mi geografsko spadamo v srednjo Evropo in tudi naš odnos do lovske trofeje je dokaj vezan na srednjevropsko lovsko kulturo in običaje. Menim, da to ni nič slabega, zato se takega našega odnosa ni treba sramovati ali ga celo zatajevati. Ravno pa se nam dogaja v zadnjih petnajstih, dvajsetih letih. Ker so nekateri, t. i. »kvazi ekologi« ali naravovarstveniki in njihova gibanja lovcem očitali, da se nam »gre samo za lovske trofeje« in slepo ubijanje živali, smo se le preveč

potegnili v nekakšen pasiven položaj. To daje vtis, kot da se strinjamo z njihovimi kritikami. Kar zadeva naravovarstvo, se je lovska organizacija že zelo prilagodila na nove razmere in lahko rečemo, da je zdaj lovska organizacija praktično največja naravovarstvena organizacija civilne družbe pri nas. To je pomembno preoblikovanje, na kar smo lahko upravičeno ponosni in zadovoljni s trenutnim stanjem. Pri našem odnosu do lovske trofeje pa si moramo vlitati malo več samozavesti. Lovska trofeja je pomemben, ne samo simbolni element lovskega udejstvovanja. Njena vrednost je primerjalne narave, saj nam lahko izkazuje kakovostno stanje določene živalske populacije v okolju, za vsakega lovca pa ima lahko tudi močan osebni simbolni pomen. Spominja ga na dogodek lova ob uplenitvi in izraža intimni odnos lovec - divjad, ki se vzpostavi ob lovčevem posegu v življenje živali. S spoštljivim odnosom do lovske trofeje izkažemo tudi spoštovanje do divjadi. Na neki način se s trofejo v lovčevi zbirki ohranja trajen stik lovca z divjadjo, ki jo je uplenil upravičeno in etično.

Če ugotavljamo, da gojitev nekega normalnega kulta do lovske trofeje ni nikakršno sprevrženo dejanje, je prav, da poskrbimo tudi za sistematično vrednotenje lovskih trofej. Ker smo v zadnjih letih to področje morda preveč zanedarjali, na kar opozarja tudi eden največjih poznavalcev ocenjevanja lovskih trofej pri nas in pisec kar nekaj knjig na to temo, **Veljko Varičak**, mora lovska organizacija to področje tudi sistematično urediti glede na nova spoznanja, merila in standarde, ki so se izoblikovali tudi v okviru Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC).

Zgolj kot temelj za razpravo menim, da bi bilo smotno uveljaviti nekakšno hierarhijo pri ocenjevanju lovskih trofej po CIC-točkah. Prvi nivo

ocenjevanja naj bi opravili že v okviru »komisij za kategorizacijo« po lovskoupravljavskih območjih (LUO). V ta namen bi se morale komisije ali njihovi posamezni člani ustrezno usposobiti in si pridobiti potrebne certifikate. V okviru te stopnje bi se za vse trofeje, ki dosegajo nivo medalje, izdal tudi ustrezeni trofejni list in podelile pripadajoče medalje. Medalje, trofejne liste in organizacijo ocenjevanj bi morala prevzeti in izpeljati LZS. Na leto naj bi objavili tudi spisek trofej z medaljami, podobno kot je to organizirano na Hrvaškem in v nekaterih drugih državah v srednji Evropi. Vsako leto ali na neko daljše časovno obdobje naj bi v okviru Sejma Lov v Gornji Radgoni organizirali tudi mednarodno razstavo lovskih trofej (po CIC-standardih), kjer bi slovenski lovci in tudi drugi lahko predložili v oceno svoje vrhunske trofeje in kjer bi njihovo oceno tudi mednarodno potrdili. Moje razmišljanje je morda res malce poenostavljeno, ker nisem ne vem kakšen strokovnjak na tem področju, a bi želel poudariti, da bi **slovenskim lovcem morala biti omogočena normalna in preprosta pot, po kateri bi lahko pridobili veljavne ocene svojih lovskih trofej**. Lovska zveza Slovenije je tudi mesto, ki naj to področje ustrezno uredi in poskrbi, da bi se vsi skupaj znebili negativnega pojmovanja »kulta lovske trofeje«.

Nenazadnje je treba ponovno poudariti, da so lovske trofeje, predvsem vrhunske, del naše naravne kulturne dediščine in so kot take tudi pod posebnim varstvom. To samo potrjuje potrebo, da moramo proces ocenjevanja metodološko ustrezno urediti in postaviti stvari na svoje mesto. Pričakujem še kakšno razmišljanje na to temo, vsekakor pa lovsko-strokovno odločitev pristojnih organov LZS, da bi bilo področje urejeno celostno.

Franc Koščak

Kmet in lovec – še vedno zaveznika v naravi?

Stara modrost pravi, da lepa beseda vedno lepo mesto najde. Zato imamo na Slovenskem več kot dovolj pozitivnih zgledov o korektnem sodelovanju lovcev in kmetov (ter seveda gozdarjev) pri premagovanju vsakdanjih skrbi in tegob. Predvsem pa imamo oboji polne roke dela pri varovanju pošteno načetega in porušenega ravnovesja. Skrb za naravo in okolje je skupna, menijo tudi kritični analitiki sodobnega dogajanja in pripominjajo, da bo treba nekaj več postoriti za večjo ravnovesje med okoljem in številčnostjo nekaterih vrst rastlinojede divjadi. Govorimo seveda o škodi od divjih prašičev, pa tudi zaradi volka na drobnici v nekaterih kraško-dinarskih predelih. In še kaj se bi našlo – zagotovo tudi primeri spomladanskega požiganja trave in grmišč, neupoštevanje dovoljenega časa sečnje drevja in grmičevja, zaradi katerega je prizadeto gnezdenje ptic in izginjajo tudi sicer vse siromašnejši biotopi male divjadi. To in skrb za dolgoročno usklajevanje interesov so bile iztočnice za naš pogovor s predsednikom Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije **Cirilom Smrkoljem**.

škode od divjadi, še posebno na območjih, kjer je tovrstna škoda precej velika. Zbornica je skupaj z lovskimi družinami organizirala že kar nekaj okroglih miz na temo škode od divjadi, še posebno škode od divjih prašičev, ki v nekaterih območjih Slovenije naredijo res ogromno škodo predvsem na travnih površinah. Srečujemo se tudi s problematiko škode v gozdovih. Taka so predvsem območja, kjer živi veliko jelenjadi. Tako je na določenih območjih mladje izredno objedeno, kar nato povzroča pomanjkanje mešanega podmladka in izpad najvrednejših drevesnih vrst (npr. javorja). Zbornica je sodelovala tudi pri pripravi koncesijskih pogodb za upravljanje lovišč. Želeli smo, da je obveznost koncesionarjev v lovski družini bolj opredeljena in da bi ministrstvo od koncesionarjev zahtevalo, da se škoda od divjadi zavaruje. Vendar vemo, kakšne so pogodbe. Vsekakor se zaveda-

Gospod Smrkolj, vemo, da tudi sami izhajate iz lovske družine; če se ne motim, je bil vaš oče lovec in tudi brat je šel po njegovih stopinjah. Sami se niste odločili za članstvo v zeleni bratovščini, a kljub temu, kot vemo, cenite prizadevanja lovske organizacije. Pogosto se srečujemo na javnih prireditvah, razstavah in srečanjih, na katerih ste vedno dobrodošel gost med nami.

Res je, mi smo stara lovska družina. Dedek je bil lovec, in sicer celo zakupnik lovišča v Kraljevini Jugoslaviji. Sam sem imel veliko veselja do divjadi, gozda, do lova pa malo manj. Velikokrat sem pomagal očetu pri krmljenju divjadi v snegu, predvsem srnjadi, ki jo je v naših krajih veliko. Oče se je odločil, da je dovolj, če sta v družini dva lovca. Kot najstarejši sin sem moral ob nedeljah pomagati mami v gostilni in tako je moje navdušenje, ki sem ga kot otrok vsekakor imel, nekoliko izpuhtelo. Po končani vojaščini so me poti odpeljale v Južno Ameriko in tako se nekako nisem več vključil v delovanje Lovske družine Trojane - Šentožbolt.

Gospod predsednik, kako bi nekoliko obširneje osvežili poglavitne težave, na katere Zbornica opozarja dalj časa, in so povezane s škodo od divja-

Ciril Smrkolj, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije

di v naravnem okolju, na kmetijskih in tudi gozdnih površinah. A se kljub temu osredotočiva bolj na kmetijski prostor.

Naši člani, ki so lastniki kmetijskih zemljišč in gozdov, in teh je kar 110.000 ha, velikokrat opozarjajo na problematiko

mo, da lovske družine na marsikaterih območjih s kmeti zelo skrbno rešujejo te težave, nekatere pa malo manj. Naš predlog Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je bil, da bi skupaj z LZS pripravili kakovosten pravilnik o škodi od divjadi, in sicer na kmetijskih

zemljiščih pa tudi gozdnih in da bi bil pravilnik podoben avstrijskemu, kjer sta škoda in pravica oškodovanca do plačila nadomestila zelo jasno določeni.

Kmetje se najbolj jezijo zaradi divjih prašičev in volkov, srnjad in jelenjad očitno nista več tako problematični. Ali pač? Kako v Zbornici gledate na nekatere pozitivne spremembe in premike pri usklajevanju številčnosti posameznih vrst rastlinojede divjadi z možnostmi okolja. Lahko ponudite konkretne modele?

V zadnjem času Zavod za gozdove Slovenije zelo aktivno vabi Zbornico, naše člane, predvsem voljene člane, na javne razgrnitve lovskoupravljaljskih načrtov, kjer je mogoče dati pripombe tudi na predvideni odstrel. Na območjih, kjer je škoda res prevelika, lahko Zavod po eni strani predlaga povečan odstrel, po drugi pa se lahko uporabi tudi možnost, ki jo imajo lovske družine, da podajo predlog za večji odstrel na MKGP, ter možnost prerazporeditve odstrela znotraj lovskoupravljaljskega območja. Ob tem pozivam vse vpletene, naj na območjih, kjer je škoda res velika, bolj prisluhnejo kmetom ter te možnosti tudi izkoristijo.

Lahko nekoliko pojasnite odnose med LZS in KGZS na globalni ravni in odnose med upravljavci lovišč (v glavnem so to LD) ter kmetovalci na terenu. Kakšne so pglavlitne razlike, kje šepa in kaj storiti, da bodo odnosi še boljši? Najbrž se strinjate, da so naloge obojestranske?

Vsekakor. Že v začetku mandata predsednika KGZS sem imel kar nekaj razgovorov z vodstvom LZS. Tudi naši sodelavci zelo aktivno sodelujejo z LZS. Naši voljeni člani pa v veliki meri sodelujejo z lovskimi družinami in nekaterimi uprav-

ljavci lovišč v naravnih parkih in na območju Kočevskega. Zelo pomembni so dialog, komunikacija in razumevanje. Velikokrat je namreč škoda tolikšna, da je ogrožen obstoj kmetij oziroma kmečkih družin. V takšnih primerih sodelujemo in poskušamo pomiriti tudi določene napetosti, ki nastanejo med posameznimi oškodovanci in lovskimi družinami. Tam, kjer lovske družine dobro sodelujejo z lokalnim prebivalstvom in kmeti, takih težav ni. Kjer pa je komunikacija slaba ali je sploh ni, so te težave mnogo večje. Pozitivno je, da LZS spodbuja tak dialog in članstvo usmerja k strpnemu dogovarjanju v primeru škode. Pomembna je tudi skrb LZS in KGZS za zagotavljanje biotske raznovrstnosti in varstva divjadi v Sloveniji, saj smo ena redkih držav v tem delu Evrope, ki se lahko pohvali z veliko pestrostjo, pa naj si bo to pri vseh prostoživečih živalih, divjadi, ki je predmet lova, pa tudi pri velikih zvereh, ki so zavarovane.

Gospod Smrkolj, slovensko lovstvo se lahko pohvali z več kot 100-letno tradicijo in je v tem času doseglo zavidljive rezultate tudi v evropskem merilu. Kako nas vidite v širšem evropskem prostoru in kakšno je vaše osebno mnenje o slovenskem lovstvu (in tudi naši organizaciji) danes?

100-letna tradicija lovstva v Sloveniji je doživljala različna obdobja. Pri nekaterih večjih lastnikih kmetijskih zemljišč in gozdov se pojavlja velik interes po zasebnem lovu. Naša ocena je, da je v prihodnje to področje vsekakor treba urediti. Lastniki bi morali imeti v današnjem času več pravic. Tu mislim predvsem na lastnike, ki bi želeli te površine izkoriščati v rekreativen in turističen namen. Temu področju je treba nameniti posebno skrb in tudi lastnikom omo-

gočiti uresničevanje želje po zasebnem lovu. Menim, da takšen model ne bi v ničemer ogrožal delovanja lovcev, združenih v okviru lovskih družin. Morda bi se samo malenkostno zmanjšale lovne površine nekaterim lovskim družinam. Zasebni lov bi predvsem hribovsko-gorskim kmetijam omogočil dodaten prihodek od lova. Lovce spremljam kot prave varuhe narave in večina s svojim delom in zgledom tudi tako ravna. Lovci so ob gozdarjih prvi, ki zaznajo vse primere onesnaževanja narave in nastajanja divjih odlagališč. V naši državi ta nadzor ni zadovoljivo sistemsko urejen, zato je zelo pomembno, da informacije pridobimo tudi prek dela zelene bratovščine (najpogostejše lovskih čuvajev), ki nas obveščajo, kaj je narobe, in da na tak način prispevajo k širši družbeni koristi. Prav tako je pomembna skrb za bolno divjad in za divjad, ki se znajde v težjih življenjskih razmerah pozimi.

Čisto za konec, gospod predsednik, tudi Lovec je praznoval 100-letnico. Ga morebiti kdaj vzamete v roke, prebirate?

Da, in to že od majhnega. Ko je bil oče še živ, je bil vsakomesečni gost v naši hiši. Zelo dobro se spomnim tudi starih številčk. Zdaj je to sodobna revija. Sam nisem naročen nanj, dva izvoda pa prejmemo na sedež Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije. Tudi pri bratu velikokrat sežem po njem in ga z veseljem prelistam. Čestitam LZS in uredniškemu odboru za res kakovosten strokovno-informativen mesečnik, ki skrbno poroča, kaj je novega in kaj se dogaja med članstvom, ter prinaša pomembne informacije s področja stroke.

Hvala za pogovor.

Dr. Marjan Toš

Novi Zakon o Triglavskem narodnem parku – zakon srednjih rešitev

Po letih prizadevanj ter številnih neuspešnih poskusih je sredi julija* letos končno začel veljati novi **Zakon o Triglavskem narodnem parku** (v nadaljevanju: zakon, Zakon o TNP). Zaradi številnih, včasih povsem nasprotnih interesov so sprejete rešitve lahko le sporazum (kompromis) predlaganih enih in drugih skrajnosti, kar velja tudi za rešitve, povezane z upravljanjem z divjadjo v parku. Pri tem je vsaj mene presenetilo dejstvo, da je bilo prav na področju upravljanja z divjadjo najtežje doseči omenjeni sporazum. Lovske organizacije so se namreč organizirano, načrtno in enotno vključile v javno obravnavo zakona. Napor pa niso omogočili praktično nobenih zelenih rezultatov. Na pripombe iz javne obravnave je Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) odgovorilo z gradivom, ki obsega skoraj sto strani, pri čemer je na številne in obsežno argumentirane pripombe lovskih organizacij odgovorilo na slabi polovici strani. Odgovor ni bil le skromen, temveč tudi ciničen. Poleg neprestanega sklicevanja na podpisane mednarodne dokumente je MOP tudi pojasnilo, da je prepoved lova v prvem varstvenem območju **legalno** uveljavljena že od sredine devetdesetih let, da zaradi tega ni bistvenega povečanja bolezni pri gamsu in alpskem kozorogu ter da je upravljanje z divjadjo v Triglavskem narodnem parku (TNP) tako rekoč vzorno.

Končna različica zakona tudi glede lova v I. varstvenem območju na srečo prinaša določen sporazum, ki je rezultat izjemnega osebnega zavzemanja podpredsednika LZS **Lada Bradarčiča** ter predsednika Lvske zveze Gornje Posočje **Francija Ličerja**, pa tudi rezultat naklonjenosti predsednice Odbora državnega zbora RS za okolje in prostor **Brede Pečan**, ki je glede na svojo stroko (biologija) znala prislunhati tudi predstavljenim argumentom lovcev. Zaskrbljujoče je nekaj drugega. Vsaj meni je šele v parlamentarni razpravi postalo dokončno jasno, da je prepoved lova v Triglavskem narodnem parku **ideološka podlaga** varovanja tega območja. Njeni zagovorniki so v parku pripravljali dopustiti skoraj vse, kar v tak park ne sodi, le lova pod nobenim pogojem ne! Ritual, ki smo mu bili priča ob sprejemanju zakona, se bo zato lahko ponavljal vsakih pet let ob vsakokratnih razpravah glede širitve meja prvega (I.) varstvenega območja.

* Zakon je objavljen v Uradnem listu RS, št. 52/2010 z dne 30. 6. 2010.

Splošni varstveni režim v Triglavskem narodnem parku

Površina parka je glede na intenzivnost varstva razdeljena v **prvo (I.), drugo (II.) in tretje (III.) varstveno območje** (člen 6/I). Pri tem zakon najprej določa omejitve in prepovedi, ki veljajo za celoten park.** Z vidika lova je treba opozoriti na:

- prepoved naseljevanja ali gojitve živali prostoživečih tujerodnih vrst (člen 13/I – tč. 5),
- prepoved lova divjadi s pogonom (člen 13/I – tč. 7),
- prepoved postavljanja ograd (obor) (člen 13/I tč. – tč. 8) ter
- prepoved gradnje novih lovskih koč zunaj naselij (člen 13/I – tč. 20).

Z vidika varstva divjadi in narave pa je treba opozoriti na:

- prepoved izvajanja posegov, ki bi lahko negativno vplivali na ugodno stanje živalskih vrst (člen 13/I – tč. 1),
- prepoved ograjevanja zemljišč (z nekaterimi izjemami) v naravnem okolju (člen 13/I – tč. 15),
- prepoved letenja z zrakoplovi pod 304,8 metra nad najvišjo trenutno točko (z nekaterimi izjemami – člen 13/I – tč. 40),
- načelna prepoved vzletanja in pristajanja z jadralnimi padali in zmaji (člen 13/I – tč. 41),
- prepoved vožnje z motornimi vozili in kolesi v naravnem okolju (zopet z določenimi izjemami – člen 13/I – tč. 43) ter

** Omejitve in prepovedi so v članku navedene v skrajšani obliki. Ob odločanju, ali je določena dejavnost v parku dovoljena ali ne, je zato v konkretnem primeru vedno treba vsebino prepovedi preveriti v zakonu.

– prepoved spuščanja psov s povodca zunaj naselij (zopet z določenimi izjemami – člen 13/I – tč. 47).

Varstveni režim v prvem varstvenem območju

Poleg prepovedi iz prejšnjega poglavja je v I. varstvenem območju (in kot bomo opazili pozneje v večini primerov tudi v II. varstvenem območju) **dodatno** prepovedano še:

- loviti divjad in ribe (člen 15/I – tč. 4),
- gospodariti z gozdovi (člen 15/I – tč. 5),
- pasti živali zunaj zato določenih območij planin ali brez pašnih redov (člen 15/I – tč. 6),
- graditi ali širiti ceste in poti (člen 15/I – tč. 10),
- graditi novo gozdno infrastrukturo (člen 15/I – tč. 11),
- nadelavati, širiti ali **označevati** nove planinske poti in **steze** (člen 15/I – tč. 14),
- voziti motorna vozila po gozdnih in kmetijskih cestah (razen določenih izjem – člen 15/I – tč. 18) ter
- voziti se s kolesom (zopet z določenimi izjemami – člen 15/I – tč. 19).

Pregled za lovce najaktualnejših prepovedi in omejitev, pregled izredno ostrih kazni ter pregled organov, ki so pristojni za izrekanje kazni, je razviden iz dodane **preglednice**.

Glede divjadi in lova je zakon kot največji sporazum določil izjemo glede odvzema (odstrela) divjadi v I. varstvenem območju. Ob že citirani načelni prepovedi lova je odvzem divjadi v prvem varstvenem območju dovoljen v takem obsegu, da:

- **se prepreči pojav nalezljivih bolezni**,
- se prepreči **širjenje** nalezljivih bolezni ali
- se **ponovno vzpostavi porušeno naravno ravnoesje**, ki je nastalo zaradi čezmernega povečanja populacije ene divjadi vrste nad nosilno zmogljivostjo ekosistema (člen 15/IV – prva alineja).

Dodana vrednost tega odstavka je v rešitvi, po kateri mora upravljavec lovišča s posebnim namenom (LPN) v I. varstvenem območju zagotavljati tak odvzem divjadi, da pojavov nalezljivih bolezni sploh ne bo. Pri tem se tak ukrep sicer izvaja »na posebej za to določenih območjih«, ki pa jih je treba, glede na populacijsko gostoto divjadi posamezne vrste, določati znotraj celotnega I. varstvenega območja in ne le na meji med I. in II. varstvenim območjem, kot je to vse do zadnjega zagovarjalo MOP.

Velikost območij, vsebina ukrepa ter čas njegovega trajanja se določijo v letnih lovskoupravljaljskih načrtih Triglavskega lovskoupravljaljskega območja (LUO), ki jih pripravi Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) na predlog upravljavca narodnega parka po predpisih, ki urejajo divjad in lovstvo (člen 15/V). Ne glede na teritorialno, vsebinsko in časovno omejitev ukrepa ima ta rešitev vsaj dve dobri lastnosti. Ukrepi niso prepuščeni upravljavcu LPN, temveč zanje veljajo enaka pravila, ki veljajo za upravljanje z divjadjo v vseh loviščih v državi. Vse, ki pri načrtovanju in trajnostnem gospodarjenju sodelujejo, pa zakon zavezuje, da z omenjenimi ukrepi uresničujejo temeljni cilj, to je **vnaprejšnje preprečevanje pojavov nalezljivih bolezni med divjadjo v I. varstvenem območju**.

Varstveni režim v II. varstvenem območju

V II. varstvenem območju z divjadjo trajnostno gospodarijo lovske družine (LD). Zato je izredno pomembno, da se zavedamo, da v tem območju veljajo vse že naštetje omejitve in prepovedi (splošni varstveni režim ter omejitve in prepovedi za I. varstveno območje), razen dejavnosti, ki jih zakon dovoljuje posebej. Z vidika lova je v II. varstvenem območju tako dopustno:

- loviti divjad skladno z lovskoupravljaljskim načrtom (člen 16/I – tč. 4).

Poleg tega je dovoljeno tudi:

- pasti živali po predpisih, ki urejajo kmetijstvo (člen 16/I – tč. 1),
- sonaravno gospodariti z gozdom, skladno z gozdnogospodarskim načrtom (člen 16/I – tč. 3) ter
- se voziti z motornimi vozili po kmetijskih in gozdnih cestah, določenih z načrtom upravljanja (člen 16/I – tč. 5).

Zakon v tretjem odstavku 6. člena med drugim navaja, da je namen II. varstvenega območja ohranitev obstoječega stanja naravne dediščine ter **postopno doseganje namenov I. varstvenega območja**. Uresničevanje tega cilja zakon natančno ureja v 7. členu. Vsakih pet let mora Javni zavod TNP pripraviti podrobno oceno uresničevanja načrta upravljanja, iz katere je razvidno, ali se v II. varstvenem območju uresničujejo cilji prvega varstvenega območja. Če so na določenem območju izpolnjeni pogoji za uvrstitev v I. varstveno območje, upravljavec parka **mora pripraviti predlog**, po katerem tako območje preide iz II. v I. varstveno območje. Javni zavod tak predlog pripravi le v sodelovanju z »organizacijo, pristojno za ohranjanje narave« (beri: Zavod Republike Slovenije za varstvo narave), torej brez sodelo-

vanja nevladnih organizacij! Na podlagi opisanega strokovnega predloga Vlada Republike Slovenije pripravi predlog za spremembo meje in ga v obliki Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o TNP pošlje v parlamentarni postopek. Resnici na ljubo je pri tem treba tudi napisati, da posamezen teritorij iz II. varstvenega območja lahko preide tudi v III. varstveno območje ali iz III. v II. varstveno območje, pri čemer se po opisani proceduri v nobenem primeru ne more površinsko zmanjšati I. varstveno območje.

Nevarnosti opisane ureditve so torej v dejstvu, da je razloge za spremembo meja treba presojati relativno pogosto (že na vsakih pet let), da je predlog za spremembo meje (če so izpolnjeni pogoji) obvezen ter da upravljavec parka praktično samostojno oblikuje tak predlog. Širša javnost, vključno z lovsko, bo imela možnost posredovati pripombe šele potem, ko bo predlog za spremembo meje – kot osnutek sprememb in dopolnitev zakona – vložen v vladno ali parlamentarno obravnavo. Pri tem pa se bodo predlagatelji izgovarjali, da gre izključno za »strokovno vprašanje«, o katerem laična javnost ne more javno odločati.

Upravljanje z divjadjo v Triglavskem narodnem parku

Zakon o TNP v dveh členih ureja tudi upravljanje z divjadjo v tem parku. Kaj naj napišem o tej ureditvi, sploh ne vem, razen tega, da predlagatelj tudi pri tej zadevi preprosto ni mogel iz svoje kože. Obravnavana člena sta namreč le približen prepis ureditve istih vprašanj v Zakonu o divjadi in lovstvu, kar je z vidika pravil, ki veljajo za oblikovanje predpisov, nesprejemljivo. Na naša opozorila v tej smeri je bilo MOP povsem gluho, čeprav se je pri drugih predlogih lovskih organizacij, ki mu niso ustrezali, to ministrstvo sklicevalo prav na okoliščino, »da našega predloga ni mogoče sprejeti zaradi pravil, ki jih je treba upoštevati pri oblikovanju predpisov«. Zakon kot *lex specialis* tako s skoraj istim besedilom s 25. in 26. členom za območje parka razveljavlja četrty odstavek 36. člena ter 37. člen ZDLov–1. Razlike med enim in drugim predpisom pa so tako neznatne, da bo njihov glavni učinek le zmeda v praksi! Po moji oceni je predlagatelj z njimi pokazal le eno: **iz njih je jasno razvidno neprestano prizadevanje predlagatelja, da tudi področje upravljanja z divjadjo v TNP čim bolj izvzame iz domene splošnih predpisov o divjadi in lovstvu ter jih postopno vključuje v predpise s področja ohranjanja (varstva) narave.**

Foto: M. Rovšek – Diana

Načrt upravljanja

Temeljni dokument, na katerem bo slo-nelo upravljanje v TNP, je **načrt uprav-ljanja**, ki se pripravi za obdobje desetih let (člen 49/I). Načrt upravljanja je treba obvezno upoštevati med drugim tudi pri »upravljanju ... z naravnimi dobrina-mi na območju narodnega parka« (člen 49/II), kar pomeni, da ga bodo morale upoštevati tudi lovske organizacije na področju načrtovanja pa tudi na področ-ju trajnostnega gospodarjenja. Zakon na-tančno določa vsebino načrta upravljanja (člen 50) ter postopek njegove priprave in sprejema (člen 51). Načrt upravljanja strokovno pripravi JZ TNP, pri njegovi pripravi pa med drugim sodelujejo tudi »organizacije, pristojne za načrtovanje rabe naravnih dobrin« (člen 51/I). Kljub nekoliko »zavitemu« določilu menim, da zakon nalaga JZ TNP, da v strokovno pri-pravo načrta upravljanja vključi tudi vse tiste lovske organizacije, ki so pristojne za načrtovanje na področju lovstva. Pri pripravi osnutka načrta upravljanja se kot strokovne podlage upoštevajo tudi »načrti trajnostnega gospodarjenja in up-ravljanja z naravnimi dobrinami« (člen 51/V), kar pomeni, da je pri tem treba upoštevati program upravljanja z divjad-jo, načrte upravljanja z divjadjo ter vse razvojne načrte in dokumente s področja varstva narave, razvoja gozdov, razvoja kmetijstva in drugih dejavnosti, ki se nanašajo na okolje.

Po dokaj dolgem postopku, ki vklju-čuje tudi šestdesetdnevno javno obrav-navo v lokalnih skupnostih, ki so znotraj parka, na koncu načrt upravljanja sprej-me Vlada Republike Slovenije v obliki **Uredbe** (člen 51/IX). Vlada mora prvi načrt upravljanja v skladu z novim zako-nom sprejeti v roku dveh let od uvelja-vitve zakona, pri čemer je naloga prve-ga načrta upravljanja, da uredi prehod iz dosedanjega sistema varstva v novi režim, ki ga določa zakon (člen 72/I). Do sprejema prvega načrta upravljanja se uporabljajo »začasne upravljavske smer-nice«, ki jih mora minister za okolje in prostor sprejeti v roku šestih mesecev od uveljavitve zakona (člen 72/II). Predlog začasnih upravljavskih smernic pripravi JZ TNP v **sodelovanju** med drugim tudi z »organizacijami, pristojnimi za uprav-ljanje in rabo naravnih dobrin« (člen 72/III). To pomeni, da mora minister na podlagi zakona k sodelovanju povabi-ti tudi lovske družine in druge lovske organizacije z območja parka.

Resno strokovno delo se šele začneja!

Kot pravnik in lovec obenem moram najprej pozdraviti sprejem novega zaka-na. Ne gleda na to, kako so nam posa-

Morda bi zato veljajo omeniti le ure-ditev iz drugega odstavka 25. člena za-kona, po kateri upravljavec narodnega parka lahko predlaga sprejem ukrepov za ohranitev populacij divjadi določene vrste po predpisih, ki urejajo divjad in lovstvo. To pomeni, da ima javni zavod pravico, da **za območje celotne-ga parka predlaga** začasne ukrepe v skladu s prvim, drugim, tretjim in petim odstavkom 37. člena Zakona o divjadi in lovstvu. Po izdelavi strokovnih podlag, pri katerih sodelujejo tudi upravljavci lovišč, pa na koncu omenjene ukrepe predpiše minister, pristojen za lovstvo. Na temeljno vprašanje, ali bosta 25. in 26. člena zakona v praksi sploh zaživila in koliko težav bosta povzročila, pa bo odgovoril čas.

Upravljanje narodnega parka

Z narodnim parkom še naprej upravlja **Javni zavod Triglavski narodni park**. Najvišji organ upravljanja javnega zavo-da ostaja **Svet zavoda**, ki po novem šteje dvajset (20) članov, od tega štiri (4) pred-stavnike ustanovitelja, devet (9) pred-stavnikov lokalnih skupnosti z območja parka, enega (1) predstavnika delavcev ter šest (6) predstavnikov zainteresira-ne javnosti. Zakon je po vzoru živalske farme vzpostavil dve kategoriji članov sveta javnega zavoda. Predstavnikom ustanovitelja je namreč dal možnost veta pri sprejemu vseh ključnih odločitev v javnem zavodu, vključno z načrtom up-

ravljanja, statutom, programom dela in letnim poročilom. Ob znanih težavah ude-ležbe teh predstavnikov na sejah sveta pa jim je zato zakon dal še možnost, da iz-razijo svojo voljo kar po pošti (člen 39).

Ne glede na očitano se mi zdi po-membno, da zakon **izmed šestih pred-stavnikov zainteresirane javnosti predstavniku Lovske zveze Slovenije avtomatično zagotavlja mesto v svetu zavoda** (člen 39/II – četrta alineja). Vla-da Republike Slovenije ima tri mesece časa, da akt o ustanovitvi javnega zavo-da uskladi z novim zakonom (člen 68/II), v naslednjih treh mesecih pa mora javni zavod uskladiti svoj statut in druge sploš-ne akte (člen 68/IV). Na podlagi nove-ga statuta bodo izvoljeni oziroma ime-novani novi člani sveta javnega zavoda, dosedanjim članom pa bo s tem prenehal mandat (člen 68/V). Zdi se mi izredno pomembno, da čim prej začnemo razmiš-ljati o članu sveta, ki bo LZS v javnem zavodu zastopal v naslednjem mandatu. Pri tem moramo izhajati iz nalog, ki jih zakon na področju upravljanja z divjad-jo daje Javnemu zavodu TNP. **Vlogo predstavnika LZS vidim predvsem v tem, da bo pri odločanju o odvzemu (odstrelu) divjadi v I. varstvenem ob-močju znal zagovarjati in uveljaviti strokovna stališča lovstva.** Poleg ose-bne prodornosti moramo poiskati pred-stavnika, ki ima široko strokovno znanje na področju upravljanja z divjadjo in ki dobro pozna problematiko upravljanja z divjadjo na celotnem območju TNP ter v njegovi okolici.

mezne rešitve vseh, je zakon dokaj jasno uredil nedorečena vprašanja, povezana z upravljanjem z divjadjo v Triglavskem narodnem parku, predvsem pa enkrat za vselej presekala neskončna prerekanja, ali je bilo neizvajanje lova v osrednjem območju zakonito ali ne. Zadovoljni smo lahko, da sloni načrtovanje in drugo upravljanje z divjadjo, tudi v I. varstvenem območju, v veliki meri na podlagi predpisov o divjadi in lovstvu. Možnosti, ki nam jih ponuja Zakon o TNP, pa so zaenkrat le možnosti, ki jih moramo lovci izkoristiti v čim večji meri. Pri tem se mi zdita najpomembnejša resno in usklajeno

načrtovanje odvzema (odstrela) divjadi v Triglavskem LUO (katerega sestavni del zadolžitev je tudi povezana z načrtom odvzema za I. varstveno območje) in kontrola tega odvzema prek organov JZ TNP ter letnih pregledov odstrela in izgub Območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL) Triglavskega LUO.

Ob razmišljanjih o naslednjem koraku – da bi pristojnosti načrtovanja v lovstvu z Zavoda za gozdove Slovenije prenesli spet nazaj na lovske organizacije oziroma na Zavod za lovstvo – pa v prvem trenutku pomislimo, da si morda ne želimo preveč. Osebo menim, da ne. Bo-

jim pa se, da bodo šele izrazito negativni pojavi pri populacijah divjadi posameznih vrst – v okviru vplivov divjadi do okolja ali v odnosu divjadi do človeka in njegovega premoženja – utrli pot potrebnim spremembam tudi na tem področju. Tako kot sta gams in alpski kozorog že plačala ceno za uzakonitev nekaterih nestrokovnih rešitev v novem Zakonu o Triglavskem narodnem parku, bo morala verjetno žal še neka druga živalska vrsta plačati ceno za spremembo sistema in pristojnosti načrtovanja na področju lovstva.

Goran Šuler, uni. dipl. pravnik

Preglednica:

NEKATERE OMEJITVE IN PREPOVEDI, PREDPISANE GLOBE IN ORGANI, PRISTOJNI ZA KAZNOVANJE

PREPOVED OMEJITEV	GLOBA ZA PRAVNO OSEBO	GLOBA ZA SAMOSTOJ. PODJETNIKA	GLOBA ZA ODGOVORNO OSEBO	GLOBA ZA POSAMEZNIKA	O PREKRŠKU ODLOČA
Dejavnosti, ki negativno vplivajo na stanje živalskih vrst (čl. 13/I, tč. 1)	25.000–200.000 (300.000–750.000)	25.000–100.000 (225.000–450.000)	4.000–10.000 (12.000–30.000)	2.000–5.000 (6.000–15.000)	inšpektor, pristojen za ohranjanje narave
Naseljevanje ali gojenje živali prostoživečih tuje-rodnih vrst (čl. 13/I, tč. 5)	25.000–200.000 (300.000–750.000)	25.000–100.000 (225.000–450.000)	4.000–10.000 (12.000–30.000)	2.000–5.000 (6.000–15.000)	lovski inšpektor
Lov s pogonom (čl. 13/I, tč. 7)	15.000–150.000	15.000–75.000	2.000–8.000	1.000–4.000	lovski inšpektor
Postavljanje obor (čl. 13/I, tč. 8)	15.000–150.000	15.000–75.000	2.000–8.000	1.000–4.000	kmetijski inšpektor
Ograjevanje zemljišč (čl. 13/I, tč. 15)	15.000–150.000	15.000–75.000	2.000–8.000	1.000–4.000	Inšpektor, pristojen za ohranjanje narave
Gradnja nove lovske koče (čl. 13/I, tč. 20)	25.000–200.000 (300.000–750.000)	25.000–100.000 (225.000–450.000)	4.000–10.000 (12.000–30.000)	2.000–5.000 (6.000–15.000)	gradbeni inšpektor
Letenje pod 304,8 m (čl. 13/I, tč. 40)	15.000–150.000	15.000–75.000	2.000–8.000	1.000–4.000	Inšpektor, pristojen za ohranjanje narave
Vzletenje in pristajanje z jadralnimi padali in zmaji (čl. 13/I, tč. 41)	7.000–70.000	7.000–50.000	1.000–4.000	500–3.000	JZ TNP
Vožnja z motornimi vozili v naravnem okolju (čl. 13/I, tč. 43)	7.000–70.000	7.000–50.000	1.000–4.000	500–3.000	JZ TNP
Izpuščanje psov s povodca zunaj naselij (čl. 13/I, tč. 47)					
Lov divjadi (čl. 15/I, tč. 4)	7.000–70.000	7.000–50.000	1.000–4.000	500–3.000	JZ TNP
Gospodarjenje z gozdom (čl. 15/I, tč. 5)					
Paša dom. živali brez nadzora (čl. 15/I, tč. 6)	15.000–150.000	15.000–75.000	2.000–8.000	1.000–4.000	kmetijski inšpektor
Gradnja in širjenje cest in poti (čl. 15/I, tč. 10)	25.000–200.000 (300.000–750.000)	25.000–100.000 (225.000–450.000)	4.000–10.000 (12.000–30.000)	2.000–5.000 (6.000–15.000)	gradbeni inšpektor
Gradnja gozdne infrastrukture (čl. 15/I, tč. 11)					
Gradnja širjenje in označevanje stez (čl. 15/I, tč. 14)	7.000–70.000	7.000–50.000	1.000–4.000	500–3.000	JZ TNP
Vožnja motornih vozil na gozdnih in kmetijskih cestah (čl. 15/I, tč. 18)	7.000–70.000	7.000–50.000	1.000–4.000	500–3.000	JZ TNP
vožnja s kolesom (čl. 15/I, tč. 19)	1.000–5.000	1.000–4.000	500–3.000	100–1.000	JZ TNP

OPOMBE:

- Zneski glob so izraženi v evrih (€).
- GLOBE, navedene v oklepaju, pomenijo globe za kvalificirane oblike prekrškov, torej prekrškov, ki so imeli posebno velike posledice.
- Spuščanje psov s povodca zunaj naselij po Zakonu o Triglavskem narodnem parku ni sankcionirano, je pa podoben prekršek sankcioniran v Zakonu o divjadi in lovstvu.
- Prav tako Zakon o TNP ne sankcionira gospodarjenja z gozdom ter gradnje gozdne infrastrukture v I. varstvenem območju. Če bi tovrstne kršitve nastale, bi bilo treba vsebinsko ustrezno prepoved in zanj predpisano sankcijo poiskati v Zakonu o gozdovih.

Upravljanje z divjadjo: DIVJI PRAŠIČ

2. SLOVENSKO-HRVAŠKI POSVET Z MEDNARODNO UDELEŽBO

Divji prašič (*Sus scrofa* L.) je ena najuspešnejših in na sobivanje z ljudmi najbolj prilagojenih vrst prostoživečih živali v Evropi. Zaradi podnebni sprememb, ki na vrsto vplivajo pozitivno zaradi nje-nega toploljubnega značaja in večanja dostopnosti prehranskih virov, ter nekaterih drugih sprememb življenjskega okolja (zaradi človekove dejavnosti), ki so bistveno izboljšale bivalne razmere za divje prašiče, sta se v zadnjih dveh desetletjih povsod v Evropi zelo povečali številčnost in prostorska razširjenost vrste, zaradi česar je divji prašič v skoraj vseh evropskih državah postal za srnjadjo najpomembnejša lovsko-upravljaljska vrsta (Geisser in Reyer, 2005, Šprem, 2009). Podobno so se prostorska razširjenost in številčnost divjih prašičev ter njihov upravljavski pomen zelo povečali tudi v Sloveniji. Tako se je, npr., odstrel te vrste v letih 1970 in 2002

večal s povprečno letno stopnjo 12,3 % (Jerina, 2006) in se je v prejšnjih 40-tih letih povečal za več kot 20-krat s 472 uplenjenimi živalmi v letu 1970 na 9.657 živali v letu 2008 (zbrano v Jelenko in sod., 2009a).

Hkrati z vedno večjo številčnostjo vrste so se začele pojavljati tudi številne težave, npr.: prenos nekaterih nevarnih bolezni (klasična prašičja kuga) na domače prašiče in križanje z njimi, negativni vplivi na populacijsko dinamiko posameznih redkih in ogroženih vrst (npr. gozdnih kur) zaradi plenjenja njihovih gnezd. Še zlasti pa se je zelo povečala škoda, ki jo divji prašič povzroča na kmetijskih površinah – poljščinah (predvsem koruzi), travnikih in v vinogradih (v Sloveniji znaša zgolj izplačana odškodnina, t.j. brez vrednotenja opravljenih del za sanacijo poškodovanih površin, v povprečju od 200.000 do 300.000 evrov/leto). Tako je dandanes

divji prašič pri nas med vsemi vrstami divjadi (upoštevaje število škodnih primerov in višino škode, ki jo povzroča) najbolj problematična in upravljavsko deficitna vrsta, zaradi česar je ogroženo trajnostno upravljanje z njo. Zunaj lovskih krogov pa se vrstijo številni pritiski za radikalno zmanjšanje številčnosti vrste (zbrano v Jelenko in sod., 2009a). **Sodobno in učinkovito upravljanje s populacijami divjih prašičev mora zato temeljiti na najnovejših znanstvenih dognanjih o biologiji vrste, za kar je nujna stalna mednarodna izmenjava raziskovalnih rezultatov in njihov takojšen prenos h končnim uporabnikom**, t. j. lovcem, kmetovalcem, gozdarjem ter vsem drugim, ki so kakor koli vpleteni v proces upravljanja z divjim prašičem.

V evropskem prostoru je divji prašič relativno dobro raziskana vrsta (raziskovalci se zlasti intenzivno ukvarjajo

z ugotavljanjem najpomembnejših dejavnikov, ki vodijo k večanju številčnosti divjih prašičev, z genetiko vrste in tudi z analizami vzročnih dejavnikov nastanka škode ter morebitnih ukrepov za njeno zmanjšanje), kar pa žal ne velja za Slovenijo, kjer so se sistematične raziskave te vrste začele šele pred nedavnim (npr. Jerina, 2006, Jelenko in sod. 2009a, 2009b, 2009c, Stergar in sod., 2010). Posledica relativno slabe pro- učenosti divjega prašiča v Slo-

Inštitut za ekološke raziskave

veniji, zlasti (trenutno še) pomanjkljivega prenosa najnovejših znanstvenih spoznanj k domači strokovni javnosti, so številne težave, ki onemogočajo optimalno upravljanje z vrsto (npr. nepoznavanje metod za oceno številčnosti populacij in spremljanje populacijske dinamike; velika škoda na kmetijskih površinah; vedno več trkovov vozil z divjim prašičem; zelo raznolike in praviloma nepreizkušene upravljavske strategije; nepravilna struktura poseganja v populacije, kar še zlasti velja za območja, ki jih divji prašič šele osvaja; v posameznih loviščih stihijiska in neusmerjena izvedba preprečevalnih ukrepov, kot je npr. neustrezen režim krmljenja itn.).

Z namenom boljšega poznavanja vrste, zlasti še boljšega upravljanja z divjim prašičem, s poudarkom na zmanjšanju škode, ki jo povzroča v kmetijski krajini, smo na **Inštitutu za ekološke raziskave ERICO – Velenje**, v sodelovanju z **Biotehniško fakulteto, Oddelkom za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire**, leta 2008 začeli izvajati projekt *Divji prašič in škoda v kmetijski krajini* (financirani: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS; Lovska zveza Slovenije). Kot zaključek projekta bomo – tudi na podlagi številnih pozitivnih odzivov in pridobljenih izkušenj ter za nas zavezujočega sklepa o tradicionalni organizaciji podobnih dogodkov, sprejete na *1. slovenskem posvetu z mednarodno udeležbo o upravljanju z divjadjo: SRNJAD*, ki smo ga novembra 2008 organizirali v Velenju – **organizirali strokovno posvetovanje, tokrat namenjeno upravljanju z divjim prašičem**. Z organizacijo dogodka želimo prispevati k: (i) bistveno boljši izmenjavi znanstvenih spoznanj in izkušenj med slovenskimi in nekaterimi zelo uveljavljenimi tujimi raziskovalci divjih prašičev; (ii) najnovejša znanstvena spoznanja in izkušnje prenesti k ciljnim uporabnikom, t. j. strokovni jav-

nosti, načrtovalcem upravljanja s populacijami in še zlasti lovcem – neposrednim upravljavcem s populacijami divjih prašičev. Za čim boljše dosego postavljenih ciljev je zato bistvenega pomena, da bo posvetovanje tudi tokrat že tradicionalno potekalo v sodelovanju z **Lovsko zvezo Slovenije** in **Zavodom za gozdove Slovenije**. Ker pa je za učinkovito upravljanje z divjim prašičem nujno širše (mednarodno) sodelovanje, smo še posebno veseli, da bo konferenca potekala kot dvostranski, t. j. slovensko-hrvaški dogodek. Partner pri organizaciji in izvedbi posvetovanja bo namreč tudi **Veterinarska fakulteta Univerze v Zagrebu**. Kot zanimivost – njeni raziskovalci sami upravljajo z lastnim loviščem v neposredni bližini Zagreba, v katerem je najpomembnejša vrsta divjadi prav divji prašič. Zato bodo nedvomno lahko predstavili številne zanimive in pomembne ugotovitve, ki so jih pridobili na najbolj neposreden način – v lovišču. Žal lahko o čem podobnem slovenski raziskovalci samo sanjamo!

Na 2. slovensko-hrvaškem posvetu z mednarodno udeležbo o upravljanju z divjadjo: divji prašič, ki bo v petek in soboto, 17. in 18. 9. 2010, v velenjskem hotelu Paka, bo poudarek namenjen naslednjim temam, ki so vse po vrsti pomembne za uspešnejše in učinkovitejše upravljanje z divjim prašičem v Sloveniji: (i) divji prašič in upravljanje z njim v Sloveniji, na Hrvaškem ter v nekaterih drugih evropskih državah; (ii) ekologija in sociobiologija divjega prašiča; (iii) prehranske značilnosti vrste; (iv) divji prašič in škoda v kmetijski krajini; (v) populacijska dinamika in metode za ugotavljanje številčnosti; (vi) selitve (migracije) in vedenjske značilnosti vrste; (vii) bolezni in zdravstveno varstvo divjih prašičev. Medtem ko bo prvi dan (petek) namenjen zlasti izmenjavi najnovejših znanstvenih spoznanj znotraj znanstvene javnosti, bo drugi dan (sobota) namenjen prenosu teh spoznanj k strokov-

ni javnosti (lovcem, gozdarjem, kmetovalcem, lovskim inšpektorjem, študentom itd.). Zato ste **vljudno vabljeni, da se dogodka udeležite zlasti v soboto, 18. 9. 2010 (začetek registracije ob 8. uri, začetek posvetovanja pa bo ob 9. uri)**. Ta dan bo namreč poleg več zanimivih predavanj slovenskih, hrvaških in tujih raziskovalcev (za slednje bo zagotovljeno simultano prevajanje iz angleščine v slovenščino) v popoldanskem delu organizirana tudi okrogla miza na temo *Upravljanje s populacijami divjih prašičev v Sloveniji in na Hrvaškem: stanje in možnosti*, in sicer s ciljem da bi dosegli optimalnejše upravljanje z vrsto, posledično pa tudi zmanjšali konfliktno situacije (škodne dogodke), ki v obeh državah nastajajo na relaciji človek : divji prašič. Na okrogli mizi bodo predstavniki *Lovske zveze Slovenije*, *Zavoda za gozdove Slovenije* in raziskovalnih institucij izmenjali svoje poglede in ideje na prednosti ter morebitne pomanjkljivosti trenutnega upravljanja z divjim prašičem v Sloveniji (in na Hrvaškem), nakazali pa bodo tudi na možnosti za še boljše upravljanje v prihodnosti.

Na posvetovanju bodo slovenski raziskovalci divjih prašičev (predvidena so predavanja raziskovalcev z *Inštituta za ekološke raziskave ERICO – Velenje*, *Biotehniške fakultete* in *Gozdarskega inštituta Slovenije*) predstavili najnovejša in po našem mnenju izredno zanimiva spoznanja o biologiji divjega prašiča (npr. populacijska dinamika, odseljivanje in širjenje vrste), o vzročnih dejavnikih, ki vplivajo na nastanek škode na kmetijskih površinah, ter o možnostih uporabe različnih kazalnikov (npr. na čeljustih) in sodobnih metod zajemanja podatkov (lovski informacijski sistem - *Lisjak*) za izboljšanje upravljanja s populacijami. Za slednje je izjemnega pomena, da bodo na posvetovanju predstavljena tudi praktična spoznanja, ki so jih z večletnim sistematičnim delom in spremlja-

njem populacij divjega prašiča v naravi ugotovili domači upravljavci/lovci (predavanja predstavnikov *Lovske zveze Slovenije*) in načrtovalci upravljanja (referati strokovnjakov z *Zavoda za gozdove Slovenije*). Hrvaški raziskovalci bodo poleg stanja in upravljanja s populacijami v njihovi državi predstavili tudi rezultate najnovejših genetskih raziskav divjih prašičev, bolezni in njihov pomen, pa tudi za lovce zelo zanimiva spoznanja o vzročnih dejavnikih, ki vplivajo na rast in velikost čekanov merjascev. Še posebno pa smo veseli, da **smo kot uvodne predavateljce uspeli pritegniti nekaj zelo uveljavljenih tujih raziskovalcev divjih prašičev, kar bo dogodku dalo še dodatno težo**. Tako bo dr. **Oliver Keuling** (*Institut für Wildtierforschung an der Stiftung Tierärztliche Hochschule, Hannover, Nemčija*) predstavil izjemno zanimive rezultate o rabi prostora, odseljivanju in širjenju (disperziji) divjih prašičev v Nemčiji; dr. **Giovanna Massei** (*Food and Environmental Research Agency, York, Velika Britanija*), ki je sicer tudi glavna organizatorica letošnjega svetovnega kongresa o divjem prašiču (York, september 2010), bo predstavila nekatere možnosti za kontrolo populacij; doc. dr. **Dragan Gačić** (*Šumarski fakultet Univerze v Beogradu*) pa bo podrobno spregovoril o stanju in upravljanju s populacijami divjih prašičev v Srbiji.

Podroben seznam predavateljev in naslovov predavanj bo objavljen na **spletnih straneh Inštituta za ekološke raziskave ERICO – Velenje** (<http://www.erico.si/divji-prasic>), kjer bodo dostopne tudi natančnejše informacije o dogodku ter načinu registracije. Vsi, ki bi želeli o dogodku izvedeti še kaj več, se lahko na nas obrnete prek e-naslova (helena.policnik@erico.si), v dopoldanskem času pa tudi na telefonske številke (03) 898-19-75 (Helena), (03) 898-19-59 (Karin) ali (03) 898-19-89 (Boštjan).

Doc. dr. Boštjan Pokorny, dr. Helena Poličnik

Omejimo kmetijsko škodo v septembru!

V široki raznovrstni paleti ukrepov za omejevanje kmetijske škode od divjadi je znana učinkovitost **električnih pastirjev**, vendar le ob predpostavki ustrezne, vrsti divjadi najprimernejše izvedbe (tipa), namestitve, stalnega nadzora in vzdrževanja.

Po dolgoletnih prizadevanjih za omejevanje kmetijske škode od divjadi, predvsem od divjih prašičev v nekdanjem gojitvenem lovišču LZS - Žitna gora, sem pridobil dragocene, tudi za širšo uporabo zanimive izkušnje pri uporabi električnih pastirjev.

Za varovanje ogroženih kmetijskih kultur, med katerimi med najbolj izpostavljenе sodijo nekatere okopavine, še bolj pa žita, ter med slednjimi nedvomno koruza v času mlečnosti oz. dozorevanja, je svojo pričakovano varovalno učinkovitost potrdil le električni pastir. Pogoj za doseganje zadovoljive odvrčalne učinkovitosti omenjenega sistema je že omenjeno izpolnjevanje vrste tehničnih in sorodnih pogojev, do katerih smo prišli po večletnih izkušnjah pa tudi s sodelovanjem s proizvajalci električnih pastirjev in druge, tem ciljem namenjene opreme ob sočasnem spremljanju tujih izkušenj. Seštevek tega lahko poistovetimo z optimalnim delovanjem, kar je nedvomno v interesu upravljavca lovišča in večine, vendar vedno ne vseh, potencialnih oškodovancev.

Na »inteligentni lestvici« divjadi so divji prašiči uvrščeni visoko, saj imajo izjemno razvit spomin, s čimer tudi pridobivajo izkušnje, ki odločilno vplivajo na njihovo vedenje in ravnanje. To še zlasti velja za starejše živali, ki imajo v skupinskem (tropnem) načinu življenja odločilno vlogo. Vse to velja spoštovati tudi ob ukrepih za omejevanje kmetijske škode, sicer ne bo pričakovanih uspehov! Poleg tega lažje razumemo omejeno učinkovitost

raznovrstnih mehaničnih, kemičnih, optičnih, akustičnih in podobnih sredstev, ki na vedenje divjih prašičev vplivajo le nekaj dni ali pa še to ne. Povsem drugačen, z bolečino povezan spominski učinek pa pri njih povzročajo električni pastirji.

Za učinkovito varovanje kmetijskih kultur pred divjimi prašiči povsem zadoščata dve stremeni na višini **20 in 50 cm**, čeprav sem v že omenjeni praksi električno varovalno ograjo po navadi postavljal s tremi stremeni na **15, 45 in 65 cm**. Trivrstna je učinkovitejša, vendar dražja. Kljub atletskim sposobnostim so divji prašiči slabi skakalci v višino; z razliko od srnjadi in jelenjadi, ki brez večjih težav preskoči 150 in

večcentimetske ovire. Omenjena višina ograje zelo obremenjuje blagajno lovišča pa tudi krajinski videz. V tuji literaturi omenjena učinkovitost dvovrstnih električnih ograj je domnevno pogojena tudi s sodobnejšimi stremeni v kombinaciji bakrenega in tekstilnega ali plastičnega pletiva, s čimer se okrepi učinkovitost ograje tudi zaradi njene vidnosti, dodatno pa tudi z več prečnimi vezmi med stremeni.

Izkušene starejše svinje, zlasti vodnice družinskih tropov (torej tiste glavne svinje, ki vodijo več vodečih svinj), ki so tudi škodno najbolj problematične, se ob srečanju z električno ograjo vedejo po že pridobljenih izkušnjah. Domnevno tudi vedo, da jih

vsak električni pastir ne bo zaustavil na nameravani poti. O tem, kako je družinski trop vsak večer »preverjal« trdnost delovanja električne ograje, sem že pisal, poleg tega pa so o tem tudi videoposnetki s kamero, nameščeno na nosilcu ograje. Samo enodnevni izpad delovanja ograje, pri tem je najnevarnejša strela, lahko v eni noči izniči vsa prejšnja prizadevanja. Resnična in trpka je tudi izkušnja gorskega kmeta, ki se je nekega dne pozno zvečer vrnil iz doline in priključil omrežnega električnega pastirja, s katerim je varoval skoraj hektar veliko koruzno njivo ob hiši. Tisto noč so bili ob tisti uri v njivi že nepovabljeni gostje. Ker pa zaradi vklopa električnega toka

Foto: Š. Vesel

pozneje njive niso mogli zapustiti, so v paniki poteptali in uničili ves pridelek ter naposled pretrgali tudi ograjo. Toda obveznost upravljavca lovišča je bila že »pokrita« s predhodno, preventivno dodelitvijo električnega pastirja omenjenemu osmoljencu ...

Prve tedne po namestitvi električnega pastirja je nevarnost poškodb na ograji verjetnejša, pozneje pa, ko divji prašiči zberejo dovolj izkušenj, je spoštovanje tega preprečevalnega ukrepa večje, seveda ob predpostavki brezhibnega in neprekinjenega delovanja.

Po lastnih izkušnjah pa tudi po navedbah iz literature je za varovanje pred divjimi prašiči treba v električni ograji zagotoviti vsaj 4000 voltov (V), kar je precej več kot se, npr., zahteva za tovrstno pašo drobnice, govedi ali konj. Za varovano kulturo je treba zagotoviti tudi ustrezen način dostopa (vhod/izhod na njivo), bodisi zaradi zatiranja plevelov ali pa postopnega spravlja.

Postavitev električne ograje se začne z namestitvijo nosilnih stebrov, ki prevzamejo glavno breme stabilnosti in zahtevane čvrstosti. Po navadi so leseni in trdno vkopani v kotih varovane površine. Na stebre namestimo nosilne izolatorje in napenjalce. Omenjeni nosilni stebri so po navadi trdno vkopani in predvideni za večletno delovanje. Med njimi ograjo nosijo plastični stebrički z vgrajenimi zemeljskimi sidri in izolatorji, ki jih namestimo v 10- do 15-metrski oddaljenosti, katerih namestitev je neproblematična in hitra. Nekoliko več časa in iznajdljivosti je potrebno na neravnih površinah. Sistem mora biti dovršen, brez najmanjših možnosti, da bi se divji prašiči uspeli izogniti električnim sunkom el. ograje. Spodnje streme mora biti na višini okrog 15 cm, in to predvsem zaradi večno lačnih ozimcev. Če njim uspe dostop na varovano njivo, jim v vsakem primeru sledi tudi skrbna mati - svinja.

Okolju najprijaznejši so

električni pastirji, ki jih napajamo s pomočjo sončnih panelov. Prednost kljub temu namenjamo el. pastirjem, priključenim na omrežje, kar pa ni vedno mogoče. Za kratke, do 400 m dolge ograje zadošča napajanje z 9-V baterijo, za daljše pa je nadomestek akumulator, še zlasti za dve in več stremenske sisteme.

Izjemno pomembna, lahko rečem kar odločilno pomembna je brezhibno opravljena ozemljitev. Tako imenovana ozemljitvena sidra, vkopana najmanj 75 cm globoko, naj bodo po možnosti pocinkana ali bakrena, sicer rja na njih deluje izolacijsko. Na ozemljitveno zmogljivost zelo vplivajo tudi sušne razmere, kar zmanjšuje potrebno učinkovitost sistema, ki ga suša omejuje tudi zaradi drugih vzrokov. Ko se žival dotakne žice in se tako sklence kroženje, impulz potuje skozi telo v zemljo. Če pa divjad stoji na izsušenih, peščenih tleh, je el. sunek (impulz) prešibek in neučinkovit.

Velika prednost, še bolj rečeno nujnost so aparati za merjenje el. jakosti ograje pa tudi za zmogljivost akumulatorja. Opustitev dnevnega nadzora nad ograjo ima lahko usodne posledice. Nekateri proizvajalci električnih pastirjev, domnevno iz poslovnih razlogov, trdijo, da zarast, predvsem trave in zelišča, ki se dotikajo žic, ne vplivajo na moč ograje. A to preprosto ni res, zato je občasna košnja trave in zarasti pod ograjo ali uporaba herbicidov, kar sicer ni povsem sonaravno, nenadomestljivo vzdrževalno opravilo za zagotavljanje učinkovitosti ograje.

Koruzne njive z električnimi pastirji preverjene zmogljivosti varujemo vse do žetve, čeprav je največja ogroženost v času njene mlečnosti. Po izkušnjah sodeč, pa tudi sicer, je razumljivo, da se divji prašiči hitro preusmerijo na nezavarovane njive. Še več, v večhektarske koruzne monokulture se preprosto vselijo. Če se to dogaja, npr., v sosednjem lovišču, je to še kako opaziti v naši (družinski) blagajni.

Marsikje se lovci zaradi škode zganejo šele, ko le-ta nastane in ko so tako zamudili pravi čas za preprečevanje in omejevanje tovrstne škode. Zato opozarjam, da je tudi po branju tega prispevka še dovolj časa, zlasti tam, kjer je veliko kmetijskih površin v lovišču pokritih z rastočo koruzo in je v njih tudi ustreznost zastopanost potencialnih parkljustih odjemalcev.

Praviloma usmerimo težišče preprečevalnih ukrepov na njive, ki so bližje gozdnemu robu (ali se celo nanj naslanjajo), pa tudi za semenske kulture, bodisi krompirja ali žit.

Ob nenavadno veliki številčnosti divjih prašičev, kar je značilnost nekaterih delov različnih evropskih držav, pa seveda ne moremo pričakovati čudežev. Podobno velja za območja z velikim deležem površin, posajenih s koruzo, kjer je velikopovršinsko varovanje pogosto cenovno nevzdržno. V takih razmerah preprečevalne ukrepe osredotočimo na kritična mesta. Skupni stroški postavitve dvostremenske ograje so okrog 500 evrov na hektar. Temu moramo dodati še strošek nabave dveh ustreznih električnih pastirjev,

saj iz že omenjenih razlogov potrebujemo tudi stalno rezervo, končno tudi merilne instrumente za spremljanje jakosti el. ograje, po potrebi pa tudi moči akumulatorja. Nujno imejmo zagotovljeno tudi rezervni akumulator, ki bo hitro pri roki. Ker je zdajšnji sistem t. i. »instant ograj« hitro premakljiv, ga lahko uporabimo tudi za druge rizične kulture v drugih mesecih, pa tudi za začasno varovanje družinskih krmnih njiv za divjad. Ograjo lahko namestimo povsem ali le delno okrog ogrožene kulture, lahko pa tudi vzdolžno ob gozdnem robu. Paziti oz. zagotoviti moramo, da je el. krog sklenjen!

Električnega pastirja le stežka namestimo neopazno, kar omogoča dostopnost do njega tudi nepridipravom. Dobra vidnost ograje še povečuje njeno učinkovitost. Ne glede na opaznost pa je priporočljiva uporaba kovinske varnostne in dobro zaklenjene omarice. Opozorilne napise oz. varnostna obvestila o postavitvi in delovanju ograje nam po navadi posredujejo že ob prodaji, le pravilno namestiti jih mora – in je zato tudi odgovoren – upravljavac lovišča.

Blaž Krže

PREDNOSTI ELEKTRIČNE OGRAJE:

- STROŠKOVNA PREDNOST PRED STABILNO OGRAJO
- NE POTREBUJEMO NIKAKRŠNIH DOVOLJENJ, RAZEN SOGLASJA LASTNIKA ALI UPORABNIKA OGROŽENEGA ZEMLJIŠČA OZ. KULTURE
- HITRA PREMIČNOST ZAGOTAVLJA ŠIRŠO UPORABNOST
- ZADOŠČA ŽE MAJHEN SKLADIŠČNI PROSTOR
- MATERIAL JE DOLGO UPORABEN
- PO POTREBI POVEČUJEMO ALI ZMANJŠUJEMO DOLŽINO OGRAJE
- VLOŽENA SREDSTVA SE HITRO OBRESTUJEJO
- DOLGO OHRANJA CENOVNO VREDNOST

TEMELJNA NAVODILA ZA NADZOR

V primeru motenj v delovanju električnega pastirja so mogoči predvsem naslednji vzroki:

- motnje v napajanju in s tem v zmogljivosti
- spodnja meja jakosti el. sunka (impulza) na ograji naj bo vsaj 4000 voltov
- ustreznost povezanost na kakovostno opravljeno ozemljitev
- stanje ozemljitvenih sider (rja deluje izolacijsko)
- starost in stanje izolatorjev
- podrast vpliva na večje napetostne in jakostne izgube
- po potrebi ali občasno obnovimo prečno povezanost stremen
- povešana ali pretrgana stremena
- kratki stiki zaradi drugih vzrokov

»Zeleni mostovi« - prehodi ali pasti za divjad in voznike?

O zelenih mostovih v teoriji in praksi s prikazom problematike zelenega mostu na Medvedjeku

»Besede govore eno, dejanja drugo ...

(ljudski pregovor)

Besede, ki govore resnico, navadno niso prijetne, pravi ljudski pregovor, ki velja tudi za našo skrb za zdravo okolje in varstvo divjadi. Glede zelenih mostov za divjad bi lahko uporabili tudi tisto ljudsko modrost, da so besede uboge, če jih življenje ne potrjuje. Zakonodajalec je zelene mostove kot prehode za divjad uzakonil, v naravi pa v mnogih primerih niso zgrajeni tako, da bi se zliili z naravo in služili svojemu namenu za varen prehod divjadi brez nevarnosti za druge. Takšen primer se je zgodil tudi v Občini Trebnje na Medvedjeku, kjer stoji s krvjo zapisan spomenik hrabrim teritorialcem, ki so se med slovensko osamosvojitveno vojno spopadli s sovražnikovo kolono, ki je prodirala proti Ljubljani. Pa pojdemo po vrsti.

Zakonodajalec je v 21. členu Zakona o lovstvu in divjadi (ZDLov-1) med naloge lovskih organizacij uvrstil zavezo lovskih družin, da morajo kot upravljavci lovišč zaradi trajnostnega gospodarjenja z divjadjo izvajati načr-

tovene ukrepe za varstvo divjadi in njeno življenjsko okolje ter ukrepe za ohranjanje in izboljševanje življenjskih razmer za divjad. V pogovoru s **Stanetom Gabrijelom**, tajnikom Zveze lovskih družin Novo mesto, katere članica je tudi Lovska družina Velika Loka, ki jo zelo uspešno vodi njen prizadevni starešina **Marjan Urbančič**, sem spoznal, da imajo lovci po zakonu pravico in dolžnost, da sodelujejo pri izvajanju ukrepov preventivnega varstva divjadi, izvajanja načrtovanih ukrepov za preprečevanje škode od divjadi in na njej ter zagotavljanja povračila škode od divjadi oškodovancem na polju, v gozdu in na cestah. Zato imajo lovci pravni interes, da sodelujejo pri urejanju javnega prometa, saj trpijo škodljive posledice, če v lovišču nastane trk med divjadjo in vozilom. Območna združenja upravljavcev lovišč v sodelovanju z zavodom za gozdove opravljajo letne preglede odstrela in izgub za presojo pravilnosti opravljenega načrta odvzema divjadi. Lovci so najbolj poklicani, da predstavijo svoje poglede in zahteve, kako naj bi bil urejen promet, da bo škoda naletov med divjad-

Da bi divjad prek zelenega mostu lahko prišla na drugo stran, se mora z obronka gozda po strmem bregu spustiti do lokalne ceste in jo prečkati in šele nato nadaljevati svojo pot po mostu na drugo stran. Sleherno prečkanje divjadi je izzivanje nesreče, česar se lovci zavedajo, kaj razmišljajo prometni strokovnjaki, pa ni jasno. Nujna bi bila taka tehnična rešitev, da divjadi ne bo treba prečkati nevarne lokalne ceste ...

jo in vozili čim manjša ali pa je sploh ne bo.

V 30. členu ZDLov-1 je določeno, da se za posege v prostor, ki lahko bistveno spremenijo življenjske razmere divjadi, izdela **presoja življenjskih možnosti divjadi**. Slednjo mora opraviti zavod za gozdove, pri čemer po zakonu s svojimi mnenji in predlogi sodelujejo upravljavci lovišč, strokovno-znanstvene in naravovarstvene ustanove, območna enota kmetijsko-gozdarske zbornice in lokalne skupnosti. Če se s presojo vplivov na okolje divjadi ugotovi, da bi taki posegi bistveno poslabšali življenjske možnosti divjadi, jih je treba omejiti ali opustiti v celoti. Bistveni posegi so zlasti tisti, ki spreminjajo naravni življenjski ritem divjadi z vnašanjem nemira, preprečujejo stike med populacijami divjadi ali neposredno ogrožajo življenje divjadi. To je zlasti izpostavljeno na področju prometa, ker je človek s svojimi cestami presekal tradicionalne poti divjadi.

V praksi lahko obžalujemo, da so naše ceste v svoji izvedbi in v tehničnem pogledu, zlasti glede na njihov način zasnove, vzrok za »krvavo havarijo« divjadi na njih. Izgube divjadi, ki jih povzročajo naše ceste in promet na njih, postajajo neobvladljive. S povečanjem prometa se stanje slabša vsak dan. Naše ceste so krvavi mlini za divjad in udeležence v prometu. Čeprav 31. člen ZDLov-1 jasno določa, da je treba pri gradnji z ograjami zavarovanih prometnic **zagotoviti preho-**

de za divjad na krajih, kjer so že od nekdaj potekale stečine in naravni prehodi posameznih vrst divjadi, se v praksi prepogosto dogaja, da so na odsekih avtomobilskih cest zgrajeni prehodi za divjad preko mostov, ki naj bi bili zeleni, varni in namenjeni zaščiti divjadi, pa je njihova izvedba neprimerna in nevarna za divjad in ljudi. O zelenih mostovih je v svojih prispevkih v Lovcu, št. 6/08, str. 307¹ in št. 9/08, str. 425–427², strokovno stran in internacionalizacijo problema, ki ga je aprila 2008 obravnavala tudi Generalna skupščina FACE, orisal inž. **Blaž Krže**. Generalna skupščina FACE je tudi zaradi širitve areala velikih zveri podprla zahtevo za gradnjo »zelenih mostov«, preko katerih divjad prehaja hitre ceste. Zelene mostove je v svojem strokovnem prispevku *Logaški primer* odlično opisal **Janez Petek**³. Vprašati pa se moramo, ali se je pri načrtovanju in izgradnji cest udeležila volja zakonodajalca⁴? Odgovor je zelo relativen, odvisno, katera

¹ inž. Blaž Krže: Podpora našemu predlogu za »zelene mostove« za razširjanje velikih zveri – poročilo z Generalne skupščine FACE, ki je bila 4. 4. 2008 v Trieru (Nemčija);

² inž. Blaž Krže: Povezati bivalne okolišče divjadi!

³ **Janez Petek**: Logaški primer, Lovce, št. 9/2008 (str. 427–429)

⁴ 7. 7. 2008 je LZS sklicala delovni sestanek Zeleni mostovi v Sloveniji, ki so se ga udeležili tudi predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstva za okolje in prostor. Zanimivo bi bilo izvedeti, ali je delovna skupina izoblikovala predlog ukrepov o vsebini in izvedbi divjadi prijaznih dopolnitev na obstoječi cestni infrastrukturi.

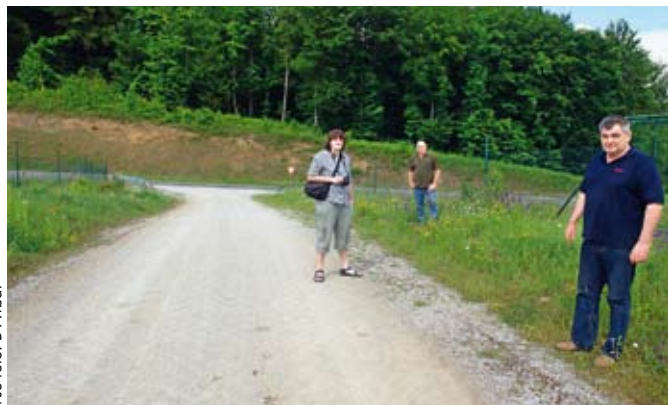
Divjad mora prek hitre lokalne ceste, ki je speljana v klančini ob avtomobilski cesti Novo mesto–Ljubljana brez potrebne signalizacije. Divjad mora prečkati lokalno cesto tako, da se mora z ene strani spustiti po strmem bregu in prečkati lokalno cesto (na fotografiji z desne proti levi), z druge pa po prečkanju zelenega mostu (na fotografiji levo) prečkati nevarno lokalno prometnico in se po strmem bregu povzpeti v varno zavetje gozda (na fotografiji z leve proti desni strani).

stran ga zagovarja, bolj žalosten in nevaren pa je na Medvedjeku, kjer ima svoje lovišče Lovska družina Velika Loka. Država je preko nove avtomobilske ceste Ljubljana–Obrežje zgradila prehod, ki naj bi divjadi, še zlasti sodoprstim kopitarjem in medvedu, omogočil varno prečkanje avtomobilske ceste in naprej brezskrbno pot v zavetje gozda preko zelene-ga mostu. Vendar pa prehod na Medvedjeku ni posajen z grmičevjem, ki bi omogočalo divjadi, da bi brez nepotrebne-ga vznemirjenja in napetosti varno prehajala z ene strani na drugo. Utrjena makadamska cesta preko prehoda s svojim videzom in gostoto prometa, ki poteka po njej, dokazuje, da je **bolj prometnica za kmete in gozdarje kot pa varna pot za divjad.**

Splošno je znano, da je Medvedjek tisočletni prehod za divjad, saj je svoje ime dobil po medvedu (*Ursus arctos*), ki je tam nekoč in tudi dandanes imel svoje prehode. Naj se ob tem spomnimo na lovca **Ernesta Mežana**, ki je v čast in slavo medvedu kot mogočni zveri pri svoji stano-vanjski hiši na Medvedjeku postavil leseno skulpturo medvedke z mladiči, ki jih je izdelal kipar **Stane Novak** kot resen in trajen spomin na rjavega kosmatinca, ki še vedno občasno hlača po Medvedjeku.

Določba 2. odstavka 34. člena ZDLov-1, ki določa, da **projekt izgradnje prometnice ne sme biti potrjen in ne sme biti izdano gradbeno dovoljenje, dokler niso zagotovljene strokovne rešitve prehodov divjadi**, kar naj bi veljalo tudi za Medvedjek, ostaja zgolj mrtva črka na papirju in pobožna želja. Avtomobilska cesta Ljubljana–Obrežje je ograjena, mostovni prehod za divjad na Medvedjeku pa je ograjen in divjad je na svoji starodavni poti za hrano in razmnoževanjem v času parjenja dobesedno prisiljena prečkati avtomobilsko cesto preko nadvoza. Ta jo potiska v past, v nevarnost trkov pri prečkanju z udeleženci

lokalne ceste Trebnje–Veliki Gaber, ki jo divjad mora prečkati na svoji poti v zavetje neskončnih gozdnih stečin. Pri prehodu čez most na Medvedjeku je divjad dobesedno ujeta v past in izpostavljena trkom pri prečkanju lokalne ceste, s katero se stika nadvoz. Nevarnostim pa ni izpostavljena samo divjad, prometno odprta cesta Trebnje–Veliki Gaber, ki omogoča hitro vožnjo, je prava past tudi za vse udeležence, ki se vozijo po njej. Cesta, ki poteka v strmo klančino, je odprta, hitrosti na njej so velike. Velja splošna omejitev hitrosti, čeprav je nanjo

Starešina LD Velika Loka Marjan Urbančič (v modrem) si s svojimi lovskimi tovariši iskreno prizadeva, da bi bil prehod na Medvedjeku urejen po predpisih. Njegova lovška družina namreč zaradi trkov vozil z divjadjo beleži številne izgube divjadi, ki jo je tehnična rešitev prehoda čez avtomobilsko cesto na Medvedjeku pahnila v hudo nevarnost trkov z udeleženci v prometu. Ti drvijo po vzporedni lokalni cesti, ki jo mora divjad prečkati na svoji poti.

v klancu priključena pot z nadvoza in je tam križišče neenakovrednih cest. Tudi ni opremljena s prometnimi znaki, ki bi udeležence v prometu opozarjali na nevarnost trka z divjadjo, niti ni prometnega znaka, ki bi opozarjal na splošno nevarnost. Plaha divjad, ki prečka avtomobilsko cesto, mora prečkati lokalno cesto in se nato čez visok breg prebiti v varno zavetje gozda. Tista divjad, ki prihaja z druge strani, pa se mora po prihodu iz gozda spustiti po strmem nasipu do ceste, jo prečkati, da bi lahko prišla na most s prehodom čez avtomobilsko cesto. Prometna situacija je nevarna in stresna za voznike, ki drvijo po njej, pa tudi za divjad, ki ni sposobna oceniti hitrosti vozil. Ponoči

divjad zaslepijo luči, kar je večkrat usodno. O tem pričajo stečine in povožena divjad. V zadnjih letih je **Marko Gerdin**, gospodar LD Velika Loka, na Medvedjeku vsak mesec evidentiral več glav zbitja srnjadi, ki je prečkala nadvoz in je šla preko lokalne ceste, v jesenskih in zimskih mesecih pa lovci splošno opažajo večje premike, selitve in pritisk parkljarjev, zlasti jelenjadi, ki sili čez prehod na Medvedjeku, je potar-nal predsednik LD Velika Loka **Marjan Urbančič**. Velikološki lovci so storili vse, kar je v njihovi moči, za zaščito divjadi. Ob lokalni cesti

mora v vsakem primeru, ko pride čez mostovni prehod z zahodne strani, prečkati nevarno lokalno cesto. Tista divjad, ki prihaja iz severo-vzhodne strani, mora po strm bregu navzdol in preko nevarne lokalne ceste, če želi – v kar jo sili njen nagon – prečkati mostovni prehod čez avtomobilsko cesto. Nujna je tehnična rešitev, ki bo v skladu s standardi varnosti v prometu zagotovila varnost ljudem in divjadi⁶. Ukrepati morajo občina, lovski inšpektor, Zavod za gozdove, Policija in Ministrstvo za promet in zveze Republike Slovenije ter še kdo. Nikakor ni pošteno, da se bodo zadeve premaknile šele, ko bo nastala najhujša posledica. Ni v skladu z vestjo in poštenjem, da bodo le lovci trpeli za škodo, ki bo na Medvedjeku nastala zaradi trka motoriziranega človeka z divjadjo, saj gre za očitno deljeno krivdo več udeležencev, ki so odgovorni za stanje in varnost na naših cestah. Že načrtovalci prometnic bi namreč morali in mogli vedeti, kaj se bo zgodilo, če ne bodo upoštevali presoje vpliva divjadi na okolje (promet). Če bi jo, se dandanes ne bi pogovarjali o smrtno nevarnem, domnevno »zelenem« prehodu za divjad na Medvedjeku⁷, ki je narejen tako, da je divjad pri njeni selitvi dobesedno potisnjena v past, iz katere nima lahkega izhoda. Dnevno slišim slogan, *Vse za vašo varnost*, pa se sprašujem, ali se bo na Medvedjeku kaj premaknilo za zaščito divjadi in ljudi, seveda, za našo varnost?! Do kdaj bodo obstoječi prehodi za divjad, zlasti na Medvedjeku, nevarne pasti za divjad in udeležence v prometu?

Bojan Avbar

⁶ Povsem podobna situacija je na karteljevskem klancu, kjer mora divjad, ki prehaja prek zelenega mostu iz Strmca na Hmeljnik ali obratno, prečkati lokalno cesto, ki je obdana z odbojno ograjo!

⁷ Če kdo trdi, da most na Medvedjeku ni zeleni prehod za divjad, potem je situacija še toliko slabša, ker je ograjena cesta divjad dobesedno navedla in jo speljala, da zahaja prek mostu in nato prek vzporedne lokalne ceste, ker nastajajo trki z motornimi vozili.

Pravica do lovskega izpita, pravica do lovske izkaznice in pravice lovskih gostov

Ali imajo pravico do lovskega izpita tudi člani članice LZS, ki niso upravljavke lovišč, med njimi posebej člani zamejskih članic LZS (2. odst. 4. čl. Pravil LZS)?

Ali tuji državljani brez stalnega prebivališča v RS, ki so opravili slovenski lovski izpit, kot lovski gostje lahko pridobijo pravico do lova brez spremstva enako kot domači lovski gostje z lovskim izpitom?

Predstavniki Društva slovenskih lovcev Furlanije-Julijske krajine – Doberdob iz Italije, ki je član LZS od leta 2008, so na sestanku, ki je bil v začetku letošnjega leta na sedežu LZS, predlagali, da bi opravljanje lovskega izpita omogočili tudi njihovim članom. Na podlagi obravnave njihovega predloga v Komisiji za organizacijska in pravna vprašanja je nastalo gradivo, ki ga objavljamo, saj zadeva zanimiva vprašanja iz prakse.

Pravica do lovskega izpita

Vprašanje je, ali ima pravico do lovskega izpita samo kandidat, ki se včlani v LD – upravljavko lovišča, ali pa zakon daje to pravico komer koli, ki se za to sam odloči? Z drugimi besedami, ali je pravica do lovskega izpita »zlepljena« s pravico do lovske izkaznice ali pa je mogoče opraviti lovski izpit, ne da bi lovec nato pridobil tudi lovsko izkaznico? Vprašanje je tudi, kdo je lovec? Kandidat, ki je opravil lovski izpit, ali šele imetnik veljavne lovske izkaznice?

Da pravica do opravljanja lovskega izpita ni zagotovljena le članom LD – upravljavkam lovišč, ampak jo zakon daje tudi vsem drugim, ki to niso, izhaja že iz določbe 1. odst. 62. čl. ZDlov-1, ki določa, da ima pravico do lovske

izkaznice tudi oseba, ki izpolnjuje s tem zakonom določene pogoje, a ni član oz. članica lovske družine oz. delavka upravljavca lovišč s posebnimi nameni. Ta določba v praksi živi. Od leta 2005 do konca junija 2010 je LZS izdala 83 lovskih izkaznic upravičencem, ki niso člani LD – upravljavke lovišč.

Takšno stališče podpira tudi besedilo celotnega 61. čl. ZDlov-1, ki ureja lovski izpit. Za kandidate za lovski izpit ne predpisuje nikakršnih posebnih pogojev in te pravice ne veže na članstvo v LD, torej tudi ne na članstvo v LD – upravljavki lovišča.

Nadaljnje vprašanje je, ali ni morda pravica do lovskega izpita vendarle dana samo osebam, ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev lovske izkaznice. Je torej pravica do lovskega izpita del ustavno zajamčene pravice do izobraževanja ali je namensko samo v dejavnosti pridobitve pravice do lovske izkaznice.

Pravica do lovskega izpita je splošna pravica enako kot pravica do katerega koli drugega izobraževanja. **Izobraževanje je svobodno** (1. odst. 57. člena Ustave RS). Lovska zveza Slovenije kot edina pooblaščenca organizacija za organizacijo in izvedbo lovskih izpitov mora zato omogočiti opravljanje lovskega izpita vsakomur, ki bi si to želel; torej tudi kandidatom, ki nimajo pogojev za pridobitev lovske izkaznice

(ker, npr., nimajo stalnega bivališča v RS – 1. odst. 60. čl. ZDlov-1) ali ne izpolnjujejo drugih pogojev za izdajo lovske izkaznice (npr. niso stari 18 let).

Pravica do opravljanja lovskega izpita je del ustavno zajamčene pravice in svobojine do izobraževanja in ni rezervirana zgolj za polnoletne osebe s stalnim prebivališčem v R Sloveniji, ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev lovske izkaznice.

ZDlov-1 kaj takšnega ne predpisuje in ne prepoveduje opravljanja lovskega izpita komur koli. Takšnega stališča ne spodbija niti določba 5. odst. 61. čl., ki določa, da je spričevalo o opravljenem lovskem izpitu dokument, ki dokazuje upravičenost do pridobitve lovske izkaznice. Tudi te določbe ni mogoče razumeti samo v pomenu, da je lovski izpit namenjen izključno pridobitvi lovske izkaznice, pač pa tudi za to.

Takšno stališče podpirajo tudi izjeme iz 6. odst. istega člena, po katerem spričevalo o lovskem izpitu lahko pridobijo osebe, ki so na srednji gozdarski šoli ali na visoki šoli oz. univerzi uspešno opravile izpit s področja biologije in ekologije prostoživečih živali, patologije divjadi in lovstva, ob pogoju, da še dodatno opravijo praktični del izpita v lovišču LD oz. v lovišču s posebnimi nameni (LPN) v trajanju najmanj šest mesecev ter preizkus znanja

o varnem ravnanju z orožjem (v skladu s predpisi o orožju) ter predložijo ustrezna potrdila. Glede na to, da stalno prebivališče v RS niti slovensko državljanstvo nista pogoj za vpis v slovenske srednje in visoke šole in na univerze, ZDlov-1 s temi izjemami omogoča pridobitev lovskega izpita tudi osebam, ki ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev lovske izkaznice.

Ustavno zajamčena pravica in svobojina do izobraževanja, izostanek izrecne prepovedi v ZDlov-1 in opisane izjeme so tudi okvir za razumevanje nalog LZS, ki jih opravlja v javnem interesu oz. kot javno pooblastilo. Te so: opravljanje izpitov za lovce in lovske čuvaje ter usposabljanje in naravovarstveno ozaveščanje lovcev (1. in 2. tč. 1. odst. 21. čl. in 3. alineja 1. odst. 22. čl. ZDlov-1).

Odgovor na vprašanje, kdo je lovec: kandidat, ki je opravil lovski izpit, ali šele imetnik veljavne lovske izkaznice, je po mojem mnenju: oba. Najprej je lovec strokovni naziv tako kot pravnik, ekonomist in sinonim za poklic. Ker pa nimamo drugega izraza za upravičenca, ki lahko lovi na podlagi veljavne lovske izkaznice, uporabljamo besedo lovec tudi v tem pomenu. V praksi ni težav, zato tudi dvojnost pomena naziva nima posebne teže.

Smo ustrezno organizirani za lovske izpite kandidatov, ki niso člani LD – upravljavk lovišč?

V strokovnem pogledu (mentorji, tečajji, izpiti, spričevala) je opravljanje lovskih izpitov že utečeno in na predpisani strokovni ravni.

V upravno-administrativnem pogledu (dejavnost, plačljivost, davčni predpisi) za

člane upravljavk lovišč ni težav, ker gre za izobraževanje v okviru organizacije in ne za pridobitno dejavnost.

Pridobitna dejavnost pa bi bila, ko bi LD zagotavljala praktični del lovskega izpita nečlanom. Zato bi bilo treba takšno pridobitno dejavnost predvideti v Pravilih LD glede nudenja praktičnega dela lovskega izpita. Na nivoju LZS bi bila pridobitna dejavnost, če bi se opravljanje lovskega izpita omogočalo kandidatom, ki ne bi bili člani - članice LZS. S spremembo Pravil LZS v letu 2010 je predvidena takšna pridobitna dejavnost.

Za praktični del, ki se izvaja v LD – upravljavkah lovišč, pa tudi za teoretični del v izvedbi LZS, bo treba določiti enotno ceno opravljanja lovskega izpita za »zunanje« kandidata.

Lahko omogočanje lovskega izpita kandidatom, ki ne izpolnjujejo pogojev za lovske izkaznice, privede do izigravanja pravice do (samostojnega) udejstvovanja na lovu?

Samostojno lahko lovi član LD – upravljavke lovišča z veljavno lovske izkaznice v lovišču svoje LD.

Spremljavo osebe, ki ima lovske izpit in veljavno lovske izkaznice ali ki je zaposlena v lovišču s posebnimi nameni (LPN), potrebuje le oseba, ki nima lovskega izpita (1. odst. 60. čl. ZDlov-1), (npr. lovske pripravnik, domači lovski gost brez lovskega izpita).

Tudi iz te določbe izhaja, da zakon obravnava *lovski izpit in lovske izkaznice* kot dve ločeni pravni kategoriji. Zakon tudi nikjer ne navaja posebej izključevalnih pogojev za pridobitev lovskega izpita. Ima le izključevalne pogoje v povezavi z izdajo, podaljšanjem in preklicom lovske izkaznice.

Torej, spremstvo na lovu

mora imeti le oseba, ki nima opravljenega lovskega izpita.

Spremljavo torej ne potrebuje lovec, ki je opravil lovske izpit, pa mu, npr., še ni bila izdana zaprosena lovske izkaznice. Takšen lov tudi ni predviden kot prekršek upravljavca lovišča v 76. členu ZDlov-1. Prekršek je sicer, če lovec, ko lovi, nima pri sebi veljavne lovske izkaznice. Vendar to ne more veljati za izjeme, ki jih določa 1. odstavek 60. člena; namreč, da sme oseba, ki nima opravljenega lovskega izpita, loviti le v spremstvu osebe, ki ima lovske izpit in veljavno lovske izkaznice. Zakon ne določa, da mora imeti takšno spremstvo oseba, ki nima veljavne lovske izkaznice.

Takšno razlago podpira tudi pravna narava lovske izkaznice kot dovoljenje, »licenco« za lov, ki po ZDlov-1 ni vezana na posamezno lovišče. Drugačna razlaga (namreč, da lovske izkaznice velja le za lovišče lovske družine, ki je navedena na lovske izkaznici in ki jo žal zastopa tudi lovske inšpekcija) nima podlage v ZDlov-1. Takšna zmotna razlaga se očitno opira tudi na določbo 2. odstavka 2. člena *Pravilnika o lovske izkaznici* (UR. l. RS, št. 87/2005), ki navaja, da je za člane LD lovske izkaznice hkrati tudi članska izkaznica. Članski status imetnika lovske izkaznice v LD pa ni pogoj za pridobitev pravice udejstvovanja pri lovu po 1. odst. 60. čl. ZDlov-1. Nevezanost pravice do udejstvovanja pri lovu na članstvo v LD potrjuje tudi praksa izdajanja lovske izkaznice upravičencem, ki niso člani nobene LD – upravljavke lovišča, ki tudi za lovske inšpekcije nikoli ni bila sporna.

Navedeno velja zgolj glede vprašanja spremstva pri izvajanju lova, nikakor pa ne pomeni, da lovec, četudi ima veljavno lovske izkaznice, lahko lovi kjer koli, brez dovoljenja upravljavca lovišča oz. LPN. Takšno pravico mu lahko da le upravljavec določenega lovišča, ne glede na to, ali je lovec povabljen na lov ali če je komercialni lov.

V praksi govorimo o »domačih lovske gostih«.

Povzeto: kdor ima stalno prebivališče v RS (državljan RS ali tujec) in ima opravljen lovske izpit, pa (še) nima veljavne lovske izkaznice, lahko z dovoljenjem upravljavca lovišča lovi kot »domači lovski gost« in pri tem ne potrebuje spremstva izprašanega lovca. Enako pravico ima član LD po opravljenem lovske izpitu, dokler mu ni izdana zaprosena lovske izkaznice.

Drugače pa so urejene pravice glede lova tujih državljanov, ki nimajo stalnega prebivališča v RS.

Po določbi 3. odst. 60. čl. ZDlov-1 le-ti lahko lovijo kot lovske gosti, ki si pravico udejstvovanja na lovu pridobijo od upravljavca in jim mora upravljavec tudi zagotoviti strokovno spremstvo. Zakon glede teh lovske gostov ne predvideva izjem. Tudi ne zahteva spremstva le v primeru, da oseba, ki želi loviti, nima lovskega izpita, kot to določa za domače lovske goste v 1. odst. 60. čl. To pa pomeni, da upravljavec mora zagotoviti strokovno spremstvo tudi v primeru, če ima tuji državljan opravljen lovske izpit. In tako pride do odgovora na postavljeno vprašanje glede pravic zamejske Slovencev. Tudi če zamejskim Slovincem, ki nimajo stalnega bivališča v RS in ne glede na to, ali imajo državljanstvo RS ali ne, omogočimo opravljanje lovskega izpita, bodo na lovu v Sloveniji lahko sodelovali le s pogoji, ki veljajo za tuje lovske goste; torej **morajo imeti strokovno spremstvo**. Za drugačno rešitev bi bilo treba spremeniti ZDlov-1. Pravica do udejstvovanja na lovu je namreč po določbi 1. odst. 60. čl. vezana na stalno bivališče v RS. Zgolj stalno prebivališče lovca z lovske izpitom (in ne državljanstvo) je namreč poglavito merilo glede pravice do upravičenosti (samostojnega!) udejstvovanja na lovu, brez spremstva in za razlikovanje med »domačimi« in »tujimi« lovske gosti.

Omogočanje opravljanja

lovskega izpita kandidatom, ki ne izpolnjujejo pogojev za lovske izkaznice, v ničemer samo po sebi ne prispeva k morebitnemu izigravanju pravice do (samostojnega) udejstvovanja na lovu. Zato tudi ni videti razlogov, da se članom zamejske članice LZS opravljanje lovskega izpita ne omogoči, če to želijo. Izobraževanje je, kot je že napisano v uvodu, v javnem interesu in ima zanj LZS tudi javno pooblastilo. Veljavnost spričevala o opravljenem slovenskem lovske izpitu v tujini pa je potrjena postopkom medsebojnega priznavanja v posameznih državah.

Sklepne misli

Zapisano lahko strnemo v naslednjih nekaj zaključnih misli.

1. Pravica do opravljanja lovskega izpita je del ustavno zajamčene pravice do izobraževanja, zato lovske izpit lahko opravi vsakdo, neodvisno od pogojev, ki veljajo za pridobitev lovske izkaznice in ni vezana na članstvo v LD – upravljavke lovišča (mlajši od 18 let, člani zamejske članice LZS, slovenske državljanji s stalnim bivališčem v tujini, tujci s stalnim bivališčem v tujini).

2. Pravico do lova brez spremstva izprašanega lovca ima le domači lovski gost s stalnim prebivališčem v RS, ki ima opravljen lovske izpit (veljavno lovske izkaznice). Enako pravico ima član LD z opravljenim lovske izpitom, dokler mu ni izdana zaprosena lovske izkaznice.

3. Opravljen lovske izpit tujemu državljanu oz. državljanke, ki nima stalnega prebivališča v RS, ne daje nikakršnih prednosti glede izpolnjevanja pogojev za lov v RS. V vsakem primeru in brez izjeme lahko lovijo samo pod strokovnim spremstvom kot lovske gostje.

Niko Suštarič, univ. dipl. pravnik, predsednik Komisije za organizacijske in pravne vprašanja

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Lovci dobro vedo, da je starost pri divjih prašičih mogoče razmeroma zelo preprosto oceniti praktično na mesec natančno na podlagi menjave mlečnega zobovja do dopolnjenega drugega življenjskega leta. Prav tako je znano, da je v revirjih mogoče mladiče divjih prašičev opaziti vse leto. Zato so v tej državi opravili primerjalno analizo med nekaterimi predeli zveznih dežel Hessen in Rheinland Pfalz. Ocenili so zgolj čeljusti divjih prašičev do starosti dveh let. Rezultat analize je bil: 427 terminov rojstev, in sicer v vseh mesecih v letu. Med obema raziskovanima območjema so bile pomembne razlike v terminih poleganja. Tako so bili za območje v zvezni deželi Hessen ugotovljeni trije vrhunci poleganja med letom, in sicer aprila, avgusta in decembra. Enakomeren štirimesečni razmik med termini kaže, da ne gre za posamezne dogodke, temveč nakazuje na splošni fenomen pri tej vrsti, ki kaže, da sta mogoči dve do celo tri poleganja (na svinjo) na leto. Da je to resnično mogoče, dokazujejo prve potrditve s terena. Tako je ena od uplenjenih sicer mlečnih svinj že nosila 24 mm velike in približno 30 dni stare zarodke naslednjega legla.

(Der Anblick, 7/2010)

Italija: Marca letos so v italijanskem Piemontu našli mrtvega samca volka z oznako M 40. Glede na poškodbe je bilo ugotovljeno, da je poginil zaradi ran, ki mu jih je prizadejal drugi volk. Tako se je končala neverjetna 11-letna življenjska zgodba omenjenega volka, ki je živel v Alpah. Prvič so volka M 40 določili s pomočjo genetskih analiz že kot alfa samca leta 2000, ko je živel z alfa samico z oznako F 28. Vse do leta 2005 je imel omenjeni par revir v eni od dolin v zahodnih Alpah. Ko je v eni izmed sosednjih dolin poginil celoten trop volkov zaradi zastrupitve, se je omenjeni par preselil na omenjeno območje zaradi boljših življenjskih (prehranskih) možnosti. Vendar tudi tega tropa ni čakala boljša usoda, saj so prav vsi člani tropa, razen alfa samca M 40, poginili zaradi zastrupitve. Nato se je samec M 40 preselil na novo območje,

Raziskave v Nemčiji so pokazale, da svinja lahko polega 2- do 3-krat na leto.

kjer je z drugo volkuljo osnoval nov trop. Vse do leta 2009 je ostal glavni (alfa) samec, leta 2010 pa ga je smrtno poškodoval eden od tekmecev.

(Der Anblick, 7/2010)

Nemčija: Junija letos sta v enem koncu tedna življenje izgubila kar dva lovca. V prvem primeru je bila nesreča z napolnjenim orožjem v avtomobilu. 72-letni lovec iz Grönaua (Spodnja Saška) je bil skupaj s štiri leta starejšim kolegom v terenskem avtomobilu. Ko je starejši lovec želel vzeti puško z zadnjega sedeža, da bi jo izpraznil, se je sprožil strel in smrtno poškodoval sovoznika. Kljub takojšnjem prevozu v bolnišnico je bil nesrečni lovec že mrtev. Drugi primer pa se je zgodil na nekoliko drugačen način. Potem, ko se 70-letni lovec ni vrnil z večernega lova, je soproga pogrešanega naslednji dan prosila enega od prijateljev lovcev za pomoč pri iskanju. Omenjeni lovec je kmalu zatem našel nesrečnega lovca, ležečega na tleh. Poleg njega je na tleh podrti ležala tudi približno 3 m visoka preža. Po zakupnikovih podatkih je bila omenjena preža obnovljena eno leto poprej. Policijska preiskava je pokazala, da je bil eden od lesenih stebrov preže popolnoma gnil, v slabem stanju pa so bili tudi nekateri drugi leseni deli preže. Ob padcu

s polomljene preže je nesrečni lovec z glavo udaril ob kamen, kar je povzročilo smrt. Življenje je izgubil tudi 72-letni lovec, ki je bil med divjanjem hude nevihte z imenom Olivia na lovu. Ko se zvečer ni vrnil z lova, ga je na tleh pod drevesom okoli polnoči našla mrtvega policija.

(Wild und Hund Internet)

Hrvaška: Ena največjih farm za vzrejo jelenjadi naj bi bila pri naših vzhodnih sosedih v okolici Đakova, ki je bila doslej sicer znana po vzreji lipicancev. Podjetje Balkan-Hunting-Company, katere lastnik naj bi bil eden od večjih hrvaških trgovcev z avtomobili, je s pomočjo novozelandskega znanja in veterinarjev iz Wellingtona (Avstralija) uredilo približno 100 ha veliko oboro za vzrejo jelenjadi. Košute navadnega jelena naj bi bile oplojene s spermo novozelandskih jelenov, občasno pa naj bi vsadili (implantirali) tudi zarodke jelenjadi. Del omenjene jelenjadi naj bi bil nato uplenjen v približno 1.000 ha veliki obori, preostali pa naj bi bili namenjeni prodaji oz. trgovanju drugod po Evropi. V omenjeni obori živijo tudi srnjad, damjaki, mufloni in divji prašiči. Sam projekt vzreje naj bi vodila veterinarska fakulteta iz Zagreba, soudeležena pa naj bi bila tudi država. Članek nakazuje, da lahko zaradi

centralne lege vzrejališča na Balkanu domnevamo, da bo jelenjad iz te vzreje našla svoj »življenjski prostor« tudi drugod, še posebej, ker so zaradi škandala z jelenom z imenom Burlei, ki je bil vzrejen v obori v Avstriji in potem uplenjen v Bolgariji ter že skoraj razglašen za novega svetovnega prvaka, v Avstriji pripravili pomembne spremembe zakonodaje, ki bo preprečila takšne zlorabe.

(Wild und Hund, 14/2010)

Tanzanija: Načrtovana gradnja pomembne ceste prek narodnega parka Serengeti bi lahko preprečila tradicionalne selitve več kot enega milijona gnujev in sto tisoč zeber ter antilop. Cesta naj bi povezala pristanišča na vzhodni obali ob Indijskem oceanu s centralnoafriškimi državami, kot sta Ruanda in Burundi. Cesta bi omenjeni narodni park razdelila praktično na pol. Območje Serengetija je svetovno znano območje, kjer še potekajo velike selitve rastlinojedov in posledično tudi velikih plenilcev. Na tej selitvi gnuji za svežo pašo premagajo razdaljo do 2.100 km, po podatkih strokovnjakov pa naj bi razdeljen narodni park omogočal preživetje zgolj še približno 200.000 gnujem. Za primerjavo navedimo, da na tem območju številčnost gnujev ocenjujejo na 1,3 milijona živali.

(Wild und Hund, 14/2010)

Nemčija: Potem, ko je 47-letna lovka s Saške v bližini kraja Frohburg uplenila srnjaka lanščaka in se je pripravljala, da ga iztrebi, je k njej prišel 31-letni moški, jo podrl na tla, jo brcal in žalil. Lovki se je na srečo uspelo osvoboditi in je takoj obvestila policijo. Ta je moškega hitro našla in zaslišala, vendar razlog za omenjeno dejanje še ni znan. Policija je proti omenjenemu moškemu napisala ovadbo. Napadena lovka je še povedala, da je na območju, kjer se je zgodil incident, sicer veliko sprehalcev in opazovalcev ptic, vendar je njihov odnos do lovcev po pravilo zelo korekten.

(Pirsch, 15/2010)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Sonce se je rdečilo za Špikom, ko je vznemirjeno pogledal skozi okno svoje majhne kuhinje. Hiša je stala pod obronkom starega gozda. Bila je novejšega datuma, če šteje mo, da je starost dvajset let za hišo še majhna. Trudoma jo je gradil, dan za dnem je znašal skupaj zidake, jih lepil z malto in se v srcu veselil svojega novega doma. Tako so mu odtekla najlepša leta, ne da bi se prav razgledal naokoli in si ustvaril družino.

Pred hišo je bilo nekaj zemlje, manjši vrt z zelenjavo in sedem jablan. Ob balkonu se je vzpenjala marelica, ki je tisto leto presenetljivo dobro obrodila, če pomislimo, da se je pred dvema leto-

dem majhnih črnih kepic, ki so bevska-
le in iskale materino mleko. Breji psički
je postlal kar v dnevni sobi, ki je bila
hkrati tudi njegova spalnica. Novo dru-
žinico je hranil in čistil z vso potrpežljivi-
vostjo, neobgljenčke prenašal na teraso
in zopet nazaj v izbo. Vzorno je skrbel
za pasjo družinico; kot bi bila njegova
prava. Z oddajo mladičev novim gospo-
darjem je imel kar nekaj težav: vseh
sedem so bile namreč psičke. Tudi mu
ni bilo vseeno, kam na tuje bodo šle, za
zaslužek pa se ni menil.

Potem se je zgodilo. Malo neprevid-
nosti in Dina je zašla pod kolesa prehit-
rega avta. Njeno življenje je viselo na
nitki. Vendar se je pobrala, spet se je
lepo zredila, malih kepic pa ni več ro-
dila. Tako ju je usoda tedaj še pustila
skupaj.

Na hitro se je pripravil. Pravzaprav ni
bilo potrebno drugega kot sesti v avto.
Vse potrebno je bilo namreč že v njem;
tako kot vedno. Mokro in preznojeno
obleko je le prenašal s terase v avto in
nazaj. Seveda pa je vsake toliko časa
pognal tudi pralni stroj. Staro karabinko
je imel za sedežem. Zvesto mu je slu-
žila in nikdar ni zatajila; tudi ni mogla,
ker je bil njen gospodar izvrsten strelec.
Še enkrat se je spogledal z goro svoje-
ga življenja, kot šilo ostrim Špikom, s
slemena hiše pa se je oglasila zamolkla
pesmica pogorelčka. Kmalu bo jesen
in zamikalo ga bo v tople dežele, kjer
je miza vedno pogrnjena. Zdaj pa je še
tu in kliče svojo družico in mladino, ki
se je izvalila v gnezdilnici, pritrjeni vrh
stare jablane. Tudi takšna opravila in
ptičje petje je ljubil. S terase je žalostno

MIHA MARENČE st.

Poslednji srnjak ...

ma iz neznanega vzroka začela sušiti.
»Kaj praviš, jo bo treba posekati?«
»Počakaj, se ne mudi, morda odvrže
le vejo«. A je ni odvrгла. Naslednjo
pomlad je zacvetela kot še nikoli. Ma-
relica je sicer drevo toplih krajev, ven-
dar je pri njegovi hiši našla ustrezno
zavetje južnega sonca. Bila je kot pri-
kazen iz pravljice, ko se je v zgodnji
pomladi vsa v cvetju spogledovala s
severnimi ostnji zasneženih špirov
tam nasproti.

Na balkonu, pravzaprav na široki te-
rasi pred hišo se je sušilo raznovrstno
perilo. Lovski suknjič je bil razgrnjen
prek sušila, pod njim pa stari gorski
čevlji z oguljenimi podplati in otrdele
volnenke. Sem in tja so bile razmetane
kosti, ostanki Dinine hrane.

Dina je stala pred njim, ga pričakujo-
če gledala z lepimi temnimi očmi in
se tiho oglašala. »No, no, saj bova šla,«
ji je rekel in jo toplo gledal, kot bi pred
njim stala mladenka njegovih sanj. Ven-
dar je pozneje ni vzel s seboj, ker je
nameraval čakati na visoki preži, Dina
pa je bila pretežka, da bi še njo spravil
tja gor.

Že tri leta so minila, ko je skotila se-

IZ zatopljenosti v Dinino preteklost
ga je zdramil vesel pozdrav: »Rogača
sem ti pripeljal.« Bil je starejši član
lovske družine, ki ga je spoštoval, ker
je bil pravičen in skromen lovec. Ob
hiši so pred nekaj leti prizidali hladil-
nico in tako so vse uplenjene živali
svojo poslednjo pot končale pri njem.
Kot vesten in izkušen gospodar LD je
poskrbel za vsa potrebna opravila.

»Kje si ga dobil?« je bilo prvo vpraša-
nje. »V Železnici, na tisti poseki pod
grebenom, ki jo je izsekal predlanski
vihar.« »Prav star pa ni,« je menil na-
prej. »Kaj pa boš, saj veš, kako je to z
družinskimi.« »No, ja, sicer pa od tam
pride redek srnjak.« Sledilo je tehtanje
in čiščenje, »ta kratkega« pa ni bilo,
kajti že leta ni primaknil žganega.

»Tudi sam moram ponj,« je pomislil.
»Prsk je, jaz ga pa letos še nimam.«
Ker se je sonce že prevešalo za špike,
se mu je mudilo. Lovec je vedel, da
gospodar družine odhaja na večerni lov,
saj je bil to njegov poklic. V narodnem
parku je namreč skrbel tudi za divjad.
Zato sta se na hitro poslovila in si zaže-
lela lovski blagor: enemu za nazaj, dru-
gemu za naprej.

cvilila Dina in bilo mu je hudo, ker ni
šla z njim.

Zapeljal se je na Senožeti, na svojo
najbolj priljubljeno prežo. Pred nedav-
nim jo je postavil na novo; pomagali
so mu sodelavci, poklicni lovci. Bila je
prava, visoka, zaprta in pokrita preža.
Streljaj od nje je stala krmilnica za
jelenjad, pravzaprav kar manjše svisli,
ob njih pa manjše krmilne jasli. Tod
se je jelenjad kar dobro zaredila. Na
nasprotni strani doline so bila prisojna
pobočja zahodnih začetkov Karavank,
kjer je imela jelenjad dobre razmere
za prezimovanje. Vendar naš lovec ne
bi bil pravi lovec, če ne bi poskrbel za
zimsko krmljenje posameznih jelenov,
ki so tako radi ostajali v njim dobro
znanih letnih staniščih, kjer je bilo v
osojah martuljških špirov čez poletje
dovolj sočne paše in miru. Tako je po
senožetih pasel srnjad in jelenjad. Sicer
redko, vendar je tja le zašel tudi samo-
tarski gams. Od tedaj je minilo že pre-
cej let. »Gamsi, ja gamsi. Kje so vsi
tisti številni, ki so se nekdanj potikali po
robeh in meliščih, se hladili na zapoz-
nelem snegu po grapah in počivali v
rušju! Šli so, ne vsi, še dobro, da ne.

Foto: J. Bizjak – Diana

Garje so jih, garje,« je modroval, ko je po skriti stezi prihajal na prežo. Med premišljevanjem se je ustavil tu in tam, prisluhnil gozdu, kajti do večera ni bilo več daleč, ter z daljnogledom večkrat preletel obsežne senožeti, ki so se končale v gozdu, tristo metrov daleč. Na preži se je udobno namestil. Poleg sebe je odložil oprtnik in puško. Ogrinjala ni bilo treba nadeti, ker je pihal topel poletni vetrič. Pogledal je na uro in ugotovil, da je do mraka še debelo uro. Po ponovnem pregledu razpotegnjenih Senožeti se je naslonil na pritrjeno desko za njim. Oči so se zastrmele nekam v daljavo in zdelo se je, da je lovec otrpnil v tišini. Tiste prave, tako pomirjujoče tišine, ki je pravemu lovcu nič manj draga kot napeto čakanje divjadi, pravzaprav ni bilo. Nekaj sto metrov čez reko se je vila cesta. Vendar lovec ni slišal njenega šuma, tako zelo je bil zatopljen v svoje misli, po tolikih letih pa mu je prišlo tudi v navado.

Čeprav je bil na zunaj videti kot nepremični panj starega drevesa, malo zgrbljen vase, je v njem vse živelo. Srna ga je gledala v umirajoči svetlobi; njene velike, preplašene oči so izgubljale lesk sončnih žarkov, v starem gozdu pod Smrajko je zarukal jelen v vsej svoji življenjski sili, na Slemenu so vozili kočije pretepaški ruševci, na veji starega macesna tam gori v Smoli

pa je pel majsko pesem večni ljubezni kovinsko črno moder ptič z belimi ogle-dalci na perutih in rdečo rožo nad očmi. Okoli vseh omenjenih prikazni pa so prihajali in spet izginjali rogljati črnuhi. Tisti v Belem potoku s smolnatimi roglji je gledal ostekljeneno in mu je za vedno ugasnil blesk v očeh, pa komaj rojeni gamsek, ki ga je opazoval z začudenjem in strahom. Spomnil se je srečanja z orlom pod Frdamanimi policami, ko je skrit v ruševju opazoval trop gamsov v melišču. Kraljevski ptič se je pripeljal nenadoma, tik nad njegovo glavo, strmoglavlil v skrotje, kjer se je pasla mlajša koza s prvorojencem in ji odnesel kozliča. Trop je brezglavo odvihral v zavetje gozda pod meliščem. V vse take podobe pa je prihajala in odhajala njegova mladostna ljubezen.

Iz globoke zamaknjenosti v spomine ga je prebudil pivk. Ob robu gozda je pritekla srna. Obrnila se je na travnik in se v drncu spustila nanj. Za njo je iz gozda v skokih prihitel srnjak. Lovčevo srce je v trenutku poskočilo in se prav tako hitro umirilo, saj je bilo že vajeno takšnih prizorov. Z nezavedno kretnjo je prislonil dvogled in poiskal srnjaka. Bil je srednje star, s slabim rogovjem. Poznal ga je. Srnjak je pognal srno čez travnike na drugo stran, v redko leskovje. Skozi vejevje je videl, kako se ji je približal in se je na koncu dotaknil. Lo-

vec se je bal, da bo po zaskoku srnjak ostal v grmovju, srna pa se bo prišla past na travnik. Zgodilo se je obratno. Srnjak je izstopil z dvignjeno glavo in šel proti lovcu na preži. Za dober streljaj daleč se je ustavil in začel smukati rože za drugo košnjo.

Po strelu je lovec obsedel. Znočilo se je. Vendar ga to ni skrbelo. Imel je svetilko in takšnega opravila je bil vajen. Tokrat so se vse njegove misli združile v trenutke, ki so se pravkar zgodili. Dobil je letošnjega prvega srnjaka. Tisti trenutek še ni vedel, da tudi zadnjega. Malo za tem je srnjak poklical lovca k sebi in skupaj sta odšla v večni mir.

V življenju ne srečamo veliko srčnih ljudi. Pravzaprav je treba imeti kar nekaj sreče. Jaz sem jo imel. Stanko, takšnega sem te poznal in takšen boš ostal v mojem spominu. Čeprav veva, kako je s tem, pa vendar upajva, da se še srečava pod stenami špirov, pogledava za gamsi in si pokimava: Da, lepo je v prsku med črnuhi, ko se pode po snežiščih, zlati macesni pa okvirjajo sliko božje lepote tega izgubljenega sveta v nedojemljivem prostranstvu.

V spomin Stanku Zimi iz Martuljka, ki se mu je ustavilo srce, ko je nesel svojega poslednjega srnjaka. Zgodilo se je v Senožetih, 6. velikega srpana leta 2009.

Lovski dnevi 2010

Posvečeni tematiki vodenja LD in varstvu biotske pestrosti (biodiverzitete)

Ob svetovnem letu biotske pestrosti se je Lovska zveza Slovenije odločila, da prvo dnevno posvetovanje v okviru *Lovskih dni*, s katerimi je začela letos, posveti prav tematiki **Biodiverziteta in slovensko lovstvo** in organizira delovni seminar. Zato ni bilo zgolj naključje, da so z referati na to temo sodelovali povabljeni ugledni strokovnjaki in sodelavci z Biotehniške fakultete – Oddelka za biologijo v Ljubljani pod vodstvom prof. dr. **Ivana Kosa**, ki je obenem tudi predsednik znanstvenoraziskovalnega sveta LZS.

Dvodnevni seminar je bil **12. in 13. junija letos** v novomeškem Srednješolskem centru biotehnike in turizma – Grm v Sevnem pod Trško goro.

Prvi dan je bil namenjen srečanju predsednikov (starešinam) lovskih družin. Zbralo se jih je slaba tretjina, ki je poslušala predstavitev vizije LZS v tem mandatu, o kateri jim je predaval predsednik LZS mag. **Srečko F. Kropce**. O problematiki škode od divjadi je predaval podpredsednik LZS **Branko Kurnik**, o načrtovanju in uresničevanju načrtov odstrela pa je spregovoril drugi podpredsednik LZS mag. **Lado Bradač**. Problematiko vodenja lovske družine je predstavil starešina LD Mokrc **Milan Jakič**, o vključevanju mladih v lovstvo pa **Gregor Vrabčič**, starešina LD Koprivna - Topla. Opravljena je bila tudi anketa med udeleženci.

Največ zanimanja so lovci pa tudi preostala zainteresirana javnost pokazali za strokovni seminar o lovstvu in biotski pestrosti, ki je bil organiziran drugi dan. Navzoče je poleg predsednika LZS pozdravil tudi predsednik Državnega sveta RS in predsednik Kinološke zveze Slovenije mag. **Blaž Kavčič**. V svojem nagovoru je predstavil lastne občutke in poglede o stanju naše biotske raznovrstnosti in trajnostnem upravljanju z divjadjo, obenem pa si je kot predsednik KZS zaželel tudi v prihodnje z LZS še naprej dobre medsebojne odnose in sodelovanje. Že organizacija seminarja na takšno temo in pod takšnim naslovom, je poudaril, ga veseli in prepričuje, v katero smer se razvija sodobno slovensko lovstvo.

Zbrane sta pozdravila tudi predstavnik MOP **Samo Kopač**

Vse foto: S. Vesel

Udeleženci Lovskih dni 2010 poslušajo uvodno predavanje prof. dr. Ivana Kosa.

in MKGP **Sašo Novinec**, ki sta zelo pozitivno ocenila trajnostno upravljanje z divjadjo v slovenskih loviščih in zavzemanje lovske organizacije za širše varstvo narave, še posebno zavarovanih vrst. Kopač je povedal, da je letos to že 21. posvetovanje na temo biotske raznovrstnosti, kar kaže odgovoren odnos Slovencev do narave, lovska organizacija pa je od MOP dobila tudi uraden status, da deluje v javnem interesu. Tudi v prihodnje si želijo dobrega sodelovanja z LZS.

Sledil je strokovni del seminarja, na katerem so posamezni predavatelji predstavili svoje teme, povezane z biotsko raznovrstnostjo. Predsednik LZS je v svojem uvodnem delu poudaril, da smo se lovci za varstvo narave odločili že leta 1907 ob ustanovitvi SLD in da je temeljni namen tudi prvih slovenskih Lovskih dni, da javnosti jasno dokažemo, da lovci s svojimi aktivnostmi dejansko delujemo v javnem interesu in v pomenu ohranjanja naše samonikle biotske pestrosti,

še posebno pa, da se vprašamo, ali v tem pogledu lahko storimo še kaj več. Slovenski lovci smo nemalokrat peščica med 7 milijoni evropskih lovcev, ki se marsikdaj tudi upremo streljati v tolikšnem številu, kot to od nas zahtevajo uradni državni načrtovalci. Slovenci imamo na spisku lovnih vrst le 22 lovnih vrst (divjad), če se primerjamo samo z Italijo, kjer jih je na spisku 57, in s Francijo (84). Menil je, da smo v tem pogledu na pravi poti in da bomo s sodelovanjem s strokovnimi institucijami lahko stanje le še izboljšali. Zagovarjamo trajnostno rabo naravnih virov (divjad), s čimer zagotavljamo njen obstoj tudi naprej. In ne le to, poleg varstva posameznih vrst se slovenski lovci prvenstveno zavzemamo za čisto naravo in varstvo naravnih habitatov vseh živalskih vrst, kar je neločljivo povezano s pravim, aktivnim varstvom narave.

Dr. Ivan Kos, z Oddelka za ekologijo BTF Univerze v Ljubljani, je predstavil pojem biotske

pestrosti ali raznovrstnosti (biodiverzitete) in povedal, da je slovensko lovstvo že celo stoletje vključeno v tovrstno varstvo ter da je pravzaprav celo eno izmed prvih in vodilnih promotorjev te dejavnosti v državi. Nato je predstavil tri vidike biotske raznovrstnosti: **genetskega, vrstnega in ekosistemskega**. Raznolikost življenja je prvenstveno določena z raznolikostjo biološke

informacije, ki je ključna sestavina Narave, ki se odraža tako, da so vsi biotski sistemi informacijsko dokaj zapleteni, a zato posledično tudi kakovostni in izjemno učinkoviti. Toda le, če ni prizadeta njihova raznolikost. Na vseh treh temeljnih nivojih biotske raznovrstnosti prepoznavamo sestavine, ki so neprestano podvržene razvoju (evoluciji) v odvisnosti od razmer v okolju. Naše (človekovo) vplivanje na okolje in njegovo spreminjanje je zato ključno za uspehe varovanja biotske raznovrstnosti. Prav spoznanja o tesnih medsebojnih odvisnostih vseh bitij v ekosistemi, ki morajo biti miselno globoko in odgovorno vtkana tudi v naši zavesti, so v zadnjem času privedla do poglobljenih aktivnosti, ki opozarjajo na probleme izginjanja biotske raznovrstnosti. Vsi trije stebri (vidiki), je poudaril predavatelj, so zato ključno izhodišče **deklaracije o varstvu biotske raznovrstnosti** (Rio, 1992), ki v ospredje postavlja družbeni razvoj po načelu

trajnosti in zahtevi po varstvu domače biotske raznovrstnosti. Zaradi interesa po lovu je lovška javnost vpeta v aktivno varstvo naravnega okolja in tako pospešuje učinkovitost varstva različnih elementov biotske raznovrstnosti. Prav tako se člani izobražujejo z željo po popolnejšem poznavanju narave, ki vpliva na širše in bolj poglobljeno znanje o delovanju narave, s tem pa posledično krepijo razumevanje, sprejemanje družbenih odločitev in ukrepov varstva biotske raznovrstnosti. »Varovanje biotske raznovrstnosti je zato najpomembnejši ukrep človeštva za njegovo preživetje,« je sklenil svoje misli predavatelj.

O evropskih raziskavah o pomenu lovstva za biotsko raznovrstnost je predavala mag. **Dolores Čarga**, Gozd kot ekosistem je predstavil direktor Zavoda za gozdove **Jošt Jakša**. O zgodovinskih mejnikih in dogodkih, povezanih z varovanjem biotske raznovrstnosti v stoletju razvoja slovenskega lovstva, je govorila kustosinja slovenskega lovskega muzeja in TMS mag. **Romana Erhatic Širnik**, direktor Kmetijsko-gozdarske zbornice **Igor Horvatič** pa je zadeve, na katere kmetovalci in lastniki zemljišč gledajo nekoliko drugače, osvetlil z njihovega zornega kota. Koristna je bila tudi predstavitev **Martine Kačičnik Jančar** z Zavoda RS za varstvo narave o vključevanju programa *Narava 2000* v lovsko načrtovanje.

V tematsko zaokrožen sklop so sodile tudi poglobljene biološko-ekološke teme. Dr. **Hubert Potočnik** (BTF - Oddelek za biologijo) je predaval o mrhovini kot prispevku k biodiverzi-

teti, dr. **Elena Varljen Bužan** s Primorske univerze je predstavila izsledke o biotski raznovrstnosti genetske sestave gamsa v Sloveniji, ki je bil opravljen na temelju prvih pregledov vzorcev tkiva gamsov (glej Lovec, 7-8/2010). Mag. **Boris Kolar** je predstavil ureditev lovišča LD Središče ob Dravi za malo divjad in sodelovanje z LZ Danske, biologinja in voditeljica Inštituta za ohranjanje naravne dediščine Lutra **Marjana Hönigsfeld Adamič** pa je predstavila uspešen projekt varstva vidre na Go-

delu, pohvalila pa je tudi naravovarstveno naravnost lovske organizacije.

Čeprav je bil obisk lovcev manjši od pričakovanega, smo bili udeleženci s predavanji strokovnjakov in njihovimi prikazi zelo zadovoljni. Pohvalili smo poljudno strokovno predstavitev strokovnih tem in menili, da so bila na tem seminarju odprta tudi mnoga aktualna vprašanja, pomisleki in manj znana dejstva, ki zadevajo tudi lovstvo in o katerih se bo treba še pogovarjati. Toda če smo bili zadovoljni

Udeleženci so bili predstavniki 16 volilnih okolišev.

Iz odgovorov je bilo takoj razbrati, da imamo v vodstvih LD v glavnem ene in iste ljudi, ki so v vodstvu lovskega društva kot starešine ali kot člani UO že več let. 40,5 % lovcev je opravljalo funkcije že pet ali več mandátov. Pri pisnih opombah ob tem vprašanju smo našli pripombe v oklepajih, kjer je pisalo 40 let starešina, 30 let starešina ipd. Sledi skupina članov, ki je bila na odgovornih nalogah po dva mandata (22,8 %).

Več kot polovica (61,5 %) jih vsak teden obiskuje spletno stran LZS, 14,1 % jih obiskuje mesečno, 10,3 % dnevno, 7,7 % pa le nekajkrat na leto. Spletne strani LZS sploh ne obiskuje 3,8 % lovcev (2,6 % jih sploh nima internetne povezave). Nekoliko drugačna slika je bila pri odgovorih na vprašanje, kako pogosto obiskujejo članski modul spletnih strani LZS. Tako jih 48,1 % obiskuje tedensko, kar je manj, kot so navedli za obisk pri spletni strani LZS, ki ga mesečno obiskuje 27,8 %.

Polovica jih je menila, da le peščica članov posluje z e-pošto in da spletne strani obiskuje le 27,5 % članstva, da podatke z medmrežja uporablja le tretjina njihovega članstva. Če bi res veljal podatek, da e-pošto uporablja le peščica članov lovcev, potem sta splošna obveščenost lovcev in seznanjanje prek tega medija zelo slaba. Zato je bilo izraženo, kako pomembno je, da v LD potekajo redni mesečni posveti, pri čemer pa predvsem mlajši lovci skrbijo za obveščenost celotnega članstva.

Sledilo je vprašanje, kako ocenjujejo uporabnost in vsebino članskega dela Dokumenti na spletnih straneh LZS. Večina ali 84,8 % je menila, da so prek članskega dela spletnih strani ustrezno in tekoče seznanjeni z delom komisij LZS, le 2,5 % jih je menilo, da vsebina ni pregledna, 12,7 % članskega dela pa jih ne obiskuje.

Pri vprašanjih, ki so se nanašala na aplikacijo Lisjak, smo pravzaprav dobili pričakovane odgovore. Na vprašanje, kolikšno je število modulov (7), je bilo le 12,7 % pravih odgovorov. Največ odgovorov je bilo, da ima aplikacija LISJAK štiri module, prav toliko jih je večina tudi naštetela, sicer ne ravno s popolnim imenom, ampak je bilo vseeno mogoče sklepati, za katere module gre. Kot najbolj uporaben modul so navedli

Mag. B. Kavčič, ki je tudi predsednik Kinološke zveze Slovenije, si je v svojem nagovoru tudi v prihodnje zaželel z LZS še naprej dobre medsebojne odnose in sodelovanje.

ričkem, ki je bil financiran s sredstvi EU, in možnosti za financiranje naravovarstvenih projektov. Predavateljica je pohvalila sodelovanje območnih lovcev in se jim javno zahvalila za vsestransko pomoč pri njihovem

z odzivom predstavnikov državnih in strokovnih institucij, žal ne moremo pohvaliti udeležbe območnih lovskega zvez in njihovih članic.

Anketa med starešinami LD

Na kratko se seznanimo s povzetkom ankete, ki jo je prvi dan med prisotnimi starešinami in drugimi člani LD opravil predsednik LZS mag. **Srečko F. Kropce** (celotno anketo si lahko ogledate na spletni strani LZS), ki pa so zaradi majhnega vzorca do določene mere lahko tudi vprašljivi, kot je pozneje povedal tudi Kropce.

Za potrebe raziskave je bil za prvi dan sestavljen vprašalnik, sestavljen iz več vsebinskih sklopov, ki je skupaj vseboval 30 vprašanj. Razdeljenih je bilo 100 vprašalnikov, od katerih je bilo vrnjenih 81 ali 81 %. Največ prisotnih v dvorani je bilo predsednikov (starešin) LD (84,6 %). Vsi, razen ene lovke, so bili moškega spola v starostni strukturi od 30 do 72 let.

Na Lovskih dnevih so lovci pa tudi preostala zainteresirana javnost pokazali največ zanimanja za strokovni seminar o lovstvu in biotski pestrosti, ki je bil organiziran drugi dan. Poleg predavateljev in drugih visokih gostov iz državnih služb se ga je udeležil tudi predsednik Državnega sveta RS in predsednik Kinološke zveze Slovenije mag. Blaž Kavčič. V prvi vrsti del predavateljev in gostov.

Letni načrt, Članstvo in Odstrel – izgube. 15,8 % jih je menilo, da je treba odstraniti modul *Kinologija*, 73,7 % pa, naj v LISJAKU vse ostane v zdajšnji obliki oziroma vsi obstoječi moduli. Pri tistih, ki so navedli manjše število od sedem modulov, lahko sklepamo, da Lisjaka ne uporabljajo pogosto ali pa nimajo dokončnega podatka o napredku modulov v aplikaciji.

Da bi ugotovili mnenje o uporabnosti aplikacije Lisjak, so bile udeležencem posredovane trditve, pri katerih so lahko izrazili stopnjo strinjanja na petstopenjski Likertovi lestvici, kjer je bila ocena 1 – se sploh ne strinjam do 5 – se zelo strinjam. Pri tem smo ugotovili, da so povprečne ocene višje od 3 skoraj pri vseh trditvah. Iz ankete je bilo mogoče ugotoviti, da dosegamo namen uveljavljanja in uporabe aplikacije ob zavedanju, da je mogoče še marsikaj nadgraditi in urediti prijaznejše in uporabnejše.

Pri vprašanih glede **načrtovanja v lovstvu** je bilo vprašanje, kdo je nosilec načrtovanja. 63,3 % anketirancev je odgovorilo, da je nosilec ZGS, 24,1 % da je to OZUL, 5,1 %, da je to MGKP in 6,3 %, da je to kar LD. Ali je lovsko leto enako koledarskemu oziroma, ali naj tako tudi ostane, je svojo strinjanje potrdilo 78,2 %, preostalih 21,8 % pa je menilo, da je treba lovsko leto spremeniti tako, kot je bilo po starem (začenši z aprilom). Pri oceni glede težav pri načrtovanju so upravljavke lovišč (40,9 %) izrazile, da imajo določene težave, 59,1 % pa nima nobenih težav. Razvidno, je bilo tudi, da 87,5 % redno spremlja zakonodajo in spremembe s področja lovstva in varstva okolja. Od vseh jih je tudi 65,8 % odgovorilo, da so seznanjeni, da poteka zbiranje pripomb na osnutek Uredbe o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju. Pri oceni zadovoljstva z uveljavljanjem interesov LD v okviru delovanja OZUL jih je 11,4 % odgovorilo, da niso zadovoljni, za zadovoljivo se je odločilo 15,2 %, z dobro je ocenilo 50,0 %, prav dobro 17,7 % in odlično 5,1 %.

Ker so želje, naj se lovstvu povrneta vpliv in pomen pri načrtovanju upravljanja z divjadjo, je bilo vprašanje, ali bi se strinjali, da bi LZS sama usklajevala načrtovanje z divjadjo in ali naj bi to počela brezplačno za državo. Večina ali 74,7 % se s tem strinja, 25,3 % pa ne. Nestrinjanje bi lahko razložili v povezavi s

pritrilnimi odgovori, saj so imeli pritrdilni odgovori največkrat tudi pripombo, da LZS za državo tega ne bi smela početi brezplačno. Pri iskanju odgovora na vprašanje, kdo ima največji vpliv pri pripravi načrta odstrela, jih je 58,4 % odgovorilo, da je to ZGS, MGKP (10,4 %), LD (9,1 %). Ob tem so navedli tudi vpliv lastnikov kmetijskih zemljišč 2,6 %. Po mnenju anketiranih naj bi imele največji vpliv pri načrtovanju LD (82,3 %), OZUL (11,4 %).

Zadnje vprašanje je bilo odprtega tipa, kjer so udeleženci pisno odgovorili na vprašanje, kaj bi spremenili (kot starešina) za boljše delo v LD ali v lovstvu nasploh. Odgovor je napisala slaba 1/3. Največ odgovorov je bilo (56,5 %), da je treba povečati vpliv LD. Med drugimi zanimivimi odgovori so bila navedena še najrazličnejša mnenja.

Pri pregledu vseh vprašanj ugotovimo, da je na vprašanje glede števila modulov v aplikaciji Lisjak pravilno odgovorilo le sedem starešin in en tajnik LD. Večina starešin in tajnikov ter drugih članov UO različnih LD meni, da imamo manj modulov. Pet starešin in en član UO LD od vprašanih vsak dan obiskujejo člansko spletno stran, največ ali 34 starešin jih obiskuje vsak teden in 18 starešin mesečno, 6 starešin obišče člansko spletno stran nekajkrat na leto, 3 starešine pa je sploh ne obiskujejo.

Zaradi majhnega vzorca rezultatov nikakor niso reprezentativni, da bi sprejemali pomembne zaključke glede ugotovitev, je zapisal predsednik Kroepe v Zaključkih svoje analize, ki jo je opravil. Meni pa, da kljub temu kažejo neko podobo o razmerah v lovskih organizacijah. **Aplikacija Lisjak je zagotovo dober informacijski sistem, a je premalo uporabljen.** Na drugi strani pa so trditve, ki pričajo, da je v LD preveč administracije pripomoček, ki to lahko prepreči.

Lovci pričakujemo in velikokrat od države in njenih organov zahtevamo, naj spoštujejo zakonodajo in podrejene predpise. Pogoj za takšno zahtevo pa je, da to najprej tudi sami uresničujemo. In če to želimo, jo moramo dobro poznati. Posamezni odgovori ravno ne kažejo na briljantno poznavanje predpisov, nekateri »barantajo« s svojo interpretacijo predpisov, kar ni dobro. Ugotovitve so kljub temu lahko določile pokazatelj vodstvu LZS in komisijam na nivoju LZS in tudi na vseh nivojih naše organizacije.

B. Leskovic

Tretji lovski tabor za mlade Prekmurce

Prvič med taborniki tudi dekleta

Prekmurje, dežela na skrajnem severovzhodu Slovenije, se v marsičem razlikuje od drugih slovenskih pokrajin. Čeprav tamkaj ne dežuje prav pogosto, kljub temu še najbolj cveti kmetijstvo in pridne roke kmetovalcev pridelajo največ hrane. Prekmurci so znani tudi po tem,

da kjer koli se pojavijo, se nikoli ne sramujejo svojega svojstvenega narečja. Ponosni so na vse, kar predstavlja njihovo krajino, ki jo država vse prevečkrat obravnava dokaj mačehovsko. Morda so tamkajšnji ljudje prav zato tesno povezani med seboj.

Nekaj več kot 800 lovcev iz 22 lovskih družin je organizacijsko, strokovno, izobraževalno in kulturno povezanih v območno **Zvezo lovskih družin Prekmurje (ZLDP)**. Tudi oni se v marsičem razlikujejo od drugih slovenskih lovcev, saj nemalo-

V prijetni senci ob lovskem domu je potekal zaključni del 3. lovskega tabora mladih, ki ga je organizirala ZLD Prekmurje. Zbrane je nagovoril tudi predsednik Srečko F. Kroepe. Ob njem je zavzeti starešina LD Prosenjakovci, Ludvik Rituper.

Udeleženci letošnjega lovskega tabora s svojimi mentorji in gosti. Ponosni, da sta jih tudi tokrat obiskala mag. Srečko Kroepe, predsednik LZS, in dr. Arpad Köveš, predsednik ZLD Prekmurje.

Tudi po okusni taborniški hrani je prepoznaven dobro organiziran prekmurški lovski tabor.

krat radi poskrbijo za razna presenečenja. Poleg tega, da skrbijo za divjad in okolje, so znani tudi kot izjemni gostitelji in iskreni lovski prijatelji. Na lov radi povabijo tudi lovce od drugod in tako del lovske »žetve« bogatih prekmurskih lovišč dobrosrčno delijo z drugimi. Pred tremi leti so v **LD Prosenjakovci** organizirali sploh prvi lovski tabor za mlade v Sloveniji. Kaj podobne-

ga zaenkrat ne poznajo drugod po Evropi. Ob tem so pokazali veliko odgovornosti in iznajdljivosti tudi za izobraževanje mladih.

Na robu idilične vasi Prosenjakovci so si domači lovci že pred desetletji z udarniškim delom postavili prostoren lovski dom, v katerem se radi srečujejo tudi z drugimi občani. Dom večkrat postane učilnica za razna

izobraževanja. Pred tremi leti je v njem prvič potekal **tridnevni lovski tabor osnovnošolske prekmurske mladine**, in sicer v organizaciji **ZLD Prekmurje**.

Prve dni letošnjega vročega julija je potekal že tretji tovrstni tabor. Med osemnajstimi udeleženci, največ jih je bilo z vzhodnega in zahodnega kmetijskega in tudi lovsko prepoznavnega Goričkega, so letos prvič

bila tudi tri dekleta. Medtem ko so dečki taborili v velikem vojaškem šotoru pred lovskim domom, nekateri med njimi so bili udeleženci že prvega in drugega tabora, pa je dekletom pripadal prestižni »lovski apartma« v lovskem domu. Tudi letos so se udeleženci tabora od petka do nedelje zljili z naravo in lovstvom. Prekmurski lovci, **Ludvik Rituper**, starešina LD Prosenjakovci in podpredsednik ZLDP, ki je bil vodja tabora, predsednik Komisije prekmurskih lovskih čuvajev in lovskih mojstrov **Jože Šeršen**, do pred nedavnim starešina LD Kobilje, ki je skrbel za programski del, ter predsednik Komisije za izobraževanje pri ZLDP, pedagog **Štefan Nemec**, sicer starešina LD Rogaševci, odgovoren za pedagoški program tabora, jim niso bili samo mentorji in lovski taborniški tovariši, ampak so odigrali celo vlogo staršev. Tudi lovski kinolog **Geza Bačić** in **Maks Vavpotič**, referent za strelstvo, oba člana izpitne komisije pri ZLDP, ter **Ivan Marič** in **Ivan Pihler**, velika poznavalca male in velike divjadi, oba tudi člana Komisije za izobraževanje pri ZLDP, in ne nazadnje mentorica tabornicam **Jožica Sakovič** iz LD Bogojina so bili nepogrešljivi vezni člen lovskega tabora.

Lovski taborniki so se z vsemi dobro razumeli in z njimi obhvalili dobršen del prosenjakovskega lovišča in s prež pod njihovim vodstvom opazovali divjad. Med učnimi urami v naravi so jih poučili tudi o varstvu okolja in divjadi. Predstavili so jim pomembno poslanstvo slovenske krovne lovske organizacije, tamkajšnjih lovskih družin in območne LZ, zlasti pri ohranjanju zdrave narave in divjadi, ter pristnih odnosov z drugimi uporabniki prostora. Ne malo zanimanja so mladi pokazali tudi za delo z lovskimi psi, še najbolj pa jih je zanimalo lovsko orožje. To je povsem razumljivo, saj so bili tudi oni vse tri dni del zelene bratovščine – »lovci«. Doživetja v taboru in lovišču so pisno zabeležili in tudi ilustrirali. Ob vsem niso pozabili na športne aktivnosti in prijateljsko druženje. Slednje je bilo sploh pestro, saj je »stari taborniški maček« **Primož Šeršen** z igranjem na klavirsko harmoniko navduševal mlade in starejše. Kako tudi ne, saj se že sesedem let uči igranja harmonike v lendavski glasbeni šoli. Primož marsikaj ve tudi o lovstvu, saj je potomec lovske družine (lovci so njegov dedek,

Na zaključku letošnjega lovskega tabora v Prosenjakovcih so bili novinarji nekaterih slovenskih časopisov in Prekmurske lokalne TV, ki je snemala za oddajo Zelena bratovščina. O pomembni vlogi lovskega tabora in kaj ta pomeni mladim Prekmurcem, so nam svoje vtise povedali:

Mag. Srečko F. Kroppe: »Dejstvo je, da želimo v naše vrste pridobiti več mladih lovcev. Toda osnovno poslanstvo teh taborov je, da se že osnovnošolce seznani in nauči, kako se je sploh treba v gozdu obnašati in katere živali živijo v naši bližini ter spoznati tudi njihov način življenja. Da jim predstavimo pravo naravovarstveno poslanstvo lovcev. Ocenjujem, da se mladi po takem druženju veliko bolj zavedajo, kaj se dogaja okrog nas, predvsem pa pristno občutijo, da je naša dežela izredno lepa. Če bodo svoja spoznanja in pridobljeno znanje znali prenašati tudi na svoje sošolce in starše, kar je tudi namen, smo dosegli svoj cilj. Če bo čez nekaj let kateri lovski tabornik postal lovec, si bomo to šteli za poseben uspeh. Zagotovo je v življenju najboljše metoda – sam videti, odločiti in sam postati – ter nato vse vtise povezati s teorijo. V OŠ mladim marsikaj povedo tudi o naravi, divjadi in o lovstvu. Mnogo tega vidijo tudi na slikah in v filmih. Tokrat so imeli to priložnost videti in doživeti v naravnem okolju. Predvsem, kako živi divjad v naravnem okolju in kako se obnaša.«

Ludvik Rituper: »Tudi letošnji lovski tabor smo organizirali podobno, kot prejšnja dva. Tokrat smo ga pripravili tako, da so se tabora lahko prvič udeležile tudi tabornice. Zelo smo ponosni, da so se tudi dekleta odločila za lovsko taborniško življenje. K sodelovanju smo povabili tudi lovko, ki je bila mentorica tabornicam. Z udeležbo na lovskem taboru smo zelo zadovoljni. V posebno veselje nam je, da so bili taborniki iz skoraj celega levega brega reke Mure, torej iz celotnega Prekmurja, z izjemo Murske Sobote. Iz tamkajšnjih OŠ namreč se ni še nihče udeležil lovskega tabora. Za kar pa niso krive osnovne šole, temveč vodstva tamkajšnjih LD, predvsem starešine, saj se niso ustrezno organizirali in obiskali OŠ. Nekatere LD tako sploh ne vedo, da vsako leto organiziramo lovski tabor! Sicer pa je naš tabor za zdaj edini, ki je v Sloveniji brezplačno organiziran za vse mlade. Da tako uspešno deluje, se moram javno zahvaliti tudi dvojezični OŠ Prosenjakovci, ki nam je pripravljala hrano. Sicer pa je istočasno potekal tudi čebelarški tabor. Zato smo tudi o poslanstvu čebelarjev seznanili naše tabornike, saj tudi oni po svojih močeh skrbijo za čisto naravno okolje živali in ljudi. Vsi se moramo družno zavedati, da če so izpolnjene vse potrebne življenjske razmere za ohranitev živali, so obenem tudi za ohranitev človeka.«

Sendi Gal (14 let) OŠ Lendava: »Za lovski tabor me je navdušil moj oče Artigal, ki je član LD Petišovci. Prav oče, s katerim sploh rada grem na lov, me vedno poučuje o zakonih narave, zlasti, kako lahko neprestano tudi sami skrbimo zanjo. Predvsem o življenju in obnašanju naše divjadi, pa tudi razloži, zakaj morajo lovci, po naročilu države, odstreliti določeno število divjadi. O teh vprašanjih in še o drugih zadevah s področja varovanja okolja in divjadi smo se učili tudi pri biologiji v šoli. Smo pa v taboru veliko izvedeli tudi o pomembnosti trdnega lovskega tovarištva, družabnosti in izobraževanja. Letos sem bila prvič lovski tabornica. Ker je tabor koristen in družaben, se ga bom gotovo še udeležila tudi prihodnje leto. Morda bom nekoč tudi jaz lovka, varuhinja narave in divjadi.«

Marsel Müller (12 let) OŠ Sveti Jurij: »Prihajam iz kraja Sotina pri Rogaševcih, torej iz prečudovitega Goričkega konca. Čeprav tudi tam lovsko poslanstvo uspešno opravljajo zavzeti lovci, sem prej o lovu in lovcih bolj malo vedel. V naši družini namreč ni nobenega lovca. Za lovski tabor me je navdušil učitelj Štefan Nemec, ki prihaja iz našega konca. Tudi jaz sem prvič na taboru in sem se imel med lovci in sovrstniki zelo lepo. Tu nisem srečal veliko novih prijateljev, saj se mladi med seboj že tako poznamo. Vseeno pa nas je lovsko-taborniško življenje še bolj zblížalo. Res pa je, da tu prisotnih deklet prej nisem poznal. Bile so kar v redu tabornice. Čeprav je bil potep po lovišču sila zanimiv in poučen, videli smo srnjaka, srno in lisico, me je še najbolj zanimalo lovsko orožje. Prvič sem tudi streljal s pravo lovsko puško. Ne vem, če se bom tabora še kdaj udeležil, kakor tudi ne, ali bom kdaj postal lovec?«

F. Rotar

oče in celo mama). Za uspešen letošnji tabor imajo nemalo zaslug tudi drugi in se jim vodstvo ZLD Prekmurje in LD Prosenjakovci ob tej priložnosti v Lovcu javno zahvaljujeta. Zahvala za vso pomoč velja tudi Dvojezični OŠ Prosenjakovci, ki jo uspešno vodi ravnateljica **Jožica Herman**, ter vsem v šolski kuhinji, z glavnim kuharjem **Silvom** na čelu, ki so tabor oskrbovali z dobro hrano.

Da so bili tudi z letošnjim taborom mladih v Prosenjakovcih nadvse zadovoljni in da je bil koristen, je bilo opaziti tudi v nedeljo zvečer, ko so taborniki s skupnimi močmi urno pospravili šotor, lovski dom in pripravili svojo taborniško opremo za odhod domov. Nepozaben je bil slavnostni zaključek tabora, ki je postal tradicionalen. Spet bo prihodnje leto in menda tudi v prihodnje. Poleg udeležencev tabora, njihovih staršev, nekaterih domačih in drugih lovcev so se zaključka udeležili tudi mag. **Srečko Krobe**, predsednik LZ Slovenije, z ženo **Zlatko**, dr. **Arpad Köveš**, predsednik ZLD Prekmurje in član UO LZS, **Vladimir Kovač**, član UO LZS, **Aleksander Beer**, upokojeni prekmurski lovski inšpektor, **Feri Cipot**, župan Občine Moravske Toplice, ter spodaj podpisani iz Komisije LZS za kulturo in stike z javnostjo. Za pester kulturni program so poskrbeli prekmurski lovski pevci, rogisti in Primož.

Prireditve je lepo vodil starešina Rituper (za prijatelje **Lajči**) in dokazal, da obvlada tudi to področje. Čeprav ni imel napisanega scenarija zaključne prireditve, je le-ta potekala pestro in všečno, kot sicer poteka življenje v LD Prosenjakovci. Govorniki – Cipot, dr. Köveš, mag. Krobe, Šeršen, Nemec in Rituper – v svojih nagovorih niso skrivali ponosa, zadovoljstva in navdušenja, da lovci skrbijo tudi za takšno izobraževanje mladih. »Še posebno smo na tabor mladih ponosni v Prekmurju, oazi zdravja, ki jo takšno delamo tudi lovci. Tudi v lovskem taboru, v katerem zagotovo vzgajamo bodoče prekmurske lovce,« je rekel cenjeni župan Cipot. Sploh je bil zaključek tabora slavnosten. Dober bograč, ki ga je več ur kuhal Silvo, sladice in osvežujoča pijača ter sproščeno druženje je bilo tisto, po čemer so prepoznavni gostoljubni prekmurski lovci in tudi lovski tabor! Za svojevrstno presenečenje je poskrbela Zlatka, ki je vsake-

mu mlademu udeležencu tabora obesila okrog vratu lično izdelan lovski spominek iz roževine in kovine. Česa tako lepega in vzpodbudnega doslej še nismo doživeli! Omeniti velja, da je obeske kupila sama.

Franc Rotar

XII. Evropsko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja

Letošnje evropsko prvenstvo Lrukačev je potekalo 15. 5. 2010 na Poljskem v 1450 km oddaljenem mestu Goraj na severnem delu države. Na tako dolgo pot smo se odločili peljati s kombijem prek Avstrije in Nemčije. Pot prek Avstrije in Češke je po kilometrih krajša, vendar časovno za tri ure daljša.

Naša delegacija je bila sestavljena iz treh tekmovalcev: **Aleša Žnidaršiča** (LD Banja Loka), **Pavla Nareda** (LD Begunje), **Jožeta Grila** (LD Ribnica), sodnika **Ernesta Kerčmarja** (LPN Kompas) in spodaj podpisanega, ki sem bil kot njen »skrbnik«. Ker je bilo v kombiju še dovolj prostora, sta se nam pridružila **Klemen Žnidaršič** (LD Rakitna) kot rezerva in **Branko Meden** s svoje nepogrešljivo kamero (naš dokumentarist).

Na pot smo krenili v četrtek, 13. 5., zvečer, da bi lahko v petek do 14. ure pravočasno prispeli na sprejem in sestanek pred tekmovanjem, ki je bilo naslednji dan. Pot se je dejansko vlekla, vmes pa nas je prijazna navigacijska naprava Garmin stalno prepričevala, naj zavijemo desno, levo, pa naravnost in prevozili smo še vse druge možnosti avtomobilskih manevrov. Očitno ji je naš Jože dal »posebne nasvete« za določitev smeri vožnje. Ker se naprava z našo vožnjo ni sprizajnila, smo jo kdaj pa kdaj tudi izključili, da je lahko v miru »preračunavala«.

Kljub vsemu smo po 16,5 ure vožnje prispeli na cilj, kjer smo se nastanili v prijaznem Hotelu Sypnievo, ki je gostil vse udeležence tekmovanja.

V dvorani hotela smo se ob udeležbi vseh delegacij sedmih držav zbrali na delovnem sestanku, na katerem smo se seznanili s potekom tekmovanja, disciplinami, sojenjem. Prav tako je naša delegacija, v skladu s sklepom UO LZS, potrdila organizacijo XIII. Evropskega prvenstva v Sloveniji prihodnje leto (2011).

Tekmovanje je po pravilih obsegalo:

tekmovalne discipline:

1. star jelen išče košute
2. jelen, ki opozarja in grozi tekmeču – poziva ga na dvoboj
3. jelen na koncu paritvenega obdobja

dodatna disciplina:

4. jelen s tropom košut

Naslednje jutro smo se odpra-

vili v 40 km oddaljeni kraj Goraj, kjer je bilo v prijetnem okolju gradu Goraj vse pripravljeno za tekmovanje. Poleg našega tekmovalca sta bila tisti dan tudi tekmovalce rogistov geografske regije Goraj in delovno tekmovalce lovskih psov s Poljske.

Vreme organizatorjem ni bilo preveč naklonjeno, zato so imeli kar nekaj težav, saj je bilo vse pripravljeno, da bodo dogodki

Junija je bil sprejet nov Zakon o TNP

Dvaindvajsetega junija letos so poslanci v Državnem zboru RS po skoraj desetih letih priprav, usklajevanj pripomb in prizadevanj sprejeli nov **Zakon o Triglavskem narodnem parku**, edinem slovenskem narodnem naravnem parku. Vsekakor je bil to zgodovinski dogodek.

Sprejetje Zakona o TNP, ki so ga v Državnem zboru sprejeli z veliko večino poslanskih glasov, pomeni, da če ne bo »podvprašanj« v DS, je začel veljati v 15 dneh po objavi v Uradnem listu RS.

Zdajšnji zakon je tudi rezultat opravljenega strokovnega dela in številnih pripomb, javnih razprav, obravnav v posameznih območjih parka, tamkajšnjih lokalnih skupnosti ... Tudi pripombe nevladnih organizacij, civilne družbe, Planinske zveze Slovenije in Lovske zveze Slovenije so bile v veliki večini upoštevane, čeprav še vedno ne v vseh zahtevah, ki jih zahtevajo civilne institucije. Tako niso bi bile upoštevane marsikateri pripombe, ki so v korist učinkovitejšega varovanja in ohranjanja tega varovanega območja. TNP je razdeljen v tri varstvena območja in še posebno na območje Bohinjskega jezera z okolico, ki je naravni rezervat in naravni spomenik. (glej članek na str. 432.)

Na 5. seji sveta Javnega zavoda (JZ) TNP, ki je bila 23. 6. 2010, je bil za člana JZ TNP potrjen kot predstavnik Planinske zveze Slovenije **Franci Ekar**, ki je v razpravi izpostavil vprašanje, ali bomo obiskovalci območja TNP lahko še naprej ohranili brezplačno hojo, planinske aktivnosti, pohodništvo in gibanje po TNP, torej brez vstopnine. Novi zakon namreč omogoča tistim, ki jim je bila podeljena koncesija, poleg zapore nekaterih cest v parku tudi zaračunavanje parkirnine, cestnine, vstopnine za posamezna območja ipd. Na veselje planincev, pritrdilnega odgovora, naj bi že takoj uvedli vstopnino, ni bilo, kaj pa prinesla bo prihodnost, še nihče ne ve. Na vrsti je bila tudi obravnava poročila o divjadi na območju TNP in v povezavi z njim tudi nekaj razprav – predvsem v dobro divjadi in lova; izrečena so bila tudi mnenja o škodi od jelenjadi, ki intenzivno naseljuje območje TNP.

Na fotografiji (z leve): mag. **Martin Šolar**, direktor Javnega zavoda Triglavski narodni park, dr. **Darij Klarič**, predsednik Sveta JZ TNP, in mag. **Franci Ekar**, novi član sveta JZ TNP, ki zastopa Planinsko zvezo Slovenije.

Foto: M. Petretič

Rukaška ekipa LZS, ki se je maja letos udeležila XII. Evropskega prvenstva; od leve: Aleš Žnidaršič, Jožef Gril, Pavel Nared, Klemen Šuštaršič, sodnik Ernest Kerčmar in vodja ekipe Marko Petretič; čepi snemalec Branko Meden.

potekali na prostem. Toda po večkratnem kratkem deževnem tušu se je vreme le umirilo, tako da je program lahko nemoteno potekal. Po uradni slovesnosti, ki se je začela s Hubertovo mašo, nagovori vidnih predstavnikov Poljske lovske zveze, predstavnikov gozdarstva Poljske, ki ima v gradu tudi svoj izobraževalni šolski center, se je začelo naše tekmovanje.

Skupno je nastopilo je 21 tekmovalcev v vseh treh disciplinah, sodnikov je bilo sedem, ki so ocenjevali zelo različno (npr. eden je ocenil nastop z oceno 2, drugi pa ga je ocenil z najvišjo oceno 6 (!)). Vmes so organizatorji imeli nemalo težav tudi z ozvočenjem, ki je včasih pokvarilo dober naravni zvok nastopajočega. Na koncu je bilo treba opraviti še dodatno disciplino, da smo lahko dobili končno razvrstitev.

Evropski prvak za leto 2010 je ponovno postal **Jan Brtník (Češka)**. Po dodatnih disciplinah sta se razvrstila na **2. mesto Julian Hochleitner (Avstrija)** in na **3. Lubos Doležal (Češka)**.

Od naših tekmovalcev se je najbolje, na **6. mesto, uvrstil Pavel Nared**, kar je naša doslej najboljša uvrstitev, **15. mesto** je zasedel **Aleš Žnidaršič** in **16. mesto Jožef Gril**. Ekipno je bila prva **Češka**, sledili sta **Poljska** in **Avstrija**, **Slovenija** je zasedla peto mesto.

Na koncu naj še omenimo, da so bili vtisi na Poljskem zelo prijetni. Organizator se je potrudil po svojih najboljših močeh, vsi dogodki in prireditve so potekali po programu, prijaznosti smo bili deležni na vsakem koraku (imeli smo svojega prevajalca, ki je bil ves čas z nami), tako

da nam bo tekmovanje ostalo v lepem spominu.

LZS Slovenije prihodnje leto čaka zahtevna organizacija take prireditve, ki jo bomo morali pripraviti in izvesti zelo profesionalno, da bodo vse delegacije, ki se bodo udeležile prvenstva pri nas, zadovoljne z nami kot gostitelji in si bodo Slovenijo zapomnile kot čudovito in prijazno deželo.

Marko Petretič

Tretje Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja

Letošnje državno prvenstvo v Lopašanju jelenjega rukanja je bilo 26. 6. 2010 zopet na Zagradnjih njivah pri gradu Snežnik. Komisija LZS za lovsko kulturo in stike z javnostjo je to tekmovanje ponovno, kot že dve prvenstvi prej, organizirala v sklopu turističnih dni *V deželi ostrnic*, ki jih tradicionalno organizirata **Zavod grad Snežnik** in **Občina Loška dolina**. V treh dneh prireditev smo termin državnega prvenstva določili najprej za soboto, 19. 6. 2010, z začetkom ob 16. uri. Pa nam je napoved vremena spet pošteno zagodla, tako da je moral tudi organizator teh dni svoj program prestaviti na 26. 6. 2010. Seveda nam je vse to nekoliko otežilo potrebne priprave. Najavo za prireditev - tekmovanje smo že objavili v Lovcu, poslali smo vabila, pa smo morali vse spremeniti, nekateri so celo napovedali svojo odsotnost zaradi začetka načrtovanih letnih dopustov. Nastala je res prava zmeda.

Pa vendar so se stvari uredile in organizacijski odbor je kar težko dočakal dan tekmovanja, saj nas vremenske napovedi niso hotele pustiti malodušne.

No, pa je prišla sobota in še sončna povrhu, tako da so bile skrbi povsem odveč. V prijaznem okolju v bližini snežniškega gradu je bilo vse lično pripravljeno za potek tekmovanja, za kar imajo zasluge prizadevni člani **LD Lož - Stari trg**. Lično okrašen oder (tudi s prapori LZS, LD in ZLD Notranjske) z napisom tekmovanja in postavljenih pet sodniških kabin je dajalo vtis vse potrebne pomembnosti.

Prireditev je zelo sproščeno povezoval **Blaž Krže**, ki je najprej predstavil vse tekmovalce, ki so prišli na tekmovanje: **Simon Ferlinc (LD Puščava)**, **Martin Frančeskin (LD Trstelj)**, **Zorko Frančeskin (LD Trstelj)**, **Jožef Gril (LD Ribnica)**, **Matic Oberstar (LD Ribnica)** in **Aleš Žnidaršič (LD Banja Loka - Kostel)**.

Sodnikov je bilo pet: **Ernest Kerčmar**, **Anton Marinčič**, **Anton Meglen**, **Ivan Okrajšek** in **Ivan Drobnič**.

Uvodni pozdravni nagovor je pripadal županu Občine Loška dolina **Janezu Strletu**, sledil je nagovor predstavnika LZS, ki ga imel **Marjan Fortin**, predsednik komisije LZS za lovsko kulturo in stike z javnostjo.

Za uvod v tekmovalni del so poskrbeli pevci **LPZ Martin Krpan - Bloke** in **Notranjski rogisti**, ki so takoj ustvarili pravo lovsko vzdušje.

Tekmovanje, ki ga je podrobno predstavil voditelj Krže, je potekalo v **treh disciplinah**:

1. oponašanje starega jelena brez košut
 2. oponašanje jelena s tropom košut na rukališču
 3. oponašanje jelena s košutami, ki se mu približuje drug močan jelen
- dodatna disciplina:**
4. oponašanje starega jelena, ki išče košute

Z žrebom vrstnega reda nastopajočih za vsako disciplino posebej so tekmovalci izvajali svoje nastope. Ko so opravili nastope v vseh uradnih treh disciplinah, je komisija tekmovanja v sestavi **Marko Petretič**, **Štefan Vesel**

3. Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja je tudi letos potekalo v Loški dolini na Notranjskem. Zaradi lepega vremena je tokrat potekalo na Zagradnjih njivah, le streljaj od gradu Snežnik. Za bogat kulturni program so poskrbeli pevci LPZ Martin Krpan - Bloke in Notranjski rogisti.

Letos se je odlično organiziranega prvenstva udeležilo šest rukačev.

in **Mitja Kersnik** po ocenah sodnikov ugotovila, da nastop v dodatni disciplini ni potreben, da bi določili končen vrstni red tekmovalnega uspeha.

Odmor, ko je imela komisija tekmovalnega časa za analizo končnih rezultatov in določitev vrstnega reda, je bil zapolnjen s podelitvijo priznanj najboljšim šestnajstim lovskim pripravnikom generacije 2010 iz vse Slovenije, ki so že opravili lovski

Državni prvak za leto 2010 v rukanju je postal **Jožef Gril**, 2. mesto je zasedel **Aleš Žnidaršič**, 3. mesto pa je pripadlo **Matiju Oberstarju**.

Po podelitvi pokalov in diplom nastopajočim se je z nastopom rogistov in pevcev in pozneje ob dobrem golažu s pomočjo podjetja **Nimrod, d. o. o.**, uspešno končalo 3. Državno prvenstvo.

Marko Petretič

*Tako kot lani je tudi letos največ rukaškega tekmovalnega znanja pokazal rukaški mojster **Jože Gril**, član LD Ribnica. Za prvo mesto je prejel prestižni pokal LZS. Ob prisotnosti **B. Kržeta**, ki je večič vodil celotno prireditev, sta mu pokal izročila vodja tekmovanja **Marko Petretič** in predsednik Komisije pri LZS za kulturo in stike z javnostjo **Marjan Fortin**.*

*Kot posebni gostje so bili v Loško dolino povabljeni tudi najuspešnejši tečajniki - lovski pripravniki generacije 2010 (zdaj že lovci). Pozdravila sta jih **Ivan Žizek**, predsednik Komisije pri LZS za izobraževanje, in mag. **Štefan Vesel**, generalni sekretar LZS.*

izpit. Dr. **Ivan Žizek**, predsednik Komisije za izobraževanje LZS, se je v kratkem govoru iskreno zahvalil vsem najboljšim, ki so se izkazali z izkazanim znanjem na izpitih, pa tudi opravičil in povedal, da jim bodo priznanja dostavljena naknadno.

Pred začetkom razglasitve in podelitve diplom najuspešnejšim rukašem sta nastopili še mladi deklici **Martina** in **Ines Frančeskin** iz Kostanjevice na Krasu, ki sta na harmonikah zaigrali tri skladbe.

7. Grlečev memorial

Zaradi premalo prijav za 2. mednarodno tekmovanje rogistov, ki bi moralo biti v začetku septembra, so organizatorji, skupaj z LZS, prireditev preložili za leto ali dve. Kljub temu pa se sredi oktobra obeta zanimivo srečanje in druženje v spomin enega začetnikov igranja na lovski rog, prof. **Jožeta Grleca**. Prav letos namreč mineva deset

Jože Grlec

let od njegove smrti. V počastitev spomina na ustanovitelja prve slovenske skupine rogistov, leta 1972, bodo člani **KUD Prekmurskih rogistov**, ki nadaljujejo njegovo tradicijo, pripravili že 7. Grlečev memorial.

Ta bo v soboto, 16. oktobra. Najprej bodo v spomin glasbenika, pedagoga in komponista, ki je napisal tudi okrog 200 skladb za lovske roge, ob zvokih rogov položili venec na njegov grob v Mursko Soboto. Popoldne pa bosta v rojstnem kraju prof. Grleca, v Beltincih, izobraževanje in delovni sestanek vodij rogistov ter zainteresiranih rogistov. Ob 17. uri bo v cerkvi ob spremljavi rogistov spominska maša, ob 18. uri pa večerni koncert rogistov, pevcev, domačih kulturno-umetniških skupin ter godbe na pihala. Organizatorji pričakujejo, da bo sobotno popoldne v Mursko Soboto in Beltince privabilo večino slovenskih rogistov in njihovih skupin, svojo udeležbo pa so že najavile tudi skupine iz Avstrije, kjer je prof. Grlec s svojim delovanjem prav tako zapustil globoke sledi. Lani je Komisija LZS za kulturo na Brdu pri Lukovici poskrbela za zelo kakovostno izobraževanje pevcev in njihovih vodij, zato upamo, da bo letos dober tudi odziv rogistov. Vabimo vas, da svoja mnenja in vprašanja, pa tudi prijave naslovite na naslov: dacarudi@volja.net. Na svidenje v Prekmurju!

M. Fortin

13. Srečanje lovskih mojstrov in lovskih čuvajev ZLD Notranjske

Čeprav pravimo, da je trinajst nesrečno število, to vsekakor ne velja za organizatorje

letošnjega srečanja lovskih mojstrov (LM) in lovskih čuvajev (LČ). Letos smo srečanje pripravili v okviru glavne organizacije **LD Rakek** in njenih prizadevnih članov.

19. 6. 2010 smo se zbrali na idiličnem kraju pri lovski koči LD Rakek v Krajinskem parku Rakov Škocjan, ki nas je vabil že sam po sebi.

Na srečanju, ki se je začelo ob 9. uri, je navzoč pozdravil podpredsednik **ZLD Notranjske Vinko Otoničar**, za njim pa je dobrodošlico izrekel še starešina gostiteljske LD **Mitja Matičič**, ki nas je tudi seznanil z delovanjem LD in zastopanostjo divjadi v njihovem lovišču.

Strokovni del srečanja je začel komandir Policijske postaje Cerknica **Milan Jurkovič** s svojimi sodelavci z opisom sodelovanja LČ in Policije na našem območju. Beseda je tekla o vseh možnostih, na katerih lahko LČ pa tudi LM in vsi člani - lovci sodelujemo s Policijo, saj bomo lahko z dobrim sodelovanjem pripomogli k varnejšemu počutju na našem območju. Izpostavil je nekatere primere krivolova, poudaril zahteve v šengenskem območju, problematiko nenadzorovanega izpuščanja psov v lovišča, nekaj besed je bilo izrečenih tudi glede odkrivanja sadik konoplje v naših loviščih in na kakšen način pričakujejo sodelovanje lovcev. V tem sklopu smo se največ pogovarjali o spremembah zakona o orožju, kar so nam dokaj nadzorno predstavili. Apelirali so na pravičen način in oblike lova, ponovno so opozorili, kako pravilno prevažamo in shranjujemo orožje v avtu, kadar gremo na lov, kjer še vedno ugotavljajo največ nepravilnosti. Predavatelj je ponovno opozoril, da alkohol in orožje nikakor ne gresta skupaj, da mora biti orožje v avtu vedno ločeno od nabojev, pa čeprav se peljemo samo nekaj metrov naprej. Še posebno to velja, kadar se vračamo z lova, saj se nemalokrat dogaja, da marsikateri pozabljeni lovec naboje iz nabojnika prazni šele doma. Ker pa vemo, da naselja, vasi in ceste niso lovna površina, je bilo opozorjeno, da to ni pravilno in moramo biti zato še toliko bolj dosledni.

Po razpravi sta se izoblikovali dve pobudi. (1) Na pristojne organe naj se pošlje pobuda, da se glede 72. člena ZDlov-1 predvidi ustrezen postopek, s katerim bi pooblaščen LČ v lovskih družinah pred pristojnim upravnim organom podali in podpisali po-

sebno izjavo, da bodo svojo nalogo vestno izpolnjevali in nepristransko ter dosledno opravljali v skladu z zakonom (kar nam sicer že nalaga Etični kodeks slovenskih lovcev). Tako bi pridobili določena javna pooblastila za opravljanje svoje nadzorne funkcije v loviščih upravljavcev. Ker je bil na našem srečanju tudi svetnik Državnega sveta Vinko Otoničar, smo ga prosili, naj tudi on prek ustreznih služb poskrbi za ustrezno uresničitev naše pobude. Komandir PP Jurkovič je na kratko še razložil, kakšna pooblastila naj bi to bila in v koliki meri so izvedljiva.

Po krajšem odmoru je srečanje nadaljeval **Vladimir Dekleva**, vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo pri ZGS - OE Postojna na zelo aktualno temo (in ponekod problematiko) Strategija krmiljenja velike parkljaste divjadi v LUO Notranjske.

Predstavil in pojasnil je vse možnosti krmiljenja, ki so dovoljene glede na zakonske zahteve in lovskoupravljaljske zahteve v Notranjskem LUO in apeliral na LD. Zahteval je, naj LD to dosledno upoštevajo, sicer bodo imela vodstva in kršilci sitnosti z inšpekcijo in posledično z visokimi globami za prekrške. Podrobno je predstavil analizo posamezne krme, nazorno posredoval informacijo, kam katera krma spada glede na svojo sestavo. Seznanil nas je tudi z možnostjo, da bi zopet uredili nekatere mrhovišča za medvede, kar pa bo odvisno od predhodno opravljene študije za takšno krmiljenje. V vsakem primeru bi si prizadevali, da bi bil v tem primeru le osrednji življenjski prostor medveda enakomerno prekrit z mrhovišči. Udeleženci so predavatelju postavili precej vprašanj prav glede načina krmiljenja, na katera je vsem izčrpno odgovoril.

V nadaljevanju srečanja smo imeli tudi zanimivo razpravo o lovskih trofejah. Predvsem so izrazili mnenje, da se jih lovci čedalje bolj sramujemo, namesto da bi se zavedali, da je vsaka lovska trofej, ki smo jo pridobili po etičnem lovu, častna, pa naj si bo to glede medalje ali zgolj centimeter visokega rožička srnjaka - gumbarja. Kult trofeje, ki ga gojimo, ni pehanje za medaljami, ampak na neki način osebna povezanost z divjadjo in negovanje spomina na dogodek, ko smo si neko trofej po lovsko pravičnem lovu pridobili od divjadi, ki smo jo lovili. Na srečanju je nastal tudi sklep, naj

Skupinska fotografija udeležencev 13. srečanja LM in LČ ZLD Notranjske

bi na LZS posredovali pobudo, da bi ustrezno uredili tudi ocenjevanje in kategorizacijo lovskih trofej, spiske s podatki pa naj bi vsako leto prikazali v posebnem zborniku ali biltenu, da bo mogoče imeti vedno pri roki aktualen seznam najmočnejših trofej (po vrstah divjadi), ki naj bi tudi zastopale LZS na raznih mednarodnih razstavah. Da ne bo treba LZS prek glasila Lovec proizvedovati, kdo ima kakšno močno trofej za razstavo, kot se je, npr., zgodilo lani. Oblikovali so tudi predlog, naj bi v okviru ZLD Notranjske organizirali za vse LD, ki sodijo vanjo, kratek tečaj ocenjevanja lovskih trofej, na katerega naj bi LD napotile dva udeleženca. To je utemeljeno z dejstvom, da morajo komisiji OZUL posredovati predhodno oceno že v LD. Tako verjetno pri ocenah obeh komisij ne bi več nastajala nekatere velika odstopanja.

Na koncu uradnega srečanja se je začel družabni del, ki so ga kljub slabemu vremenu popestrili z družabnimi igrami in neformalnimi izmenjavami strokovnih lovskih mnenj, kar se je zavleklo v pozno popoldne. Na koncu je bila izrečena iskrena zahvala vsem organizatorjem, predvsem iz LD Rakek, ki so nam za spomin na to srečanje izročili lovske majice in se vsestransko potrudili, da nam je bilo v Krajinskem parku Rakov Škocjan ob res skrbno pripravljenem programu, resnem in zabavnem, nadvse prijetno. Vse omenjeno je bilo na srečanju nagajeno z dobro udeležbo LČ in LM z našega območja.

Križevski, Pohorski in Prekmurski rogisti zopet uspešni na Madžarskem

Od 25. in 27. junija je bilo na Madžarskem v mestu Pecs, ki je letos tudi kulturno mesto Evrope, **1. Mednarodno tekmovanje lovskih rogistov za prehodni pokal Madžarske**. Za tekmovanje se je prijavilo 48 skupin in 45 solistov iz devetih evropskih držav (Avstrija, Češka, Hrvaška, Madžarska, Nemčija, Poljska, Slovaška, Slovenija in Švica). Iz Slovenije so se tekmovanja udeležili **Pohorski rogisti** in **KUD Prekmurski rogisti** v kategoriji z rogovi »B«, **KUD Rogisti LD Križevci** v kategoriji z rogovi »Es« ter kot solisti **Mojca Zupan** in **Jure Karnet**, Pohorski rogisti, **Vlado Kolman** in **Hans Steyer**, KUD Prekmurski rogisti ter **Mirko Heric**, KD Rogisti LD Križevci.

Petek, prvi dan, je bil namenjen predvsem prihodu in nastanitvi gostov in tekmovalcev, ogledu krajev tekmovanja in mesta Pecs, zadnji vadbni, zvečer pa je bilo v polni dvorani na sejmišču slavnostno uradno odprtje tekmovanja in za konec še enourni koncert lovskih rogistov.

Tekmovalni dan je bil v soboto in je potekal na prostem hkrati na dveh trgih v samem središču mesta, kjer promet z vozili ni dovoljen. Organizatorju in vsem nastopajočim je ves dan nagajal rahel dež, sicer pa je tekmovanje potekalo brezhibno in na visoki ravni. Na obeh prizoriščih je tekmovanje spremljala in ocenjevala petčlanska žirija, sestavljena iz predstavnikov različnih držav. Slovenijo je zastopal nekdanji vodja Štajerskih rogistov in zdaj že mednarodno izkušen sodnik, Franc Purgaj.

Doseženi rezultati tekmovanja so potrdili zelo veliko kakovost in izenačenost ekip ter posameznikov, saj je bil od skupno devet-

Pavel Nared

KUD Prekmurski rogisti

desetih nastopov podeljen le en bronasti znak, osemnajst tekmovalcev je prejelo srebrni znak, kar enaindesdeset tekmovalcev pa je doseglo potrebno število točk za zlati znak. To potrjuje tudi podatek, da so v najmočnejši kategoriji rogovi »B«, kjer je tekmovalo 33 ekip. Prve tri ekipe so dosegle enako število točk, to je 899 točk od 900 mogočih. Pri tem je treba poudariti, da so bila praktično najvišja mesta rezervirana za ekipe, sestavljene iz samih šolanih glasbenikov, nekatere ekipe pa so sestavljali celo učenci glasbenih šol. To je, resnici na ljubo, težko primerljivo z amaterskim igranjem, kakršno je, na primer, pri sestavi naših ekip. Kljub vsemu so doseženi rezultati naših skupin več kot odlični, saj so vse tri ekipe osvojile zlati znak. Tudi Mojca in Mirko sta kot solista osvojila zlata znaka, Hans, Jure in Vlado pa so bili srebrni. Vsi nastopajoči so prejeli posebno priznanje, ekipe pa še spominski kipec s podobo lovca z rogom

skupaj največ 900 točk. Za kategorijo »Es« so bile predpisane štiri skladbe in skupaj največ 720 točk, solisti pa so morali zaigrati tri skladbe, za katere je bilo mogoče doseči največ 540 točk. Za zlati znak je bilo treba v kategoriji »B« doseči več kot 770 točk, v »Es« več kot 575 točk in pri solistih več kot 480

misлити, ali se morda ne bi kdaj udeležil takih tekmovanj tudi kateri predstavnik iz slovenskega lovsko-kulturnega vrha. Naše povabilo kolegom za 2. slovensko srečanje lovskih rogistov je bilo zelo dobro sprejeto in upamo lahko, da bo to potrdila njihova udeležba.

Rudi Slogovič

KUD Rogisti LD Križevci

Pohorski rogisti

in psom (originalni kip stoji v samem mestu Pecs).

Za lažje razumevanje še nekaj podatkov o načinu ocenjevanja: skladbe za tekmovanje so vnaprej predpisane in se praviloma (razen v kategoriji Es) igrajo brez uporabe not, sicer se za vsako skladbo odbije 15 točk. Vsaka odigrana skladba se ocenjuje s šestimi merili z oceno od ena do deset, in sicer se ocenjuje *dinamika, intonacija, ritem, glasbena upodobitev, skupinsko izvajanje ter splošni vtis*. Za končno oceno se najslabša in najboljša ocena črtata, torej štejejo ocene treh sodnikov, kar je skupaj lahko največ 180 točk za vsako skladbo. V kategoriji »B« je bilo treba zaigrati pet skladb in je bilo mogoče doseči

točk. Za manj osvojenih točk so tekmovalci prejeli srebrni ali bronasti znak.

Zadnji dan, v nedeljo, je bila v polni katedrali še Hubertova maša, ki jo je daroval tamkajšnji škof ob spremljavi domačih lovskih rogistov. Po končani maši so se pred cerkvijo v lepem vremenu in ob množici navdušenega občinstva vrstili še spontani nastopi mnogih skupin rogistov. Kot prijetne posebnosti bi pri tem rad omenil Čehe, ki so igranje dopolnili z ubranim petjem, za kar so jih z močnim aplavzom nagradili vsi navzoči.

Na koncu naj še dodam, da je bilo poleg napetega tekmovanja veliko prijetnega druženja in izmenjav izkušenj s kolegi iz drugih držav. Veljalo bi raz-

60 let LD Bistra - Črna na Koroškem

Koroški kmetje so lovili že v 16. stoletju

Zgornja Mežiška dolina je že 6. stoletja prepoznavna po rudarjenju in mežiških »knapih«, ki so v nedrih Pece kopali svinčeno rudo. Mnogim Korošcem je resda stoletja dajala kruh, a je idilično dolino ob reki Meži tudi dobrodu zaznamovala. Kjer so zametki sploh prvega koroškega fužinarstva, že od nekdaj živijo trmasti, kleni in gostoljubni ljudje, stojijo trdne kmetije, privlačne gore in planine. Šumenje številnih hudournikov in potočkov, ki polnijo strugo reke Meže, ter mogočni gozdovi so le še dodatna privlačnosti idiličnih dolin Javorje, Bistra, Koprivna, Topla in Jazbina. Že zdavnaj, v 16. stoletju, so domačini v tem delu Koroške »organizirano« lovili.

Ko je župan črnjanske občine **Janez Švab**, član LD Bistra, pred mnogimi leti začel raziskovati zgodovino lova v tem delu Slovenije, je odkril zanimive podatke. V zapisu oz. odločbi glede velikega lova, ki ga je sestavil **David Ungnand**, baron iz Ženeka, je bilo že leta 1570 izkazana velika naklonjenost lovu. Tudi v urbarju gospodstva Pliberk je zapisano, da sta nad Črno dva velika gozda: Lipovec in Peca. V obeh je bilo tedaj veliko div-

jadi (jelenjadi, srn, medvedov in divjih prašičev, na Peci pa tudi gamsov). Za razliko od drugih dežel je na tem območju smelo oz. moralo loviti dvanajst kmetov za pliberško graščino.

Tudi vsa minula stoletja je bilo poleg takratnih veljakov le nekaterim takratnim izbranim koroškim kmetom - lovcem omogočeno, da so skrbeli, da so bila lovišča nad Črno vedno polna divjadi, predvsem pa, da je gospoda velikokrat prišla do strela in se lepo imela. Verjetno bi tak režim lova trajal še dandanes, če se ljudstvo ne bi uprlo izkoriščanju. Tudi 2. svetovna vojna je zelo zaznamovala Koroško, ki je terjala velik davek v naravi in med divjadjo. Da bi škodo čim prej omilili in popravili, so koroški lovci že leta 1946 začeli organizirati in ustanavljati prve »socialistične« lovске družine (LD). Tudi v zgornji Mežiški dolini sta nastali dve, in sicer **LD Topla - Podpeca** in **LD Koprivna - Bistra** ter eno leto pozneje še **LD Črna - Javorje**.

Leta 1949 lovška reorganizacija ni obšla tudi Zgornje Mežiške doline. Na stari gozdni upravi v Črni je bila ustanovljena LD Bistra. Ustanovitelji so bili: **Gregor Čarf, Anton Černač, Pavel Fortin, Ivan Jernej, Ivan Mokina, Jože Primožič, Ferdo Tevž, Anton in Silvester Obretan, Jože Stopar in Gusti Ramšak**. Za prvega starešino je bil izvoljen upravnik gozdne uprave Črna Anton Černač (oče mag. **Janeza Černača**, nedavnega glavnega urednika Lovca – op. pis.), za tajnika pa Gusti Ramšak, ki je edini še živeči ustanovni član LD Bistra. »Ker je pravomočnost ustanovite začela veljati prve dni leta 1950, je to leto tudi uradno leto začetka delovanja LD Bistra. Tudi po 60 letih delovanja bistriške lovске družine ni domačega lovca in drugih, ki se ne bi s ponosom spominjali svojih rojakov, lovcev in lovskih funkcionarjev, ki so LD ustanovili v za naravo, divjad in lovstvo najbolj težkih časih ter jo vodili, na čelu katerih je bil strokoven, pošten, a vendar strog starešina in cenjen lovski prijatelj in tovariš **A. Černač**,« rad poudari sedanjí starešina **Franc Kos** ml.

Zdaj LD Bistra šteje 52 članov, ki gospodarijo s 5.505 ha velikim loviščem, ki se vzdiguje od 575 m v centru Črna do 1931 m nadmorske višine na Lenežu, ki je v sklopu gorovja Raduhe in je tako druga največja v Mežiškem LGB, zagotovo pa ena zelo boga-

tih z divjadjo. Na leto odstrelijo 40 glav srnjadi, 17 gamsov, 13 glav jelenjadi, nekaj divjih prašičev in 4 muflone. Omeniti velja, da so vse takratne lovske družine gospodarile z velikim delom zdajšnjega lovišča LD Bistra, in sicer z območjem Ludranskega vrha in Bistre ter velikim delom severnega pobočja Smrekovca, s katerim pa je gospodarilo takratno ministrstvo za gozdarstvo. Od leta 1950 so ta območja v lovišču LD Bistra. Poleg skrbi za naravo, gojitev in pravičen odstrel so lovci leta 1961 ob starešini **Milanu Čurinu**, ki je uspešno vodenje prevzel od Černača, kmalu poprijeli tudi za razno delovno orodje in na Ježevem (1.170 m) začeli graditi lovsko

Člani LD Bistra - Črna ob 60-letnici uspešnega delovanja. Najstarejši in še edini živeči ustanovni član Avgust Ramšak (peti od leve).

Foto: F. Rotar

Za razvitje novega lovskega prapora LD Bistra so poskrbeli (od leve) župan Janez Švab, starešina Franc Kos ml. in praporščak Alojz Ramšak.

kočo. Leta 1970, ko so jo slavnostno odprli, je bil starešina **Karel Dretnik**. Koča je vedno bolj postajala zbirališče lovcev in drugih. Ko so ob njem zgradili še strelišče, je bilo leta 1973 tudi na Ježevem prvo lovsko strelsko tekmovanje v okviru tradicionalnega Koroškega turističnega tedna v Črni, za kar ima nemalo zaslug neutrudni takratni starešina **Emil Germadnik**. Bistriški lovci že od samega začetka namenjajo veliko pozornosti tudi lovski kinologiji in družabnosti. Dobro se namreč zavedajo, da je lovška kinologija nepogrešljiv člen uspešnega lova in da le dobro tovarštvo in tradicionalno druženje lovcev in drugih uspešno rešujeta vsa nesoglasja in krepita lovsko vrsto. Tudi Kosovi, Gorzovi, Skarlovnikovi in drugi lovci smučarji so prepoznavni na lovskih veleslalomih. Mnogi pokali, za-

hvale in priznanja so dokaz, da so tamkajšnji lovci še kako uspešni tudi lovski strelci, kinologi, vodniki lovskih psov in smučarji. V minulih šestih desetletjih je LD Bistra uspešno vodilo kar nekaj starešin, ki so v svojem obdobju pustili viden pečat pri vodenju LD. Poleg Černača, Čurina, Dretnika in Germadnika še **Vinko Uranc**, **Alojz Kremser**, **Janez Švab**, **Polda Mori** in **Karel Daco Markovič**. V sedanjem UO, ki ga odgovorno in prizadevno vodi starešina **Franc Kos ml.**, so še: tajnik **Aleš Vrabčič**, gospodar **Jure Ledinek**, blagajnik **Boštjan Gorza**, kinolog **Anton Kos**, statičar **Andrej Kos**, strelski referent **Aljaž Kos**, prosvetar **Janez Švab** in predsednik **NO Leopold Mori**.

Zadnjo soboto letošnje pomladi je bila pred lovsko kočo na Ježevem slavnostna proslava ob

60-letnici LD Bistra. Tako kot nekoč tudi dandanes ta koroška LD ceni prispevek slehernega svojega člana, ki so v svojih življenjskih obdobjih delovali in prispevali delež k uspehu LD. Predvsem goji spoštljiv spomin na svoje umrle člane. V okviru jubilejne proslave je v njihov spomin pripravila tudi lovsko mašo, ki jo je daroval priljubljeni črnjanski župnik mag. **Tone Vrisk**. Župnik in starešina Kos sta proslavo vodila usklajeno in privlačno. Medtem ko je Kos predstavil bogato kroniko delovanja LD Bistra, župnik Vrisk ni pozabil omeniti, da so lovci zelo cenjeni med krajani.

Skrbno pripravljene prireditve so še poleg domačih lovcev in kmetov udeležili tudi **Dušan Leskovec**, **Drago Vais** in **Franc Praznik** s Koroške LZ, **Jože Samec**, predstavnik LZS, **Pavel Steblovnik**, starešina LD Peca, **Marko Jelen**, starešina LD Pogorevc, **Gregor Vrabčič**, starešina LD Koprivna - Topla, **Maks Oserban**, starešina LD Jamnica, **Anton Sadek**, starešina LD Strojna in **Anton Navodnik**, starešina LD Prežihovo, ki so jih spremljali tudi družinski praporščaki. Prireditve so se udeležili: nadvse priljubljeni župan črnjanske občine **Janez Švab**, **Zdravko Miklašič** in **Milan Golob** z Zavoda za gozdove Slovenije - OE Slovenj Gradec, **Peter Koprivnik**, predsednik črnjanskega PGD, in **Romana Lesjak**, predsednica NK Črna, ter drugi. Za bogat kulturni program so poskrbeli pevci Lovskega okreta Peca - Mežica in rogisti LD Muta, pevci so peli tudi mašne pesmi. Ob pozdravnih nagovorih Leskovca, Samca in Švaba je bilo slišati spodbudne pohvalne

besede bistriškim lovcem, ki so res zelo delavni. »Ko bi le bilo več takih lovcev in lovskih družin,« nam je zaupal Leskovec.

Ob jubileju je LD Bistra razvila nov lovski prapor, ki mu je bila botra črnjanska občina. Prvi prapor so tamkajšnji lovci razvili že davnega leta 1952. Novi prapor je starešini Kosu izročil župan Švab, predstavniki vseh LD iz Mežiške doline, KLZ, PGD Črna in NK Črna pa so na prapor obesili darovane spominske trakove. Tudi nov lovski prapor bo v prihodnje varoval in nosil dolgoletni praporščak **Alojz Ramšak**. Ob visokem jubileju se je LD Bistra nekaterim svojim najzaslužnejšim članom oddolžila s priznanji za dobro delo in dolgoletno članstvo v LD Bistra, sosednjim lovskim družinam LD Koprivna - Topla, LD Pogorevc in LD Peca pa za dobro sodelovanje in nesebično medsebojno pomoč. Svojemu ustanovnemu in najstarejšemu članu, 90-letnemu Avgustu Ramšku, je namenila lično spominsko darilo. KLZ je jubilejni LD podelila svojo plaketo, ki sta jo izročila predsednik Leskovec in podpredsednik Vais.

Franc Rotar

Lovci LD Vitomarci odprli nov lovski dom

Člani LD Vitomarci v Občini sv. Andraž v Slovenskih goricah so imeli v soboto, 26. junija, lovski praznik, ki je bil kronan z lovsko pridobitvijo – dokončanim lovskim domom in Hubertovo sveto mašo. Lovski praznik LD Vitomarci je bil pri novem lovskem domu, ki so ga domači lovci dogradili po petih letih gradnje. Stoji v Mūzah, v Občini Sv. Andraž v Slovenskih goricah. Lovskega praznika so se poleg domačih lovcev udeležili še lovci sosednjih LD. Med vitomarške lovce so prišli predsednik LZS mag. **Srečko Felix Krobe** in strokovni tajnik LZ Maribor **Andrej Ivančič** ter župan Občine Sv. Andraž v Slovenskih goricah **Franc Krepa**.

Leta 1945 so tamkaj živeči lovci ustanovili Lovsko družino Sv. Andraž v Slovenskih goricah, ki je delovala do leta 1952. Leta 1994 so ponovno nastale razmere za ustanovitev in nastala je LD Vitomarci. Tako so se jim uresničila dolgoletna prizadevanja, da bi imeli svojo lovsko družino in svoje lovišče. Zdaj lovci

Lovskega praznika LD Vitomarci so se udeležili številni člani zelene bratovščine.

opravljajo različne aktivnosti, ki so namenjene predvsem ohranjanju divjadi in različnih vrst divjega živalstva, pa tudi splošnemu varstvu narave. Takoj potem, ko se je lovsko društvo preimenovalo v lovsko družino, so se začele aktivnosti za gradnjo lovskega doma. Leta 2005 so razvili društveni lovski prapor, vsako leto pa organizirajo tudi srečanje lovcev in občanov. V okviru lovskega praznika je bila najprej Hubertova sveta maša, ki sta jo darovala mariborski pomožni škof dr. **Jožef Smej** in župnik Župnije Sv. Andraž v Slovenskih goricah **Jože Rajnar**.

Na slovesnosti ob odprtju lovskega doma je zbranim nekaj besed namenil starešina LD Vitomarci **Milan Kuri**, ki je poudaril pomen LD na tem območju in pohvalil prizadevanja članov vitomarške zelene bratovščine, ki so s prostovoljnim delom dokončali gradnjo lovskega doma.

Lepe želje in čestitke k novi lovski pridobitvi sta lovcem LD Vitomarci izrekla predsednik LZS mag. **Srečko Felix Krobe** in župan Občine Sv. Andraž v Slovenskih goricah **Franc Krepša**.

*Hubertovo mašo in blagoslov novega lovskega doma LD Vitomarci sta opravila pomožni mariborski škof dr. **Jožef Smej** in župnik Župnije Sv. Andraž **Jožef Rajnar**.*

*Trak lovskega doma LD Vitomarci sta slavnostno prerezala starešina LD Vitomarci **Milan Kuri** in predsednik LZS mag. **Srečko Felix Krobe**.*

Ob tej priložnosti so najzaslužnejšim članom LD Vitomarci za zavzeto delo pri gradnji podelili priznanja in zahvale.

Sledila sta prerez vrvice in predaja novega lovskega doma svojemu namenu, kar sta opravila starešina LD Vitomarci **Milan Kuri** in predsednik LZS mag. **Srečko Felix Krobe**. Cerkveni obred blagoslovitve novega lovskega doma sta opravila župnik **Jožef Rajnar** in mariborski pomožni škof dr. **Jožef Smej**. Sledila sta ogled notranjih prostorov lovskega doma in kulturni program z lovskim pridihom, za kar so med drugim poskrbeli rogisti LD Muta, vaški pevci KUD Pod lipo - Lenart, ljudske pevke Društva gospodinj Vitomarci, predstavili pa so se tudi kulturniki odrasle gledališke skupine Kulturno-umetniškega društva Vitomarci s skečem Predvolilni lovski golaž.

Bojan Žerdin

Delni občni zbori (DOZ) LZS so bili v več volilnih okoliših Slovenije. V ZLD Bele krajine je bil 12. maja v prostorih ZLD BK, predsedoval pa mu je predsednik LZS, mag. **Srečko Felix Krobe**. Zbor je potekal tekoče, saj je bilo gradivo pripravljeno pravočasno, tako da je imel vsakdo dovolj časa, da si ga je prebral in ga pozneje tudi komentiral.

Po končanem DOZ smo zaprosili predsednika, naj se udeleži še 2. tradicionalnega zbora lovcev ZLD BK. Zbora so se udeležili tudi drugi častni gostje: župan Občine Črnomelj, **Andrej Fabjan**, županja Občine Metlika in poslanka v DZ **Renata Brunskole**, zastopnik župana Občine Semič, **Ferdinand Jakš**, iz Hrvaške tajnik in predstavnik LS Karlovačke županije **Andrija Štalcar** in dr. **Hubert Potočnik**, ki je po končanem zboru lovcem predaval o zanimivi temi: Velike zveri: medved, ris in volk.

Predstavnike LD Smuk - Semič s starešino **Jožetom Ivanečičem** je predsednik **Toni Vrščaj** še posebej pozdravil in jima izrekel dobrodošlico.

Ob odprtju je lovce pozdravil predsednik ZLD Bele krajine **Toni Vrščaj**. V govoru je posebej poudaril pomen javne izročitve spričeval novim lovcem in javnega podpisovanja Zaprisege slovenskega lovca (Kodeksa), na katerega smo slovenski lovci tako ponosni, saj je to edinstveni tovrstni dokument v Evropi. Poudarjeno je bilo, da mlade lovce potrebujemo, da brez njih ni in ne bo potrebnega napredka v lovstvu niti ustreznega razvoja. Kot posebno pomembno dejavnost v ZLD BK je predsednik poudaril dobro sodelovanje z lovci iz Republike Hrvaške. Z njimi belokranjski lovci zelo dobro sodelujemo v strokovnem pomenu, pri skupnem gospodarjenju z divjadjo pa tudi na skupnih obmejnih lovih v lovni sezoni. V ZLD BK je namreč šest LD kar osemkrat pobratenih z LD s

2. zbor lovcev ZLD Bele krajine

Po lanskim odločitvi UO ZLD Bele krajine (BK), da vsako leto organiziramo zbor vseh lovcev iz ZLD BK, smo sklep upoštevali tudi letos. Že lani smo sklenili, da bo tak zbor vsakoleten, torej tradicionalen.

Naša skupna želja je bila, da ob prisotnosti vseh lovcev ZLD BK in tudi njihovih družinskih članov izročimo spričevala vsem, ki so uspešno končali tečaj za lovske pripravnike. Priprave so se začele že v začetku maja.

Strokovni tajnik ZLD BK **Tadej Burazer** se je lotil priprav in se dogovoril tudi s pevci in rogisti. Oboji so s svojim nastopom dali še poseben poudarek slovesnosti.

Foto: B. Žerdin

Hrvaške. Za res odlično sodelovanje je na tem območju najbolj zaslužen tajnik LS Karlovačke županije Andrija Štalcar.

Predsednik LZS F. S. Krobe je v svojem nagovoru poudaril tudi pomen mladih lovcev, saj se v Sloveniji žal viša povprečna starost lovcev. Opisal je stanje v LZS, načrtovane aktivnosti še za letošnje, pa tudi pohvalil odlikovane lovce, ki jih je odlikovala LZS.

Vse je pozdravil tudi župan Občine Črnomelj **Andrej Fabjan**, ki je obenem častni član LD Črnomelj.

V kulturnem programu so nastopili KUD Lovski pevski zbor ZLD BK in KUD Žužemberški rogisti, ki so na začetku odlično zaigrali tudi slovensko himno Zdravljico. Odličen nastop obeh ansamblov je pokazal, da smo lovci tudi veliki ljubitelji kulture. Pohvaliti moram tudi KUD LPZ, ki je ponovno zablestel pod vodstvom nove zborovodkinje **Helene Konda**.

V naši območni lovski zvezi je pomembna dejavnost tudi lovsko strelstvo, kar je bilo videti iz

Predsednik ZLD Bele krajine v družbi županov dveh belokranjskih občin

pevci. Njihove nastope so poslušalci sprejeli in nagradili z aplavzom. Najpomembnejša točka je bila vsekakor podelitev spričeval in lovskih izkaznic. Po nagovoru predsednika LZS sva skupaj podelila spričevala in lovske izkaznice trinajstim novim lovskim tovarišem iz LD Metlika, Smuk - Semič, Dragatuš, Adlešiči, Vinica in Sinji Vrh.

ci sami plačati del stroškov. Zato si zaslužijo čestitke in zahvalo za kakovostno predstavljanje ZLD BK tudi v strelstvu.

Rezultati – posamezno v lovski kombinaciji (prvi trije so zastopali ZLD BK na državni tekmi – prvenstvu LZS):

1. **Andrej Švajger**
2. **Anton Željko**
3. **Tadej Burazer**

Posamezno – glinasti golobi:

1. **Marko Veselič**
2. **Andrej Švajger**
3. **Janez Guštin**

Posamezno – streljanje – risanica:

1. **Jože Šot**
2. **Martin Željko**
3. **Peter Matkovič**

Ekipno – lovska kombinacija:

1. LD Metlika
2. LD Loka
3. LD Metlika II

Ekipno – glinasti golobi:

- 1) LD Metlika
- 2) LD Loka
- 3) LD Suhor

Ekipno – risanica:

- 1) LD Metlika
- 2) LD Loka
- 3) LD Gradac

Odlikovanja LZS je podelil F. S. Krobe, predsednik LZS, pomagala pa sva tajnik in predsednik ZLD BK. Odlikovanja so prejeli: **KUD LPZ Bele krajine** (red II. st.); **Milan Zdravkovič** (red III. st.); **Franc Trdič** (red III. st.); **Janko Malenšek**; **Anton Štubler** in **Mirko Dražumerič** (znak za lovske zasluge).

Po končanem programu smo poslušali predavanje dr. Huberta Potočnika, ki je bilo izredno zanimivo in strokovno.

Ob tej priložnosti bi se rad posebej zahvalil županu Občine Črnomelj Andreju Fabjanu za pohvalne besede in Renati Brunskole, županji Občine Metlika in poslanki v DZ, ki je kot že mnogokrat doslej s svojo prisotnostjo pokazala podporo lovcem. Cenimo, da sta ne glede na izredno zapolnjen urnik tudi tokrat našla čas za lovce. Zahvala tudi Janku Bukovcu, županu Občine Semič, da je na naš zbor poslal svojega zastopnika Jakšo in tako izkazal podporo belokranjskim lovcem. Andriji Štalcarju pa se zahvaljujem za vso pomoč in razumevanje pri mednarodnem sodelovanju lovcev z obeh strani državne meje.

Vse tiste lovce in prijatelje lovcev, ki se naše slavnosti niso mogli udeležiti, že zdaj vabimo prihodnje leto na 3. tradicionalni zbor lovcev ZLD Bele krajine.

Toni Vrščaj, inž.
predsednik UO ZLD Bele krajine

Tradicija LD Kog se nadaljuje ...

Leto je bilo naokoli in ponovno smo organizirali tekmovanje, ki ga že tradicionalno organizira **Lovska družina Kog**. Tako kot vedno doslej, le z eno samo razliko: lani je zakonodajalec na podlagi ZDLov-1 naše lovišče združil z loviščem sosednje lovske družine in sosednja lovska družina je dobila koncesijo za upravljanje lovišča. Lovišče se imenuje Kog - Vinski Vrhovi. Nekaterim je to prav, drugim spet ne. Eni zaradi tega imena ponoči ne spijo, drugi imajo miren spanec. Ob tem se vprašam, kdo je in kaj pomeni biti upravljavec lovišča? Odgovor je preprost: tisti, ki upravlja lovišče in ki ima tudi nalogo gospodariti z divjadjo v njem in opravljati vse, kar je povezano z njo in loviščem. To pa ne pomeni, da se druge vladne ali nevladne organizacije ne smejo ukvarjati z varstvom narave, okolja, z izobraževanjem in podobno. Da skrajšam: dejstvo je, da **Lovska družina Kog** ni več upravljavka lovišča, je pa še vedno samostojna pravna oseba, ki se še naprej ukvarja z vsem, razen z gospodarjenjem z divjadjo. To pomeni, da bo LD Kog še naprej prirejala različna srečanja, predavanja, izobraževanja, tekmovanja ... in, kar je prav tako pomembno, ohranila bo pristen odnos s prebivalci in kmetovalci kot doslej.

Naj se osredotočim na tekmo-

Novi lovci ZLD Bele krajine

doseženih rezultatov in pokalov, ki so bili prav tako pripravljeni za podelitev na odru dvorane.

Naslednja pomembna dejavnost pri nas je tudi lovska kinologija. Lovci jemljemo ta del lovske stroke izredno resno in lahko trdimo, da v zadnjem desetletju na območju Bele krajine ni nobene lovskega psa brez veljavnega rodovnika in opravljenega preskusa naravnih zasnov. Psi so dobro vzdrževani, vzgojeni in vodeni.

Pomembno je, da lovci skrbimo za divjad in ji nudimo zaščito in pomoč, saj postaja iz dneva v dan bolj ogrožena, zato nas vse bolj potrebuje.

Med posameznimi točkami programa so nastopili rogisti in

Podelitev spričeval in podpis Zarisege slovenskega lovca je bil slavnostni del programa. Prepričan sem, da si bodo mladi lovci ta obred zapomnili in se ravnali po Kodeksu slovenskih lovcev.

Pokale za prva tri mesta na lovskih strelskih tekmovanjih je podelil predsednik komisije za lovsko strelstvo **Jani Pečarič**.

Kar nekaj nagrajenih je prišlo tudi po trikrat na oder. Dobri rezultati kažejo na požrtvovalnost in prizadevnost tekmovalcev, saj je potrebno veliko vadbe in lastnih sredstev za izvedbo vseh treningov in tekmovanj. Ker je v naši blagajni premalo sredstev, da bi poravnali vse potrebne stroške, si morajo strel-

Foto: S. F. Klope

Tekmovanka na strelski liniji ...

vanje, ki je bilo organizirano od 11. do 12. julija 2010. Obiskalo nas je veliko tekmovalcev, lovcev in drugih udeležencev od blizu in daleč. Tradicija ostaja, kar je za naš kraj še kako pomembno. Člani LD Kog smo vedno pogostili slehernega popotnika, ki ga je žejno grlo ustavilo v našem lovišču. Dobro udeležbo smo občutili kot zahvalo za naše dosedanje sodelovanje, kar nas navdaja z občutkom dolžnosti nadaljevanja v prihodnje. Zato se na tem mestu zahvaljujem vsem kmetovalcem in vinogradnikom, ki so strpni do našega okolja in divjadi. S skupnimi močmi bomo še naprej negovali aktivnosti, da bo naš kraj zgleđen po čistoči, zdravem okolju in prijetnem počutju slehernega, ki ga bo pot zanesla med naše gorice in v našo krajino.

Prvi dan so člani LD Kog dopoldne pripravili vse potrebno za izvedbo strelskega tekmovanja v streljanju na glinaste golobe in za pogostitev naših obiskovalcev. Tekmovanja se

je udeležilo šest strelskih ekip. Na treningu so nekatere tekmovalce za že veljavni rezultat, kar je po pravilih tega tekmovanja tudi mogoče. Posamezni tekmovalci so tekmovali v disciplinah *ekipno*, *pokalno*, *nagradno* in tudi veterani *pokalno* ter seveda za *odojka*. Izbrana ekipa LD

Kog je skrbela za obiskovalce in popestrila jedilni list ob vseh pečenkah, kotletih, čevapčičih še z zgodnjim krompirjem, pripravljenim na poseben način.

Tista sobota se je začela že zelo zgodaj, pravzaprav ob svitu. Priprava lovskega golaža, kot v starih časih ... Dopoldanski utrip – standardno, kot vedno doslej; spet dolga vrsta naših krajanov z lonci, s katerimi so prišli po svež golaž za domov, da ga bodo pojedli družno v krogu svojih domačih. Redna, že uveljavljena disciplina »streljanje s fračo« je imelo kot vsako leto veliko privržencev, pripravljene in izročene so bile nagrade trem najboljšim ekipam. Pri nagradnem strelskem tekmovanju *golobi* je letos prejelo nagrade kar 28 najboljše uvrščenih tekmovalcev. Na tem mestu naj omenim le najboljše tri po vrstnem redu v vseh disciplinah (celoten vrstni red je zabeležen v Biltenu tekmovanja), pri čemer je ekipa LD Kog tekmovala zunaj konkurence.

Od 29 tekmovalnih strelskih ekip je bila najuspešnejša

LD Videm, druga je bila ekipa **Rudar - Globoko** in tretja **LD Ptuj**. V disciplini *posamezniki - pokalno* je bil prvi **Umil Kralj**, drugi **Jože Zalokar** in tretji **Slavko Černel**. V disciplini *veterani - pokalno* je prvo mesto osvojil **Franc Rajh**, drugi je bil **Ivan Rus** in tretji **Slavko Černel**. V disciplini *nagradno* je bil vrstni red najboljših treh med 28 posamezniki: **Bojan Petrovič**, **Marjan Pšeničnik** in **Franc Verstovšek**. Pri *frači* so se zvrstili: **Franc Munda**, **Dominik Ozmec** in **Ivan Veldin**. *Odojka* sta si priborila **Umil Kralj** in **Bojan Petrovič**.

Vsem udeležencem zahvala za obisk in nasvidenje prihodnje leto!

Mag. Srečko F. Klope

Prvenstvo LZS v lovski kombinaciji 2010

Že smo upali, da bomo lovci »kombinatorci« letos razbili nekako ustaljeno enoličnost in se pomerili na novi strelski lokaciji, pa nam to spet ni uspelo.

Zaradi bližajočega evropskega strelskega prvenstva v lovski kombinaciji, ki je bilo julija letos v Sloveniji na strelišču Gaj - Pragersko, je bilo sprva načrtovano, da bo tudi prvenstvo LZS zaradi prilagajanja strelišču in da bi izkoristili prednost domačega terena na isti lokaciji. Žal nam 20. junija, ko je bilo načrtovano naše prvenstvo, navkljub obljubam to ni uspelo, saj na Pragerskem do dogovorjenega datuma še ni bilo dokončano strelišče za kroglo.

Zato smo se lovci - strelci zopet pomerili na vsem že dobro znanem strelišču Lovske družine Gornji Grad. Za bralce, ki strelji-

Tudi mladi so sodelovali na tekmovanju. Prvi z desne Dominik Ozmec, drugouvrščeni v kategoriji »frača«.

Zmagovalna ekipa LD Videm (pred nastopom)

Foto: M. Kersnik

Najboljše strelske ekipe LZS (2010) v kombinaciji

Najboljši strelci – posamezniki LZS (2010) v kombinaciji

teka tekmovanje tudi v disciplini *kompak*. Le z enim zadetim golobom manj je bil za njim domačin **Dušan Žehelj**. Tretje mesto je pripadlo veteranu **Tonetu Zupanu** (ZGS), katerega strelni daljnogled je letos na puški zdržal vseh dvajset strelcev in tudi naprej ostal še v pravi legi.

Lovci – strelci iz Savinjsko-Kozjanske ZLD – Celje so uspešno obranili lanski naslov prvaka v ekipni konkurenci. V nadaljnjih razvrstitvi so bile razlike majhne, saj so se strelci vse tja do petnajstega mesta zvrstili po vrednosti točk, ki sta jih prispevala dva oziroma trije sestreljeni golobi manj.

Mitja Kersnik

Meddružinsko strelsko tekmovanje ZLD Notranjske

Na strelišču ZLD Notranjske v Globočici je bilo 15. in 16. maja letos strelsko tekmovanje med lovskimi družinami **ZLD Notranjske**, ki je bilo hkrati tudi izbirmo za državno strelsko tekmovanje, ki ga je pozneje v Gornjem Gradu organizirala LZS.

V soboto, 15. maja, je bil uradni trening, na katerem so bili strelci dobro razpoloženi in so ustrelili na kar 2.575 glinastih golobov, nekaj strelcev je opravilo trening tudi z MK-orožjem. Naslednji dan pa je šlo zares. Tekmovanje je bilo nadvse zanimivo, strelci so bili spet dobro razpoloženi in rezultati so bili temu primerni. Rezultate so sestevali v posamezni konkurenci pa tudi v ekipni. *Posamežno* – »risanica« je bil najboljši **D. Kandare** iz LD Gorenje Jezero pred **J. Škrljem** (LD Begunje) in **J. Kraševcem** (LD Stari trg pri Ložu). Prav ti trije lovci – strelci so pozneje zastopali **ZLD Notranjske** na strelskem prvenstvu v Gornjem Gradu. V kombinaciji je bil zopet najuspešnejši strelci **D. Kandare** pred **S. Turšičem** (LD Cajnarje) in **J. Škrljem** (LD Begunje). V strelski disciplini »golobi – posamežno« je bil z največ zadetimi golobi prvi **Srečo Turšič** (LD Cajnarje), da pa je **Damjan Kandare** res dober strelci, se je izkazalo tudi v tej disciplini, saj je bil drugi in prav tako to velja tudi za **Janeza Škrlja**, ki je zasedel tretje mesto.

Ker na vsaki tekmi mozaik uspeha sestavljajo tudi drugi tek-

movanci iz posameznih LD naše območne zveze, so bili tudi rezultati ekip temu primerni. V ekipnem delu »risanica« so se najbolje izkazali člani ekipe **LD Gorenje Jezero** pred ekipo **LD Stari trg pri Ložu** in izbrano ekipo **LD Begunje**. *Glinaste golobe* so najbolje »drobili« člani ekipe **LD Begunje** pred ekipo **LD Cajnarje**, tretja pa je bila ekipa **LD Gornje Jezero**. Na koncu je sledila še *kombinacija*, ki je niso spustili iz rok člani **LD Begunje** pred ekipo **LD Gornje Jezero** in **LD Cajnarje**. Na tekmi se je odražalo, da so bili člani posameznih družin eni bolj strelsko razpoloženi, drugi malo manj, saj so temu sledili tudi rezultati. Vendar so vse tekme dobrodošle, saj se tako krepijo strelske sposobnosti posameznika, ki so na lovu še kako dobrodošle.

Pavel Nared

5. strelska tekma bohinjskih lovcev

Že leta 2006 je bilo zapisano (Lovec, 1/2006), da se bohinjski lovci radi družijo na skupnih lovih, kar je razumljivo glede na na geografsko zaprtost bohinjske kotline. Tesno sodelovanje bohinjskih lovcev (**LD Bohinjska Bistrica**, **LD Nomenj Gorjuše**, **LD Stara Fužina**) se je pravzaprav začelo prav s skupnimi lovi. Zdaj vsako jesen ena od naštetih LD organizira skupni lov bohinjskih lovskih družin. Sodelovanje je preraslo tudi v druge oblike povezovanja, v skupno organizacijo lovskega dneva za petošolce, smučarsko tekmo v veleslalomu in strelsko tekmo. Smučarski veleslalom je ponavadi januarja, strelska tekma pa maja, torej v času, ko končujemo ali začenjamo lovsko sezono, predvsem strelska tekma (in priprave nanjo) pa nas še dodatno pripravi za uspešen pravičen lov na divjad.

Strelska tekma je bila prvič na Koprivniku (2006), nato pa na urejenih strelščih v Mošnjah in nazadnje v Mačkovcih pri Bohinjski Beli. Tudi organizacija strelske tekme je vsako leto zaupana drugi LD; letos je bila organizatorica **LD Bohinjska Bistrica**. Ker je bila letos to že peta tekma, smo se organizatorji še toliko bolj potrudili pri organizaciji in tudi pri nagradah za udeležence.

V soboto, 22. maja, se je na strelišču Mačkovci zbralo najboljših 30 strelcev iz treh LD.

Rezultati prvenstva LZS – 2010 (Gornji Grad):

Kombinacija

Ekipno	točk	Posamežno	točk
1. SK ZLD Celje	1087	1. Uroš Kovačič	386
2. LZ Maribor	1084	2. Dušan Žehelj	382
3. ZLD Kočevje	1073	3. Tone Zupan	371
4. Koroška LZ	1068	4. Bojan Urbančič	367
5. ZLD Zasavje	1050	5. Peter Smrekar	366
6. ZLD Posavja	1037	6. Miha Finkšt	365

Lovska risanica

Ekipno	Krogov	Posamežno	Krogov
1. Koroška LZ	564	1. Marko Jelen	196
2. LZ Maribor	564	2. Bojan Urbančič	195
3. ZLD Kočevje	557	3. Matjaž Hlebs	195
4. ZLD Gorenjske	554	4. Uroš Kovačič	19
5. ZLD Zasavje	554	5. Marko Sterle	194
6. ZLD Posavja	553	6. Dušan Žehelj	194

Golobi

Ekipno	točk	Posamežno	točk
1. SK ZLD - Celje	137	1. Uroš Kovačič	48
2. LZ Maribor	130	2. Dušan Žehelj	47
3. ZLD Kočevje	129	3. Tone Zupan	47
4. Koroška LZ	126	4. Rudko Mlinarič	45
5. ZLD Zasavje	124	5. Janez Škrlj	45
6. Zavod za gozdove	124	6. Miha Finkšt	45

šča ne poznajo, naj pojasnim, da imamo mnogi edino pripombo na strelišče za streljanje z risanico (kroglo) /100 m. T. i. »ozko grlo« za tekmovanja so namreč samo štiri strelska mesta in ker je zaradi oblikovanosti terena strelišče dokaj vzdignjeno, kar otežuje predvsem streljanje prosto, brez naslona, na tarčo bežeči merjasec. Omenjeno naj zato ne bo razumljeno kot kritika, saj je ta LD tudi letos prvenstvo izvedla zelo vzorno.

Nastopilo je 73 strelcev iz 14 ZLD oziroma območnih LZ in ekipa Zavoda za gozdove (ZGS). Letos je prvo mesto v posamezni konkurenci odnesel strelci **Uroš Kovačič** v Kočevje. Uroš je zmagal z rekordom, odkar po-

Fotografija glavnih strelcev strelske tekme notranjskih LD (zmagovalne ekipe in posamezniki)

Po dobrodošlici so sledila varnostna pravila, nato pa pravila tekme. Že mesece prej pa so se strelski referenti LD dogovorili glede pravil tekme, saj Bohinjci ne bi bili Bohinjci, če tekme ne bi izvajali po svoje. Prejšnja leta so strelci izstrelili po tri strele na 100 m v izsek tarče srnjak brez omejitve naslona, na 35 pa z MK pet strelcov ob pritrjenem kolu.

Letos je tekma potekala v streljanju z lovsko risanico na 100 m. Strelci so oddali štiri strele na pomanjšane tarče sr-

Rezultati:

100 m, lovsko risanica:

Gregor Hodnik	38
Aleš Zadnikar	37
Janez Cerkovnik	37

35 m, MK-puška:

Mirko Zalokar	44
Gregor Hodnik	44
Marjan Debevc	41

Ekipno:

1. Boh. Bistrica 1	110
2. Stara Fužina 4	104
3. Boh. Bistrica 2	102

Najboljši bohinjci strelci s pokali

njaka, gamsa, lisjaka in divjega prašiča (namenjene za streljanje z razdalje 35 m), za naslon pa je bil dovoljen lovski nahrbtnik, v katerem je bila lahko le lovška pelerina. Z MK-puško smo izstrelili pet strelcov ob palici - količku, ki letos ni bil pritrjen. Razlog za spremembo pravil je bil, da so nekateri lovci zelo uspešno uporabili nekatere tehnike »benchrest«, kar se je pokazalo tudi v zelo dobrih rezultatih pri streljanju na 100 m. Kljub oteženemu načinu streljanja in namenu, da bo način streljanja čim bolj lovski, t. j. »z nahrbtnika«, pa so bili tudi letos rezultati pri najboljših strelcih zelo dobri kljub »pomanjšanim tarčam« na 100 m.

Popravek

Pod objavljeno fotografijo ob članku M. Koračina o letošnji strelski tekmi ob dnevu upora proti okupatorju (Lovec 7-8/2010, str 390) je nepravilen zapis. Fotografija prikazuje Antona Erjavca, ki prevzema enega od pokalov s te tekme iz rok Andreja Lukanoviča (in ne Roka Ropreta). Za napako se opravičujemo.

Uredništvo

Zaključek prireditve je bil v Gostišču Ema v Srednji vasi. Po kosilu so najboljši strelci in ekipe prejeli medalje in pokale, žreb iz klobuka pa je med udeležence razdelil več univerzalnih olj za nego orožja Brunox (Bock - Kranj), več strelskih očal Bolle, Cebe (Rodeo Team - Kranj) in strelni daljnogled Bushnell Sportsman (Rodeo Team - Kranj).

Gregor Hodnik
LD Bohinjska Bistrica

Uspešno končan tečaj za lovške pripravnike v ZLD Ljubljana

Konec aprila se je uspešno končal 60-urni tečaj za lovške pripravnike z območja ZLD Ljubljana, ki je bil od 17. februarja v Grosupljem (Pivovarna in Gostišče Anton).

Tečaja se je udeležilo 45 pripravnikov, od tega 39 pripravnikov iz 19 lovskih družen v volilnem okolišu Ljubljana, šest pripravnikov pa je bilo iz sosednjih ZLD.

Pred začetkom tečaja so pripravniki opravili tečaj usposabljanja za varno ravnanje z orožjem.

Novi lovci ZLD Ljubljana po uspešno končanem tečaju in izpitih za lovške pripravnike. April 2010.

Tečaj je uspešno vodil strokovni tajnik ZLD Ljubljana **Milan Velkovrh**.

Pred izpitno komisijo (mag. **Lado Bradač**, mag. **Janko Mehle** in **Boštjan Lokar**) je preverjanje teoretičnega znanja s področja biologije divjadi, zakonodaje in gospodarjenja z divjadjo uspešno opravilo 40 pripravnikov, štirje bodo morali izpit ponovno opravljati jeseni, en pripravek pa je tečaj končal predčasno s priznanim teoretičnim izpitom (po zakonu).

Najuspešnejši udeleženec tečaja je bil **Gorazd Grmek** iz LD Vrhnika, sledila sta mu **Iztok Colja** iz LD Kras - Dutovlje in **Mirjam Kristan** iz LD Vodice, ki je bila tudi edina pripravnica na tečaju.

Ob zaključku tečaja, podelitvi spričeval in podpisu Zaprisege slovenskega lovca v gostišču Pr' JAP na Dolenjskem so si vsi udeleženci ogledali še Slovenski lovski muzej v Bistri pri Vrhniki.

Franc Svetelj

Tekmovanje v trapu v Hercegovščaku

Pokali Šmidu in Vučku, ekipno pa LD Negova

Na svojem strelišču v Hercegovščaku je **LD Gornja Radgona** pripravila tradicionalno tekmovanje v streljanju na leteče cilje - umetne golobe za ekipe in posameznike. Poleg društvenega nagradnega tekmovanja je vzporedno potekalo še tekmovanje za *pokal pomurskega sejma* v okviru 48. Mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma - Agra 2010, ki je bil od 21. do 26. avgusta v Gornji Radgoni. Na zanimivem tekmovanju v Hercegovščaku je nastopilo deset ekip, posamično pa je v trojnem programu nastopilo skoraj 150 lovcev in strelcev, ki so večinoma pokazali več kot solidne rezultate. Nagradno društveno tekmovanje, ki se ga je udeležilo tudi največ strelcev, je pripadlo nekdanjemu slovenske-

S tekmovanja v trapu v Hercegovščaku ...

mu reprezentantu v trapu, enemu najboljših slovenskih strelcev, članu prvoligaša SD Radgona, **Daniju Šmidu**, ki je slavil zmago pred prav tako odličnima strelcema z Goričkega. Veliki pokal Pomurskega sejma je pripadel **Gabrijelu Vučku** iz Apač, v ekipni konkurenci pa je slavila **Lovska družina Negova**.

Po koncu uradnega dela tekmovanja je bila še eksibicijska tekma dvojic, ki je odločila, komu bo pripadel pečen odojek. S tesnim naskokom je slavila naveza lovcev - strelcev: **Anton Korošak** (LD Negova) in **Dani Weindorfer** (LD Videm), ki je hrustljavega prašička dobrošč-

Foto: M. Romano

Zmagovalca tekmovanja v trapu v Gornji Radgoni: Dani Šmid (levi) in Gabriel Vučko

no razdelila med kolegi. Sicer pa sta v tem času lepe pokale in nagrade najboljšim na celodnevem tekmovanju podelila starešina in predsednik LD Gornja Radgona **Milan Kolarič** ter referent za strelstvo **Anton Benko ml.**

Končni vrstni red, društveno tekmovanje LD Radgona:

1. **Dani Šmid** (LD Radgona)
2. **Karel Pojbič**,
3. **Franc Vidonja** (oba LD Križevci v Prekmurju)
4. **Vlado Šiško**
5. **Anton Korošak** (oba LD Negova)
6. **Aleš Hozjan**
7. **Gabriel Vučko** (oba LD Apače)
8. **Slavko Gomboc** (LD Rankovci)
9. **Milivoj Čuk** (LD Radenci)
10. **Henrik Debenjak** (LD Ljubinj/Tolmin) itn.

Pokal Pomurskega sejma:

1. **Gabriel Vučko** (LD Apače)
2. **Milivoj Čuk** (LD Radenci)
3. **Franc Gomzi** (LD Negova) itn.

Ekipno:

1. **LD Negova** (Vlado Šiško, Stanko Rojko, Franc Gomzi, Rudolf Šipek, Anton Koroška)
2. **LD Prosenjakovci**
3. **LD Radovci** itn.

Oste Bakal

4. tekmovanje za Pokal Primorske

V nedeljo, 13. junija 2010, je **Društvo slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine – Doberdob** s pomočjo **Strelskega društva Svoboda** organiziralo 4. tekmovanje za Pokal Primorske v Štorjah (**LD Raša - Štorje**) pri Sežani. To je lovška strelska prireditev tekmovalnega značaja, na kateri se lovci preizkusijo v streljanju na glinaste golobe in z MK-puško. Zamisel za ureditev tega tekmovanja se je porodila septembra 2006, ko je omenjeno društvo priredilo društveno tekmovanje na strelšču v Kazljah. Veliko zanimanje in navdušenje nad tovrstno prireditvijo sta bila tudi povod, da

sta odbora obeh organizatorjev – po razgovoru z različnimi predstavniki Primorskih lovskih družin, območnih lovskih zvez in lovskopravljajevskih območij – dokončno sprejela odločitev za organizacijo prve izvedbe Pokala Primorske.

Pokrovitelji tekmovanja so bili: trgovina **Rebec** - Postojna, Zdrženje Slovenskih športnih Društev v Italiji (**ZSSDI**), trgovina **Avantura** - Postojna z opremo za prosti čas in Tržaška Kmetijska Zadruga - Domje pri Trstu.

Že v zgodnjih jutranjih urah, ko je še rosa krasila zeleni travnik, smo se člani **DSL F-JK – Doberdob** in **Strelskega društva Svoboda** - Senožče zbrali na strelšču, da bi pripravili opremo, objekte, tarče in drugo z željo, da bi tekmovanje potekalo na najboljši način.

Lepo sončno jutro je privabilo prve strelce, ki so začeli nedeljsko tekmovanje. Vsi so se preizkusili v obeh disciplinah, in sicer v streljanju v obeh strelskih disciplinah. V streljanju na glinaste golobe je na tem tekmovanju obvezen lovski položaj, to je, da strellec drži kopito puške ob boku, ob znaku pa čim hitreje prisloni v ramo, pomeri in ustrela na letečega goloba. Streljanje na tarčo srnjaka in merjasca z MK-puško predvideva mirno roko in dober pogled.

Nedeljsko lovsko tekmovanje je namenjeno druženju in dobri volji, zato je združeno s streljanjem na slepo tarčo, ki nam jo je za to prireditev izdelal in naslikal gospod **Vinko Primožič** iz Novakov.

Ocenjevanje zadetkov na tarčah in seštevanje točk je kmalu pokazalo zmagovalca nedeljskega tekmovanja. Za prvo nagrado je **Društvo slovenskih lovcev po-**

delilo puško, ki jo bo zmagovalec prejel v Trgovini **Rebec** v Postojni. Slednjemu velja zahvala za sodelovanje in nagrado. Najboljšim strelcem in ekipam smo podelili pokale, medalje ter praktične nagrade, ki sta jih nudili trgovina **Avantura** iz Postojne za opremo za prosti čas in **Kmetijska Zadruga** iz Trsta.

Društvo slovenskih lovcev **F-JK – Doberdob** se zahvaljuje Strelskemu društvu **Svoboda** in Lovski družini **Raša - Štorje** za pomoč pri organizaciji, tabornikom rodu **Modrega Vala** za izposojene objekte, Zdrženju slovenskih športnih društev v Italiji (**Z.S.Š.D.I.**) za pokale ter vsem drugim, ki so na kakršen koli način pripomogli, da se je tekmovanje izteklo.

Matjaž Romano

Rezultati tekmovanja za Pokal Primorske

EKIPNO:

Golobi:

1. LD Rakovnik	275 točk
2. LD Ig	240 točk
3. LD Jezero K.	235 točk

MK:

1. LD Ig	272 točk
2. LD Jezero K.	250 točk
3. LD Rakovnik	245 točk

Kombinacija:

1. LD Rakovnik	520 točk
2. LD Ig	512 točk
3. LD Jezero K.	485 točk

POSAMEZNO

Golobi – posamezno:

1. Damjan Kandare
2. Leon Pahor
3. Alen Vitez

MK – posamezno:

1. Damjan Kandare	95 točk
2. Ljubiša Pavlovič	94 točk
3. Kersnik Mitja	93 točk

Kombinacija – posamezno:

1. Damjan Kandare	190 točk
2. Janez Pavli	187 točk
3. Tomaž Končan	187 točk

Društveni rezultati (DSL F-JK – D)

Golobi:

1. Aleksander Biekar
2. Marko Kodermac
3. Valter Škerk

MK puška:

1. Žarko Šuc
2. Kristjan Gruden
3. Stanko Milič

Kombinacija:

1. Aleksander Biekar
2. Stojan Žužek
3. Žarko Šuc

Veliko smo izvedeli o lovcih in divjih živalih

Na povabilo učiteljic in učenec 1. razreda OŠ Toneta Okrogarja iz Zagorja ob Savi se je februarja prijavil na našemu povabilu lovec Samo Urbanija iz Lovske družine Izlake. Zanimalo nas je, kakšne naloge imajo lovci in kako skrbijo za divjad pozimi.

Otroci so ga nestrpno pričakovali in odprtih ust poslušali zgodbe in prigode lovcev. Na zanimiv način jim je predstavil lovsko opremo, pripomočke in

Obljubil nam je, da nas bo spomladi odpeljal v gozd, kjer bomo iskali sledi živali in opazovali gozd ter gozdne živali.

Takšno in podobno sodelovanje je zelo dobrodošlo in upamo, da bo tako tudi vnaprej.

Učenci 1. a r. OŠ Toneta Okrogarja in učiteljici Branka in Nevenka

Presenečanje narave ...

Ljudje se včasih ne zavedamo, kaj nam je dano. Narava, ta najlepši čudež, ki nam ga je dal

se nekega večera odločila, da se odpravim na sprehod. Za seboj sem imela naporen dan, zato sem si rekla, da mi malo sprostitve ne bi škodilo. Odpravila sem se ne daleč stran od doma, do prvih jas ob robu gozda. Med potjo sem poslušala ptičje žvrgolenje in petje čričkov. Ko sem se ozirala naokoli, sem že na jasi zagledala srnjad, ki se je pasla v visoki travi. Skrenila sem s poti na bližnji sosedov pašnik, da je ne bi zmotila, in tam nadaljevala pot do vode, ki je ne daleč od doma, kamor hodim opazovat podpise divjadi, saj se tam napaja. Iz daljave sem zagledala še eno srno, ki se mi je zdela nekoliko zbegana, nisem pa vedela, zakaj. Rekla sem si: »Bom pa malo počakala, morda kaj skriva.« Seveda, saj je bil čas, v katerem srne kotijo svoje mladiče. In res. Kar naenkrat sem zagledala, da je srna - mama dobila družbo: pridružil se ji je še njen mladiček. Srce mi je kar zatrepetalo. Usledla sem se v visoko travo in ju previdno opazovala, saj ju nisem želela splašiti. Mati srna je skrbno opazovala okolico in mladička nežno božala s svojim gobčkom ter ga negovala z jezikom. Ko je bila prepričana, da v bližini ni nikogar, je mladiču dovolila, da je pil pri njej mleko. Bila sem tako navdušena, da skoraj nisem mogla verjeti. Kako lepo je videti, da tudi pri živalih matere skrbno negujejo in čuvajo svojega mladiča; kakor je tudi mene moja mati. Opazovala sem ju skoraj 30 minut, potem pa sta se počasi začela pomikati proti grmovju. Po poti do doma sem premišljevala, kako je vse to mogoče. Spomnilo me je, kako moja mati skrbi vsak dan zame in kako bom tudi jaz skrbela za svoje otroke. Zelo sem bila navdušena in vesela, da mi je narava

ponudila možnost, da sem lahko opazovala nekaj tako lepega, prečudovitega. Ko sem čez nekaj minut zaslišala mater - srno, kako je poklicala svojega mladiča k sebi, me je čisto prevzelo. Tisti nežen, proseči glas ... Oh, bilo je čudovito! Včasih se sprašujem, zakaj je ravno takrat, ko ima srnjad mladiče, trava tako visoka? Narava je ustvarjena po svoji podobi in ta podoba je tudi nam v zadovoljstvo. Čeprav je narava velika skrivnost, ki nam odkriva svoje lepe stvari in čudeša, nam verjetno nikoli ne bo razkrila vsega. Meni narava pomeni zelo veliko: zame je zbir življenja, usklajena skupnost živih bitij, živali in rastlin pa tudi nas ljudi.

Ljudje, potrudimo se in poskušajmo naravo pustiti čisto in čim bolj ohranjamo naravno okolje, da nam bo lahko še naprej odkrivala svoja čudeša, skrivnosti in se razvijala po svoji lastni podobi. Kdor ve, da mu narava nekaj pomeni, naj jo spoštuje in na to opozarja tudi druge, da bodo čim bolj prizanesljivi do nje.

*Maša Nared,
9. r. OŠ Notranjski odred –
Cerknica*

Srnjak

*V trnjevi goščavi,
če kdo se skozi je prebil,
ne vem,
živi srnjak, samotni starec,
skrit očem.
V zavetju teme in noči,
v zvezdnati bleščavi,
kot senca ali duh se zdi;
prikaže se za hip
in že ga ni ...
V dehtečih poletnih nočeh,
ko sivo glavo mesec mu srebri,
vzravnan kot kip stoji
in rahli vetrc v nozdrvi lovi ...*

*Na srnin klic,
ki ga k ljubezni je pozval nekoč,
mladenič se pognal je vroč;
v nestrpnem skoku,
v ostrem poku,
strel pekoč mu pljuča je sceftral!
V objemu trnja in robide
si rane je izlil,
odtlej previden je postal,
na srnin klic nikoli več se ni
odzval;
na plan priplazi se, ko mesec
vzide,
kot senca pride in kot duh
odide ...*

Andrej Rant

Samo Urbanija je prvošolčkom povedal vse, kar jih je zanimalo o živalih in lovcih.

vse potrebne stvari, ki jih lovci potrebujejo pri svojem delu. Letos s seboj ni prinesel strelnega orožja, ampak jim je vlogo in naloge lovca predstavil v drugačni luči (skrb za divjad, delovne akcije, urejanje krmišč ipd).

Zanimivo je bilo, da nihče od otrok ni vprašal, kje ima puško. A kdor je želel, je lahko preizkusil, kako doni lovski rog.

Izčrpno jim je opisal gozdne živali, predvsem pa povedal, kako naj se obnašamo do njih ob srečanjih. Ko nam je opisoval posamezne živali, so otroci spontano začeli peti pesmice o gozdnih živalih (Lisička je prav zvita zver, Ježek in listki, Zajček dolgoušček ipd.) Ob koncu nam je pustil lepo darilo, leseno ptičjo hišico, v katero bomo pozimi našim pticam natrosili krmo in njihovo najljubšo hrano - sončnična semena. Za konec nam je podaril še koledar Lovske družine Izlake za leto 2010.

Bog, je resnično velika skrivnost. Ta velika skrivnost pa se nam razkriva vsak trenutek bolj in bolj.

Živim na podeželju in zelo rada hodim v naravo. Zato sem

Podružnična šola Novaki, Cerkno

Naš cenjeni lovski tovariš **Peter Šuler** je konec junija praznoval visoki življenjski jubilej – 80-letnico in več kot 50 let članstva ter aktivnega delovanja v lovski

organizaciji.

Rodil se je 29. junija 1930 v idlični vasi Čezsoča v Zgornji Soški dolini v bližini Bovca. Po nižji gimnaziji v Tolminu je šolanje nadaljeval na Srednji kmetijski šoli v Mariboru, nato v Beogradu in ga dokončal na Pravni fakulteti v Ljubljani. Podrobnosti iz njegovega življenja in njegova predstavitev dotedanjega dela v lovstvu so bile že objavljene v reviji ob njegovi 70-letnici (Lovec, št. 9/2000, str. 416), zato tega ne bomo ponavljali.

Povzeto pa zapišemo, da se je Peter Šuler v lovske vrste čezsoških lovcev vključil že v času študija in jim ostal zvest vse do danes. Njegova prva zaposlitev po končanem študiju je bila v tovarni Alpina v Žireh, kjer se je prav tako vključil v tamkajšnjo LD Žiri. Tudi z žirovskimi lovci je ohranil trajne vezi, saj je še vedno njihov častni član. Nato ga je službena pot vodila v Ljubljano, kjer je v svojem aktivnem življenju opravljal najrazličnejša dela in odgovorne funkcije. Njegova zadnja zaposlitev pred upokojitvijo je bila mesto generalnega sekretarja urada predsednika republike Milana Kučana.

Že v času zaposlitve v Žireh je bil Peter aktiven član lovske organizacije. Po preselitvi v Ljubljano je postal aktiven član v organih LZS, kjer je kot lovec in pravnik opravljal predvsem svetovalsko in strokovno delo na področju lovske zakonodaje. Sodeloval je pri pripravi amandmajev in končnem sprejetju za tiste čase izjemno naprednega Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (1976). Čeprav si je uredil življenje v Ljubljani, se je v prostem času vedno rad vračal domov v Čezsočo, med domače in svoje lovce in bil tudi tam vseskozi aktiven. Kar tri mandate – polnih 12 let – je bil starešina LD Čezsoča (1978 do 1982, 1984 do 1988 in 1990 do 1994).

V okviru LZS je pomembnejše funkcije opravljal v obdobju 1982 do 1992, in sicer kar tri: bil je član predsedstva skupščine LZS, predsednik IO LZS in član delovne skupine LZS za zakonodajo. V tem obdobju je tudi pripravil zbirko predpisov s področja lovstva z uvodnimi pojasnili, ki je izšla v obliki knjige v okviru Strojne knjiznice LZS leta 1985. Od leta 1993 do 2001 je bil član komisije za organizacijsko-pravne zadeve. Leta 1999 je bil Peter Šuler imenovan za ambasadorja lovstva LZS. V obdobju 1998 do 2005 je slovenske lovce zastopal v svetu Triglavskega narodnega parka. Aktiven je bil tudi na območju ZLD Gorica, kjer je bil kar polne štiri mandate predsednik IO Triglavskega LGO. Poleg naštetega je severnoprimorske lovce kar nekaj mandatov zastopal v Svetu OE ZGS v Tolminu.

Za dolgoletno bogato in uspešno delo v lovski organizaciji je Peter Šuler prejel vsa najvišja lovška odlikovanja: red za lovske zasluge III. stopnje, leta 1985 red za lovske zasluge II. stopnje, leta 1990 red za lovske zasluge I. stopnje in tudi naj-

višje odlikovanje LZS – Zlatorogovo plaketo. Ob 80-letnici mu je tudi ZLD Gorica podelila svoje najvišje priznanje, plaketo ZLD Gorica.

Ob visokem življenjskem jubileju Petru vsi lovci, ki ga poznamo in s katerim smo delovali, iskreno čestitamo ter mu želimo še veliko zdravja in lepih lovskih doživljajev v planinskem raju, kjer preživlja večino časa.

**ZLD Gorica – E. K.,
Lovska zveza Slovenije,
Uredništvo založništva LZS**

Naš dolgoletni član **Mirko Anzelj** se je rodil v kmečki družini 13. 11. 1929 v vasi Mali Log v Loškem Potoku. V tem letu je praznoval visoki življenjski jubilej, 80-letnico.

Osnovno šolo je obiskoval v Loškem Potoku. Leta 1941 se je vpisal na realno gimnazijo v Ljubljani, ki jo je uspešno končal leta 1945. Šolanje je nadaljeval ob delu in v začetku šestdesetih let končal študij ekonomske komercialne šole v Mariboru končal z diplomo višje stopnje. Izpopolnjeval se je in pridobil znanje na raznih tečajih doma in v tujini. Prvo zaposlitev je dobil leta 1948 pri Poslovni zvezi v Kočevju in pozneje pri podjetju Smreka v Loškem Potoku, ki se je leta 1962 vključila v Lesni kombinat Inles - Ribnica. Tam je nekaj let opravljal delo vodje računovodstva. Mirkova sposobnost, delavnost in volja so ga peljale k novim izzivom, tako da je kmalu sprejel delo vodje te organizacije in od leta 1973 do 1985 mesto generalnega direktorja podjetja Inles - Ribnica. Od leta 1985 do upokojitve je prevzel mesto podpredsednika sozda Slovenijales - Ljubljana.

Mirko je kot mlad fantič rad zahajal v gozd in tam opazoval divjad in lepote narave, saj so mu potoški gozdovi, travniki in polja nudili najlepše dogodivščine in sprostitve. Vse to ga je čustveno povezovalo z dogajanjem v naravi, kar je bilo vzrok, da je že daljnjega leta 1950 vstopil v vrste zelene bratovščine in postal član LD Loški Potok. Zaradi njegove umirjenosti, razsodnosti, tovarištva in pravega odnosa do lovstva in divjadi si je med člani LD pridobil zaupanje, kar je bil tudi vzrok, da je v LD kmalu začel opravljati zahtevne in odgovorne funkcije. V LD Loški Potok je kar 34 let izvrševal najodgovornejše vodstvene funkcije. Posebno vestno je vodil blagajniške posle (1953 do 1963). Zahtevno in odgovorno delo starešine je opravljal od leta 1972 do 1975 in nato od leta 1995 do 1996. Z veliko mero odgovornosti je opravljal tudi funkcijo predsednika NO LD (1965 do 1968, 1980 do 1984, 1990 do 1994). Aktivno je deloval tudi v okviru ZLD Kočevje, kjer je bil član IO in blagajnik od 1973 do 1976, nato pa je prevzel mesto predsednika NO ZLD Kočevje (1976 do 1984). V letih 1977 do 1983 je bil član in nato predsednik Sveta za gospodarsko-finančna vprašanja LZS.

Nekatere funkcije je uspešno opravljal sočasno v LD in v ZLD ali LZS. Bil je dober poznavalec lovstva, zato je leta 1970 pripravil vse interne akte LD Loški Potok in jih izdal v posebni knjižici. Leta 1977 je pri-

pravil investicijski program za gradnjo lovskega doma, pridobil vsa potrebna soglasja in dovoljenja za začetek gradnje lovskega doma. Leta 1979 je pripravil nov Poslovnik LD. Mirko je bil na splošno zelo aktiven in izkušen član LD, zato je v letih 1969 do 1971 večkrat napisal članek za revijo Lovec. Leta 1972 je pripravil in uvedel Sistem lovskogospodarskih evidenc LD Loški Potok, ki zajema vse pomembnejše podatke o gospodarjenju za divjadjo in loviščem od leta 1949 do 1972, kar je bil tedaj edinstveni primer urejenih statističnih podatkov neke LD v Sloveniji. Po letu 1973 je pripravil obsežen strokovni elaborat pod naslovom Sistem ocenjevanja uspešnosti lovskega gospodarjenja v LD, ki je bil obravnavan v tudi okviru ZLD in LZS.

Anzelj je za svoje uspešno, nesebično in požrtvovalno delo v lovstvu prejel znak LZS za lovske zasluge in

red III. in II. stopnje; predvsem za uspešno uresničevanje nalog varstva divjadi in naravovarstvene dejavnosti lovske organizacije.

Dandanes je Mirko spoštovan starejši lovec, katerega nasvete lovci LD Loški Potok radi poslušamo in sprejemamo. Vemo, da mu lovstvo še vedno veliko pomeni; pozorno spremlja in vedno modro komentira aktualna dogajanja v slovenskem lovstvu. Najbolj uživa pri lovu na srnjaka in na družabnih jesenskih brakadah.

Člani LD Loški Potok smo ponosni, da imamo v svojih vrstah lovskega tovariša, kakršen je Mirko. Zato se mu ob njegovem 80-letnem jubileju iskreno zahvaljujemo za njegovo dosedanje delo. Dragi Mirko, želimo ti še veliko zdravja in lovskega udeleževanja, potoški gozdovi pa naj ti še mnogo let nudijo radosti, ki jih ceniš kot pravi lovec!

LD Loški Potok – I. M.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

100-letnico

Mihael Uršič, LD Kobarid

95-letnico

Franc Založnik, LD Vitanje

90-letnico

Aco Kroupa, LD Sodražica
Bogomil Mrak, LD Dole nad Idrijo
Franc Najdenik,
LD Sveti Jurij, Jurovski Dol
Franček Vomer, LD Janžev Vrh
Angel Ozebek, LD Planota

85-letnico

Franc Bajt, LD Trnovski gozd
Jožef Meden, LD Begunje
Bogomir Trabe, LD Boč na Kozjaku
Jožef Žaucer, LD Puščava

80-letnico

Milan Bogožalec, LD Trbovlje
Edvard Fortunat, LD Volče
Antonio Germani, LD Koper
Julij Glavan, LD Trebnje
Alojz Golob, LD Idrija
Franc Hajdinjak,
LD Zeleni Vrh, Vuzenica
Ladislav Horvat, LD Slovenj Gradec
Venceslav Humar, LD Grgar
Leopold Juršak, LD Poljane
Albin Kališčar, LD Škofljica
Ivan Maligoj, LD Smast
Roman Mavrič, LD Dobrovo
Jožef Miklavčič, LD Fajti hrib, Renče
Miha St. Podpečan, LD Loče
Mihael Polenčič, LD Dobrovo
Franc Rajnar, LD Ljutomer
Ljubo Rataj, LD Padež
Marjan Ražman, LD Dekani
Milan Ritonja, LD Ormož

75-letnico

Remigio Benčič, LD Koper
Joahim Božjak, LD Podgorje
Bogomir Frankovič, LD Dragatuš
Franc Hedl, LD Sveta Ana
Maksimilijan Hedl, LD Radlje
Branko Horvat, LD Središče
Venceslav Hribar, LD Prebold
Jožef Kompara, LD Col
Milan Lovrenčič,
LD Domava, Polenšak

Jože Molek, LD Orlica
Marian Janez Mulej,
LD Skofja Loka
Franc Oblak,

LD Smrekovec, Šoštanj
Pavel Jožef Oven,
LD Banja Loka – Kostel
Silvan Julijan Pahor,
LD Trstelj Kostanjevica
Stanislav Povšič, LD Grgar
Marjan Simon, LD Hoče
Ciril Strgar, LD Nomenj, Gorjuše
Marcel Supe, LD Oplotnica
Ivan Tekavec,
LD Martin Krpan, Bloke
Leopold Tomšič, LD Škocjan
Maks Vončina, LD Slovenj Gradec
Igor Žibred, LD Brežice

70-letnico

Franc Adam, LD Pivka
Janez Bratun, LD Vače
Matevž Cestnik, LD Ptuj
Milan Eder, LD Sveta Ana
Maksimilijan Frančeskin, LD Planina
Anton Franc Goltes, LD Šentjernej
Janez Groznik, LD Litija
Mihael Gustak, LD Petišovci
Franc Jensterle, LD Sorica
Andrej Kokol, LD Cirkulane
Ivan Kovačič, LD Jezero, Komen
Izidor Kragelj, LD Smast
Franc Kurbus, LD Starše
Vladimir Macur, LD Veliki Kamen
Janez Mišič, LD Ivančna Gorica
Franc Mlekuš, LD Slovenj Gradec
Bruno Morgan, LD Marežige
Viktor Pakiž, LD Grahovo
Stanislav Plavec, LD Suhor
Franc Polanec,
LD Paloma, Sladki Vrh
Franc Rovani, LD Rakek
Ivan Setnikar, LD Dobrova
France Sever, LD Brezovica
Franc Strgar, LD Globoko
Emil Škerlak, LD Moravci
Franc Štahr, LD Dravograd
Radoslav Troha, LD Kočevje
Rajko Troha, LD Brje, Erzelj
Santo Udovič, LD Rižana
Rade Varda, LD Tabor, Sežana
Mario Zadel, LD Tabor, Zagorje
Slavko Zupancič,
LD Smuk, Semič

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Gömbösova lovška zbirka, kakršno je mogoče le redko videti ...

Le dva kilometra od slovenske meje, na Madžarskem, radi pokažejo lovski muzej, kakršnega le redko vidimo. Obiskuje ga vedno več Slovencev, pa ne le lovcev, temveč tudi šolnikov in drugih ljudi. Napol naključno srečanje s prijateljem Viktorjem in Andrejem pri Sončnem parku Vivat v Moravskih Toplicah nas je napeljalo, da smo se zapeljali v natanko 15 kilometrov oddaljeno prijetno madžarsko vasico Magyarszombatfa, kjer je urejen nenavaden, a izjemno zanimiv in lep lovski muzej, kakršnega ne najdemo povsod. Le dober streljaj od nekdanje železne zavesne in mejnega prehoda v Prosenjakovcih v čudovitem gozdličku stoji v neokrnjeni naravi nekoliko nenavadna hiša z nekaj divjimi živalmi v neposredni bližini. Z ene strani divji prašiči, z druge jelen in košuta, pred hišo je kurišče za kuhanje bogača, divjačinskega golaža, Silvikinega paprikaša ... Vse to pa je bil tudi za nas znamenje, da v notranjosti ne more biti slabo. Še zlasti ob dejstvu, da je iz kuhinje lepo dišalo po dobrotah. In res: v petih, šestih ločenih in med seboj povezanih prostorih je bil čudovit pogled na stotine, če ne tisoče razstavljenih lovskih trofejev in mnogih drugih razstavnih eksponatov, povezanih z lovom, divjimi živalmi, lokalnim okoljem in varstvom narave. Med trofejami so bili

tudi trofejni deli divjadi ne le z Madžarske, od koder ima gotovo največ rogovij jelenov, srnjakov, čekanov divjih prašičev in tudi nagačene male divjadi, ampak tudi mnoge trofeje iz sosednjih držav, zlasti iz Avstrije, nekdanje SFRJ, Romunije, iz številnih afriških držav, ZDA, Kanade ipd.

Gotovo ne bi bilo nič nenavadnega, če več kot 90 % vseh trofejev ne bi uplenil oz. zbral en sam človek, 67-letni nekdanji nogometaš in RTV-mehanik **Matyas Gömbös**, ki se je davnega leta 1968 zelo poškodoval in se nato posvetil le lovu. Postal je poklicni lovec in gospodar lovške družine. Takrat se je tudi začela njegova bera lovskih trofejev. Nekoč je bilo to lažje, saj ni bilo nobenega nadzora ali omejitev, šele v zadnjih dvajsetih letih pa se je vse spremenilo. V tem času je zbral vse trofeje, med njimi so tudi jelenja rogova – svetovni rekorderji, pa velikanski divji merjasci s čekani za medalje, zraven je tudi zlati šakal, ki je bil nedavno ustreljen, nikomur pa ni znano, kako je prišel na to območje. Zanimiv je tudi velikanski nagačen medved iz Romunije, ki ga je Gömbös uplenil v Romuniji, pa njegove številne trofeje z drugih celin, ki nam jih je pokazal ob izvrstni domači malici in kapljici prijazni gostitelj Matyas. Povedal je, da imajo tudi madžarski lovci težave, posebno z jelenjadjo in divjimi prašiči, ker uničujejo kmetijske pridelke. Čeprav imajo postavljenih veliko »električnih pastirjev«, morajo na leto kmetovalcem vseeno izplačati najmanj 40.000 evrov odškodnin.

Prav tako nam je Matyas povedal, da odlično sodeluje tudi s slovenskimi lovci na drugi strani državne meje, kar nam je potrdil tudi poklicni lovec **Štefan Kerčmar** z Zavoda za gozdove RS – LPN Kompas - Peskovci, ki je bil tudi naš prevajalec iz madžarščine.

Muzej – pravzaprav osebno zbirko lovskih trofejev (podobno kot jo lahko vidimo v Sloveniji tudi pri **Antonu Poloviču** v Dobovi pri Brežicah) – je Gömbös uredil v najeti hiši, ki je za javnost odprta od leta 2002. Matyas je povedal, da ga obišče največ Avstrijcev in Slovencev, ki se ponavadi najavijo vnaprej. Zlasti so to skupine izletnikov, bodisi lovcev ali drugih ciljnih skupin, toda zraven so največkrat tudi učitelji, šolniki, ki vedo povedati, da v muzeju dejansko lahko veliko vidiš. Obiski so sicer mogoči tudi brez predhodne najave, vsak dan od 10. do 17.

ure, razen ponedeljka. Po predhodnem dogovoru obiskovalcem pripravijo tudi domače kulinarčne dobrote. Domači lovci, na čelu z gospodarjem Matyasom, so veseli vsakega obiska. V omenjeni lovski družini, ki sicer meji z loviščem naših goriških lovcev, je 36 članov, gospodarijo pa kar s 7.000 ha lovni površini, od koder na leto iz narave odstrelijo (odvzamejo) skoraj 100 glav jelenjadi ter nekaj glav srnjadi ...

»V čast si štejem in mi je obnem v veselje, da pri nas lahko pozdravimo vsakega gosta, ki se zanima za edinstvene lepote naše narave. Iskreno upam, da za naše cenjene obiskovalce ogled moje osebne razstave lovskih trofejev ni izguba časa in da bodo vsi, ki si jo bodo prišli ogledat, zapustili našo hišo obogateni z novimi doživetji in spoznanji. Da jim bo obisk ostal v prijetnem spominu. Zakaj sem se

Vse foto: O. Bekal

Le dva kilometra od slovenske meje, na Madžarskem, je v najeti hiši urejena zasebna zbirka lovskih trofejev – lovski muzej, kakršnega vidimo le redko.

odločil, da sem za vse življenje spremenil odnos do Örseg – gre za pokrajino, ki leži na jugozahodnem predelu Madžarske, tik ob tromeji s Slovenijo in Avstrijo, in ki je uspela ohraniti kulturne, etnološke in arhitekturne značilnosti, zgodovinskih obdobj v še neokrnjeni naravni obliki. Tu je namreč pravi zemeljski raj za tiste ljudi, ki ljubijo, spoštujejo in cenijo naravo ter si v njej želijo počitka in brezskrbnega oddiha. Pestrost te madžarske pokrajine, njeno gozdno bogastvo,

sogovornik. Pregovor namreč pravi, da kjer tam človek brene v storž, bo zrasel gozd. Torej ni naključje, da gozd ter predelava lesa služita prebivalstvu kot vir preživetja. Specialna sestava glinene zemlje in glinene žile omogočajo tradicionalno umetniško obdelavo v lončarski obrti, ki mnogim služi za preživetje ter prehaja iz roda v rod, torej z očetov na sinove. »Tudi sam se počutim srečnega, ker sem se rodil in usposobil za lovca, ta prastari poklic in poslanstvo, ki

trofejami predstavlja tudi druge, ki niso kapitalne. Mnoge med njimi so tudi redkost in odstrel živali, ki so bili njihovi nosilci, je potreben zaradi kakovosti splošnega staleža ali pa prenasitosti življenjskega prostora. Ali lahko kot lovec dam večjo, poslednjo čast uplenjeni divjadi, kot da ohranim njihove trofejne dele in jih razstavim tudi drugim na ogled, kot moj pravi zaklad? Želim, da bi si obiskovalci razstavo ogledali v okviru mojih izraženih misli in ob tem znali bolje spoštovati naše poslanstvo varuhov narave in okolja,« nam je čustveno in prepričljivo izrazil prijazen madžarski gostitelj.

Oste Bakal

Podoknica Nedeljskega za lovko

LD Kamnik je svoji lovki **Ireni Podgoršek** podarila **Podoknico Nedeljskega**, ki je potekala 14. maja pri lovski koči v Zgornjih Palovčah. Zbralo se je veliko ljudi; prišli so

tudi: kamniški župan **Tone Smolnikar**, predsednik KS Vranja Peč **August Smešnjavec** in tamkajšnji župnik **Štefan Stele**, ki je blagoslovil leseni kip sv. Huberta, zavetnika lovcev (njemu je lovec **Jernej Štrajhar** posvetil svojo pesem), delo **rezbarja Janeza Klemenca - Ivka**, ki je tudi »varuh« 109 let starega lovskega roga. Z njim je naznanil prihod Podokničarja, ki ga je s konjsko vprego in po lovske okrašenim vozom v spremstvu harmonikarja **Marjana Raka** pripeljal **Andrej Štupar**.

Podokničarja **Franca Pestotnika** sta v značilni velikoplaniški pastirski noši sprejela **Marjan Osolnik** (starešina LD Kamnik in pobudnik podoknice) in **Jernej Štrajhar**, saj ga lovci niso kar tako spustili naprej; pravzaprav se niso pustili motiti pri kartanju in lovske veselici, kakor so rekli. Uprizorili so pravi *lovski krst*, s katerim je **Tine Šmidovnik** postal polnopravni član lovske družine. Z *lovskim ropotom* so izkazali zahvalo Nedeljskemu za podoknico, hkrati pa počastili svojo lovske kolegice Ireno. Po uspeš-

Vse trofeje v zasebni zbirki so lično urejene (zbirka rogovij srnjakov).

travniki in potoki ter nenazadnje gostoljubje tu živčih in z naravo povezanih ljudi, je lahko edinstven zgled. Čeprav so si prebivalci že od pradednine svoj kruh služili z vztrajnim in trdim delom, kajti glinena prst ne ustreza poljedelstvu, so najbrž tukajšnji bogati gozdovi pravo nadomestilo za takšno nepravilnost,« nam je razlagal gostitelj **Matyas**.

Poznavalci Örsega namreč pravijo pokrajini »Svet smole«, je pripovedoval o težkem življenju

mi zapolnjuje srce in dušo, in ki ni primerljiv z nobenim drugim poklicem,« nam je pripovedoval sogovornik. »V času opravljanja svojega poklica sem se naučil vrednotiti in spoštovati čudovito darilo življenja, vrednote, ki jih nudi gozd in v njem živeče vse raznoliko, očarljivo rastlinstvo in živalstvo. Dobrih 40 let dela v lovstvu me je izučilo brezkompromisnega spoštovanja narave, nepogrešljive povezanosti ter soodvisnosti ljudi in narave. Divjad je zaklad gozdov, ki ima v njem prebivališče, hrano in zavetje. Toda obenem se je treba zavedati, da je dandanes nujno posredovanje ljudi, ki po najboljših močeh in znanju ustvarjajo in vzdržujejo naravno ravnovesje med njima. Za to poslanstvo pa je nujno globoko spoštovanje vsega živega, kot tudi zavedanje, da moramo vse vrednote narave ohraniti za zanamce, da z njihovo vrednostjo seznanjamo vse tiste, ki so za te vrednote dojemljivi, pa jih še ne dojemajo v celoti. Navdušenje do narave je le navidez protislovno, saj takrat, ko uplenimo divjad, skrbimo tudi za vzdrževanje genetskega ravnovesja in pestrosti divjadi, ki živi v naših gozdovih. Zato naš gostitelj v svojem muzeju med vsemi kapitalnimi

Foto: O. Bakal

Matyas Gömbös predstavlja slovenskim obiskovalcem svojo zbirko lovske trofeje.

Lovka **Irena Podgoršek** in šopek, ki ji ga je izročil podokničar **Franc Pestotnik**.

Foto: Nina Klisarič

Lovci LD Kamnik so uprizorili pravi »lovski krst«.

no opravljenem lovskem izpitu so tudi Podokničarju dovolili, da se je povzpel po lestvi do Irene in ji izročil šopek. Njej v čast so zaigrali: **Zasavski rogisti, člani kluba harmonikarjev iz Godiča in Gamsi**; kdo pa drug (gamsa imajo kamniški lovci tudi v svojem logotipu)! Slavljenki sta zapela **Damjan Brajnik in oktet Podmeninski petelini**, sestavljen prav za to priložnost (lovcepevce je zbral **Ivan Hribernik**; da so lepo zapeli, pa je zaslužen pevovodja **Rok Juhant**).

Pod mentorstvom **Sare Lužovec** so prireditev popestrili učenci iz Podružnične šole Vranja Peč. Prav vsi, še posebno novodobni Bedanec, Pehta, Kekec in Mojca so navdušili s svojo neposrednostjo!

Prijetno in izvirno druženje pri lovski koči v Zgornjih Palovčah se je nadaljevalo ob lovskem golažu, okusni pečenki, domačem pecivu in pijači. Prav vse je bilo obiskovalcem na voljo le za »boglonaj«!

Tokratna *Podoknica Nedeljskega* je bila povsem lovska, saj je obudila stare lovske običaje, ki se bodo ohranili na DVD-ju skupaj z uvodnim filmom s predstavitev LD Kamnik. V njem sodeluje tudi najstarejši ustanovni član **Jože Zobavnik** - Strehov oče iz Tunjic, ki bo

prihodnje leto praznoval 100. rojstni dan!

Marinka Mošnik

Odprto novo strelišče za ljubitelje kratkocevnega orožja

O kratkocevnemu orožju v lovskih rokah je bilo že veliko napisanega. Od zelo uporabnega, pa tudi do ne bodi si ga treba! Moj namen na tem mestu ni razpravljati kdo ima bolj prav; jasno pa podpiram stališče, da

tudi pri tem orožju, ki je v rokah nekaterih lovcev, le »vaja dela mojstra« in zagotavlja varnejšo uporabo. Zato bo gotovo vse imetnike pištol in revolverjev razveselila novica, da je odprto novo, pokrito 25-metrsko strelišče v Zg. Gamelnah (v prostorih nekdanje tovarne Rašica), ki je v lasti **Kluba Dum dum**. Vadba bo tako mogoča tudi pozimi, brez strahu, da bi strelce zeblo v prste. Veseli bodo verjetno tudi drugi uporabniki prostora, saj bo tako pokanja na bolj ali manj povsem neprimernih krajih v naravi veliko manj.

Mitja Kersnik

Foto: B. Ličina

Novo strelišče za streljanje in vadbo s kratkocevnim orožjem vabi tudi imetnike tega orožja med lovci, ki jim omogoča 50 % popust pri uporabi strelišča.

Zanimivost rogovja uplenjenega srnjaka so tri rože s tremi vejami. Ker je tretja zrasla neposredno ob uhlju, tega prej nisem opazil. Ni tako redek pojav, da tretja veja izrašča iz kosti čelnega nastavka, omenjeni primer pa se mi zdi veliko redkejši. Tako je bilo najino presenečenje in veselje ob uplenitvi še toliko večje. Srnjakovo starost smo ocenili na 8+ let.

Štefan Nemec

17. so se lovci - smučarji pomerili za pokal »kristalnega gamsa«

V nedeljo, 6. 6. 2010, je pod mogočnimi ostenji Grintovcev, na gorskem biseru med biseri, pod Skutinem ledenikom potekal že 17. vseslovenski lovski veleslalom – za pokal »kristalnega gamsa«. V triglavskem pogorju »kraljuje« gams Zlatorog, v martuljskih gorah gams srebrnokrilc in na Jezerskem kristalni gams.

Tekmovanja se je udeležilo več kot sto lovcev in pripravnikov mnogih lovskih druženj v Sloveniji. Uvrstilo se je 99 tekmovalcev. Z njimi pa je prišlo vsaj še trikrat toliko spremljevalcev pa tudi turnih alpskih smučarjev. V ekipni vrstni red se je uvrstilo 37 lovskih druženj. Prvo mesto je osvojila ekipa **LD Luče** iz Savinjske doline, drugo mesto so osvojili domačini **LD Jezersko** in tretje **LD Tržič**. Najhitrejši čas je v kar dobri konkurenci dosegel – kdo drug kot **Davo Karničar**.

Letos so bile snežne razmere izjemno dobre, skoraj neobičajne so bile za ta čas tolikšne količine »dobrega« snega! Progo je z 22 vratci postavil Davo Karničar; proga je bila dolga skoraj 2 km. Start je bil na višini 2000 m.

Med najstarejšimi tekmovalci je bil **Joško Rade**, osemdesetletnik iz LD Pregrad, doma pa je iz Črnomlja. Jože se je samostojno povzpel na Ledine in prav tako tudi sam sestopil. Vodja tekmovanja je bil **Jure Markič**, namestnik starešine LD Jezersko in podžupan Občine Jezersko.

Vrstni red:

Tekmovalke ženske – gamsovke:

1. Janja Lukanc – LD Bled
2. Manca Lerher – LD Šmartno na Pohorju
3. Petra Karničar – LD Jezersko

Sedemnajstega junija letos je bila v gozdni hiši Mašun javna predstavitev knjige Veljka Varičaka Ocenjevanje lovskih trofej (glej predstavitev v Lovcu, 7–8/20010, str. 405), ki je izšla pri ljubljanski založbi Magnolija, d.o.o. Povabljenim gostom in predstavnikom medijev so o avtorjevem delu na tem področju in v mednarodnih povezavah v lovstvu spregovorili direktor Zavoda za gozdove Slovenije Jošt Jakša, predsednik LZS mag. Srečko Felix Kropce, direktor založbe Ivo Kuljaj in vodja koordinacije CIC za srednjo in vzhodno Evropo Anton Vrščaj. O pripravi najnovejše knjige je nekaj besed povedal tudi avtor. Jošt Jakša je V. Varičaku za dolgoletno delo na področju ocenjevanja trofej, tovrstnega publiciranja in za uspešno mednarodno sodelovanje v lovstvu izročil pisno priznanje ZGS. Ob tem dogodku je nastala tudi skupinska spominska fotografija udeležencev predavitve. – B. Leskovic

Foto: T. Vrščaj

Zanimiv srnjak iz LD Rogašovci

V naši LD smo tudi letos tujim lovskim gostom namenili za odstrel deset srnjakov. V revirju sem bil določen za spremljanje tujega gosta. V revirju Gerečavci sem že pred tem zasledil zanimivega srnjaka. S tujim gostom sva ga počakala in uplenila že 2. maja zjutraj.

Foto: S. Nemec

Rogovje s tretjo vejo, ki je iz lastne rože izraščala v neposredni bližini uhlja.

Pri kranjski koči na Ledinah je bilo v začetku junija spet živahno: lovci smučarji, plezalci, ekstremni smučarji in tekmovalci. Tu je bilo 17. tradicionalno lovsko tekmovanje v veleslalomu.

Starejši modrostni gamsi – 70 let in več:

1. **Franc Rabič** – LD Dovje – Mojstrana
2. **Igor Kos** – LD Šentalbert
3. **Jože Meško** – LD Jezersko

Stari gamsi – do 60 let:

1. **Jaka Matijevc** – LD Luče
2. **Anton Tratnik** – LD Pregrad
3. **Zvonko Kričaj** – LD Slovenj Gradec

Starejši gamsi – do 50 let:

1. **Davo Karničar** – LD Jezersko
2. **Sandi Lavtar** – LD Pregrad
3. **Vojko Komac** – LD Soča

Srednje stari gamsi – do 40 let:

1. **Marko Kramar** – LD Luče
2. **Boštjan Gorza** – LD Bistra
3. **Zvonko Blatnik** – LD Trebnje

Mladi gamsi – do 30 let:

1. **Boštjan Pahovnik** – LD Luče
2. **Jernej Legat** – LD Dovje
3. **Jure Legat** – LD Dovje

Medalje in pokale so podeljevali: župan Jezerskega **Milan**

Kocijan, Peter Belhar, predsednik ZLD Gorenjske in namestnik starešine LD Jezersko, ter podžupan **Jure Markič**, ki je bil tudi vodja 17. smučarskega tekmovanja za pokal »kristalnega gamsa«.

Foto: F. Ekar

Starejši kozli (41 do 50 let): 2. Sandi Lavtar, LD Predgrad; 1. Davo Karničar, LD Jezersko (najhitrejši čas tekme); 3. Vojko Komac, LD Soča

Vsako leto je to tekmovanje za Jezersko praznik in veliko doživetje, za lovce pa tudi priložnost, da preverijo svoje telesne sposobnosti in je test kondicijske vzdržljivosti. Obenem jim to pomeni preskus duše in telesa. Odločitev za tako zahteven podvig, ki terjata resnično veliko volje

ljudje, saj so bili in so olimpijci, pisatelji, slikarji, glasbeniki, pesniki. Pa tudi gorski reševalci, gorski vodniki, alpinisti ... Le lovec je bil tisti, ki je največ prispeval pri varstvu narave, da se je ohranila tankočutna popolnost in sožitje tisočeri življenj v gozdu, na polju in na gori.»

Peter Belhar, predsednik ZLD Gorenjske, je bil udeleženec tekmovanja in tudi podeljevalec priznanj.

in tudi energije, povrh vsega poteka v še kar najpopolnejši prvobitnosti naravnega gorskega okolja.

Franc Ekar, starešina LD Jezersko, je ob priložnostnem nagovoru poudaril: »Lovstvu je tudi v današnjem času določeno svoje mesto in pravica v prostoru in družbi. Ne glede na čas se lovske vrednote odražajo še naprej v dopolnjevanju osebnosti, v dobrih odnosih in dobrih delih do sočloveka, narave, življenja v naravi, pa tudi ob varstvu narave. Vse to so vrednote za družbo, vrednote vrednot. Lovci so bili in so še vedno napredni in pokončni

Vsi zbrani iz 37 slovenskih krajev in različnih okolij smo bili enotnega mnenja, da bomo še naprej z vso vnemo organizirali in pripravljali vseslovenski lovski dogodek, saj je to tudi izjemna priložnost za lovsko združenje in utrjevanje lovskega prijateljstva prijateljev med prijatelji.

Franc Ekar

Ribiči so bili boljši, zmagali pa so vsi

Radgonski lovci in ribiči so se spet družili in tekmovali

Že pred desetletjem so se radgonski lovci in ribiči odločili za organizacijo obojestransko koristnega srečanja, druženja in tekmovanja, ki vsako leto poteka v organizaciji druge družine naravovarstvenikov. Zdaj je potekalo že **14. tradicionalno srečanje radgonskih lovcev in ribičev**, ki so ga tokrat pripravili na »ribiškem terenu«, ob njihovem lepem ribiškem domu v Lisjakovi strugi. Spet so se zbrali mnogi prijatelji, ki jim je enoten cilj varovanje narave v vodi in na zemlji, ter njihovi družinski člani, privrženci in drugi občani. Veselo druženje z različnimi tekmovanji in drugimi aktivnostmi, izmenjavo izkušenj, ob

Foto: O. Bakel

Druženje lovcev in ribičev je bilo tokrat na »ribiškem terenu«.

kulinarničnih dobrotah in odlični kapljici je potekalo ves dan in še pozno v toplo noč. In tako kot vedno doslej je bilo tudi tokrat veselo in razigrano, s tem pa se je samo razširilo in poglobilo sodelovanje najodgovornejših pa tudi članov v obeh radgonskih množičnih društvih ter njihovih zakonskih partnerjev. Zraven so bili tudi takšni, ki so člani obeh druženj.

A to nikogar ni motilo, saj so eni in drugi ljubitelji in varuhi narave, kar poudarjajo s ponosom, ob tem pa so vedno pripravljene sodelovati v raznih akcijah, tudi v medsebojnem druženju. To nenehno le pogloblja in širi prijateljstvo in sodelovanje. Ob druženju so potekala tudi zanimiva tekmovanja. Ker so bili tokrat organizatorji ribiči, je bilo v ospredju tekmovanje v športnem ribolovu (kadar so organizatorji lovci, je to streljanje z MK-orožjem, vlečenje vrvi ipd.) ter balinanju, poleg tega je bilo še tekmovanje v pikadu in in igra s kartami za »šnops«. Na svojem terenu so nekako po pričakovanju gladko (2 : 1) zmagali ribiči. V primerjavi s tekmovanji, kjer

niso bili posebno gostoljubni, so se ribiči izkazali kot odlični gostitelji, saj so ponovno postregli z odličnimi ribjimi in drugimi specialitetami. Medtem ko so v pikadu in kartanju slavili ribiči, pa so v ribolovu slavili »jagri«.

Skupno so bili torej boljši ribiči, vsekakor pa so zmagali oboji, saj so tekmovalni rezultati vedno v drugem »planu«. Kljub temu so najboljši posamezniki prejeli lepe pokale in priznanja, skupni zmagovalci – ribiči – pa so v trajno last prejeli tudi prehodni pokal. Toda bolj kot priznanja in pokali je bilo pomembno druženje obojih, ki jih, kot sta menila predsednika obeh druženj **Milan Kolarič** (lovci) in **Peter Bratuša** (ribiči), povezuje predvsem varovanje narave in okolja.

Oste Bakal

Daljnogledi Trophy XLT

Daljnogledi Trophy so tržno najuspešnejša serija lovskih daljnogledov firme Bushnell. To so pravi lovski daljnogledi, na-

menjeni predvsem lovski uporabi.

Daljnogledi Trophy odlikuje čvrsta in sodobna konstrukcija s strehasto postavitvijo optičnih prizem v telesu daljnogleda, kar omogoča ravne linije osnovnih optičnih cevi. Zato so daljnogledi manjši in lažji.

Telo daljnogleda je zaščiteno z gumijasto oblogo, ki daljnogled ščiti pri grobi terenski uporabi. Lovski daljnogled mora zdržati neprimerno bolj grobo ravnanje od turističnega. Kljub temu so zelo lahki, saj, na primer, Trophy XLT 12 x 50 tehta samo 793 gramov.

Optični deli daljnogleda so izdelani iz najboljšega barijevega stekla BaK-4. Vsi optični elementi v daljnogledu so prevlečeni s posebno večslojno prevleko, ki izboljšuje svetlobno prepustnost in povečuje ostrino in kontrast. Notranjost je zatesnjena s posebnim obročkom »O« in napolnjena z dušikom, kar preprečuje zameglitev leč. Pri uporabi nudijo prijetno sliko toplih barvnih tonov in ne utrujajo oči tudi pri daljšem opazovanju. Izostriitev daljnogleda na opazovani objekt je hitra in lahka. So zelo preprosti za uporabo, morda najbolj od vseh Bushnellovih lovskih daljnogledov.

Za leto 2010 je serija daljnogledov Trophy prenovljena v Trophy XLT. Telo daljnogleda je preoblikovano z novo gumijasto zaščito, ki nudi še boljšo zaščito in boljši oprijem. Izboljšana optika prinaša kot brittev ostro sliko. Leče v objektivu so po novem zaščitene s poklopci na vzmet, enako kot pri strelnih daljnogledih Trophy XLT.

Daljnogledi Trophy XLT so po-

vsem vodotesni in odporni proti udarcem.

Serija Trophy XLT je dokaj velika in predstavlja osem daljnogledov s povečavami od 8-krat do 12-krat. Vsak uporabnik lahko najde, kar meni, da najbolj potrebuje. Za splošno lovsko uporabo so primernejši 8 x 42, 10 x 42 in 8 x 56, za lov na zalaz pa tudi 8 x 27.

Daljnogledi Trophy XLT so zelo kakovosten optični izdelek in so najboljši primer Bushnellovega uspeha na svetovnem trgu optičnih izdelkov. Predstavljajo poslovno usmerjenost firme Bushnell v najlepši luči, ki se vedno kaže v prizadevanju, da je kupcu na voljo čim večja kakovost za zelo ugodno ceno. Pri nakupu takega izdelka, kot je daljnogled Trophy XLT, kupec vedno dobi občutek, da je dobil več, kot je plačal. Nič čudnega torej, da Bushnell prodaja največ daljnogledov na svetu. Prisotnost na vseh svetovnih tržiščih in izjemna tržna uspešnost omogočata tudi zelo ugodne cene optičnih izdelkov.

Med slovenskimi lovci so daljnogledi iz serije Trophy zelo priljubljeni, saj so najbolj tipičen primer lovskega daljnogleda za intenzivno vsakdanjo uporabo. Pri nas so zaradi svojih lastnosti tudi najbolj prodajani lovski daljnogledi od vseh Bushnellovih daljnogledov. Slovenski lovci najraje posegajo po univerzalnem daljnogledu s povečavo 8 x 42. Prepričani smo, da bodo izboljšani daljnogledi **Trophy XLT** še bolj sprejeti, saj se je navzgor spremenila samo kakovost, cena pa je ostala enaka.

*Predstavitvena reportaža
Rodeo Team, d. o. o.*

Model: 234208, povečava: 8 x 40, vidno polje: 131 m/1000 m, izhodna zenica: 5,3 mm, teža: 765 g.

Februarja smo se na rakovškem pokopališču lovci LD Rakek poslovili od častnega člana LD Rakek, lovskega tovariša in prijatelja **Martina Bombača** - Tineta.

Tine se je rodil 29. 9. 1927 na Rakeku v zavedni slovenski družini. Tudi sam je bil tak. Imel je težko mladost. Komaj 15-letnega so ga, kar od pouka, fašisti odpeljali v zapor v Logatec. Po kapitulaciji Italije je odšel v partizane. Nemci so ga ujeli in odpeljali v Dachau. Po vojni je končal srednjo strojno šolo v Mariboru in se zaposlil v raznih delovnih organizacijah na Rakeku, v Cerknici in Postojni. Povsod je bil dober delavec, dosleden in zato zelo priljubljen med sodelavci. Tine je nosilec več državnih odlikovanj.

Med zeleno bratovščino v LD Rakek je Tine vstopil leta 1953. Bil je lovec z dušo in srcem. Leta 1979 je opravil izpit za lovskega čuvaja in postal vzoren lovski čuvaj. Bil je izjemen poznavalec življenjskega okolja divjadi, njenega vedenja in gibanja. Poleg tega je bil s svojo delavnostjo in doslednostjo gonilna sila pri delovnih akcijah, zlasti se je izkazal pri gradnji lovskih koč. Prav zaradi njegovih odlik je LD dosegla visoko stopnjo organiziranosti, lovskega reda in delavnosti. Bil je zgleden mentor in dosleden učitelj kar nekaj generacijam mladih rakovških lovcev. Bil je pravi lovski operativec in odlični organizator lovskega strelskih tekmovanj ne le v LD, temveč tudi v širšem notranjskem prostoru, v okviru ZLD Notranjske - Cerknica. Poleg tega je opravljal tudi odgovorne naloge v LD. Član UO LD je bil od leta 1954 do 1959, leta 1960 je bil en mandat gospodar družine, nato pa od leta 1963 ponovno član UO. Strelski referent je bil od leta 1970 do 1979 in nato ponovno član UO od leta 1982 do 1984. Vse funkcije je opravljal z veliko odgovornostjo. Za njegovo delo v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Območna ZLD Notranjske - Cerknica mu je podelila priznanje. Zadnji čas se zaradi bolezni ni mogel več redno lovsko udeleževati. LD Rakek mu je leta 2002 izglasovala naziv častnega člana.

Spoštovani Martin - Tine, v LD Rakek si pustil globoke sledi, zato se te bomo rakovski lovci še dolgo spominjali!

LD Rakek – A. T.

Sredi maja nas je presenetila žalostna novica, da nas je v jutranjih urah za vedno zapustil lovski tovariš **Franci Traven** (umrl 12. 5. 2010), član LD Vodice.

Franci se je rodil 8. 8. 1953 očetu Štefanu in mami Angelci v Vodicah. Otroška zvedavost ga je gnala v neprecenljiva raziskovanja, za katera je imel velike možnosti, kajti v vodiški kotlini je narava ostala do pred nedavnim nepozidana, neokrnjena. Kot najstnik se je Franci udeleževal skupnih lovov pri stricu Ivanu, ki je bil takrat državni lovec. To so

bili lepi trenutki zanj. Imel je tudi srečo, da so bili v njegovem sorodstvu skoraj vsi povezani z lovstvom. Stric je kot poklicni lovec služboval v Gojitvenem lovišču Kozorog - Kamnik, oče Štefan je bil član LD Vodice, bratranec Ivan pa prav tako poklicni lovec v Gojitvenem lovišču Kozorog - Kamnik. Tudi Gubančeva družina iz Sela pri Vodicah, oče Franc, sinova Janez in Tine, so bili prav tako člani LD Vodice. Skratka, v rodbini je bilo kar nekaj lovcev, zato je svoje želje do lovskega udejstvovanja začel uresničevati leta 1984 kot pripravnik v LD Vodice.

Z veseljem je poprijel za vsako delo in opravljal funkcije v LD; dvanajst let je bil tajnik LD (od leta 1990 do 2002), bil je član IO ljubljanske območne lovske zveze (2003 do 2006), predsednik disciplinske komisije LD Vodice (od 2003 do smrti). Za njegovo zavzeto delo ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge, matična LD Vodice pa mu je podelila družinsko priznanje.

Franci ni bil lovec, ki bi mu pomenile nekaj le trofeje. Na svoji prehojeni lovski poti v LD Vodice je uplenil le dva srnjaka. Z veseljem pa je opazoval naravo in divjad; rad se je družil s svojimi lovskimi kinološkimi prijatelji. Izjemno rad se je pogovarjal o delu in šolanju psosov. Za tak razgovor je imel v svoji bližini, domači družini, tudi vse možnosti – dobre kinologe in vzornike. Z veseljem je zahajal v lovski dom.

Ko smo leta 2004 praznovali 50-letnico LD Vodice, je potožil, da ima težave z zdravjem. Zahrbna bolezen,

ki pa ni kazala zunanjih znakov in slabosti, je Francija premagala tisto majsko sredo, ko je izgubil bitko za življenje v komaj 57. letu življenja.

Leta 1991, ko se je rojevala država Slovenija, je Franc vstopil v vrste Teritorialne obrambe. Kot pripadniku oboroženih sil mu je pripadal častni naslov vojni veteran vojne za Slovenijo, a o tem ni nikoli veliko govoril, saj mu je bila zavednost do narodnosti in domovine samoumevna. Dovolj mu je bila zavest, da živi v samostojni Sloveniji.

Za vse, kar si dobrega storil za LD Vodice in domovino, iskrena hvala!

LD Vodice – E. D. B.

Jože Blatnik - Zemljak, spoštovan in ugleden lovec LD Suha krajina, bi konec letošnjega maja praznoval svoj 78. rojstni dan, če ga ne bi 27. 2. 2010 huda bolezen iztrgala iz lovskih vrst.

Jože se je rodil 31. 5. 1932 v kmečki družini v Višnjah. Rojstnemu kraju in kmetiji je ostal zvest vse življenje. Bil je klen, pošten in nesebičen mož, odlični lovec. Lovsko žilico je podedoval po svojem očetu, zato je že leta 1960 vstopil v članstvo LD Suha krajina. Zagnano je prijel za vsako delo v LD. Številne solnice, kaluže, lovske steze, preže so sad njegovega dela. Revir Višnje, ki ga je naš pokojni Jože vodil kar 50 let, je bil od vseh revirjev najbogatejši z

divjadjo in lovsko najbolje urejen. Lahko rečemo, da je bil Jožetu ta revir našega lovišča drugi dom, saj ga je poznal do podrobnosti.

Jožetovo sicer bogato življenje ni bilo lahko, oblikovalo pa ga je v poštenega in pokončnega človeka, narodnjaka in zavednega lovca, ki je znal ceniti in tankočutno doživljati čare porajajočega se jutra na Višanjskem hribu ali zaton jesenskih večerov na Lesenem hribu. Lovske veščine je nesebično prenašal na mlajše lovce. Vedno si je vzel čas za lovce. Kar 50 let je namenil lovstvu in lovski družini. Izjemno je bil aktiven, naprednih idej in vedno je tvorno sodeloval na področju gojitve divjadi, v lovišču in tudi v lovski organizaciji. Zato je njegovo delo v lovski družini pustilo zelo velik pečat. Dejaven je bil v tudi organih upravljanja LD, saj je bil v letih 1968 do 1982 član UO, bil je gospodar lovske družine (1982 do 1994), kinološki referent (1994 do 2002) in član disciplinskega razsodišča (1980 do 2006). Bil je vodja sektorja Višnje. Zaradi dobrega poznavanja lovstva in divjadi je bil dolga leta nepogrešljiv tudi pri družinskem pregledu in oceni odstreljene divjadi.

Daleč naokoli so Zemljakovega Jožeta poznali kot zvestega praporščaka, ki je ponosno predstavljal našo LD. Tako ponosno in vestno, kot je nosil naš prapor, ga je tudi hranil in čuval.

Z gotovostjo lahko zatrdimo, da je Jože poznal bližnji gozd kot lasten žep. Bil je srčen lovec v vseh pogledih.

Za njegova dela in vidna dejanja v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. KZS mu je podelila srebrni znak za zasluge na kinološkem področju, matična LD Suha krajina pa mu je podelila zlati znak za zasluge.

Na pokopališču so Jožetu v poslednje slovo zadoneli lovski rogovi in strelji lovskih pušk. Naznanili so, da v večna lovišča odhaja časten lovec – naš zvesti lovski tovariš Jože. Številni prapori okoliških LD so se tiho priklonili nad grobom in mu tako izkazali še zadnji pozdrav lovske bratovščine.

Jože, odšel si v nedrje domače zemlje, ki ti je bila tako sveta in ti je pomenila življenje in radost, vse do poslednjih bolečin. Naj ti nudi večni počitek, gozdovi pa, ki so te osrečevali vse življenje, naj ti šume še naprej. Mi se te bomo s hvaležnostjo spominjali.

LD Suha krajina – R. B.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Albin Krpan, LD Lijak,

* 5. 8. 1937, † 10. 7. 2010.

Stanislav Černalogar, LD Idrija,

* 31. 10. 1951, † 24. 7. 2010.

Alojz Dečman,

LD Stol, Žirovnica,

* 23. 4. 1936, † 13. 7. 2010.

Franc Hočevnar,

LD Stol, Žirovnica,

* 27. 11. 1938, † 24. 7. 2010.

Ciril Jalen, LD Stol, Žirovnica,

* 29. 6. 1919, † 18. 7. 2010.

Zdravko Kos, LD Stol, Žirovnica,

* 5. 9. 1951, † 7. 6. 2010.

Jože Metličar,

LD Leskovec v Halozah,

* 6. 3. 1929, † 19. 7. 2010.

Anton Povalej, LD Medvode,

* 29. 10. 1941, † 14. 7. 2010.

Janez Štrekelj,

LD Polhov Gradec,

* 26. 9. 1929, † 1. 5. 2010.

Jože Kapel,

LD Pesnica, Jarenina,

* 1. 3. 1956, † 30. 6. 2010.

Radomir Markovič, LD Gorica,

* 3. 5. 1942, † 30. 5. 2010.

Rudolf Kraner, LD Sv. Jurij,

* 22. 3. 1923, † 25. 7. 2010.

Ivan Kogoj, LD Anhovo,

* 7. 5. 1945, † 24. 5. 2010.

Ludvik Koncut, LD Anhovo,

* 14. 2. 1938, † 19. 7. 2010.

Janez Dolenc, LD Selca,

* 8. 5. 1925, † 15. 7. 2010.

Mihael Kramar, LD Kapele,

* 26. 9. 1948, † 30. 3. 2010.

Ivan Tkavčič, LD Kapele,

* 14. 10. 1955, † 1. 4. 2010.

Janez Škoberne, LD Senovo,

* 22. 12. 1923, † 8. 7. 2010.

Vinko Uršič,

LD Kajuh, Šmartno v Rožni dolini,

* 30. 1. 1916, † 22. 6. 2010.

Jože Postružin, LD Velenje,

* 9. 3. 1934, † 30. 6. 2010.

Ivan Hanzi Fink,

LD Šmarje pri Jelšah,

* 2. 9. 1927, † 5. 7. 2010.

Ludvik Cerkvenik,

LD Gaberč, Divača,

* 4. 3. 1951, † 6. 7. 2010.

Hamdija Duračak,

LD Taborska jama,

* 27. 7. 1952, † 31. 12. 2009.

Mitja Kravos, LD Hubelj,

* 4. 12. 1945, † 23. 4. 2010.

Rudolf Krničar, LD Krvavec,

* 14. 9. 1951, † 17. 6. 2010.

Slavko Perdan, LD Krvavec,

* 23. 10. 1949, † 25. 6. 2010.

Jože Kapel,

LD Pesnica, Jarenina,

* 22. 11. 1913, † 27. 5. 2010.

Oto Gradišnik, LD Hoče,

* 18. 11. 1913, † 19. 12. 2009.

Anton Pristavnik, LD Hoče,

* 14. 4. 1935, † 10. 5. 2010.

Ivan Starič, LD Taborska jama,

* 19. 10. 1929, † 3. 4. 2010.

Umrli časten spomin!

Foto: I. Hajnšek

Špringer španjelka Ajša, stara 14 mesecev.

Spregledana angleška pasma - špringer španjel

Angleški špringer španjel sodi med najstarejše angleške lovske pasme. Sprva so ga uporabljali za plašenje in dvigovanje pernatih divjadi, ki so jo lovili v mreže, s sokoli ali hrti. Zdaj pa ga uporabljajo kot šarivca in tudi kot prinašalca male divjadi.

Špringerji imajo odličen značaj: so zelo prijazni, živahni, radoživi in srčni. Kot lovske psi navadno lovijo v skupini psov, zato lahko brez težav živijo v sožitju z drugimi psi. Del imena – »špringer« – izhaja iz njihove sposobnosti dela pred lovci: preganjati, dvigovati (angleško: to spring) divjad iz podrasti. Angleški špringer španjel se je včasih imenoval *norfolški španjel* – po vojvodi Norfolškem, ki se je posebej ukvarjal s to pasmo.

Angleži vsakega psa oblikujejo po svoji meri, vsakega čisto posebej, za točno določeno delo, opravilo ali položaj v družbi in družini (kot specialista). Le redko se jim zgodi, da je pasma uporabna za več namenov hkrati, kar bi veljalo, npr., za nemške pasme. Njihovi psi so bili praviloma (izrazita izjema so terierji) najprej gosposki, šele potem so se smeli, šele zadnja desetletja, razširili tudi med smrtnike brez plemiških nazivov in debelih denarnic. Tudi domnevno najsta-

rejši med vsemi španjeli, angleški špringer španjel, je začel kario na angleških dvorih in dvorcih, že precej pred uradnim priznanjem pa so ga vzeli za svojega med premožnejšimi sloji v Ameriki. Šele po drugi svetovni vojni je odločneje pokukal na plebejska evropska tla.

Je malce večji od sorodnika koker španjela – navadno bele barve in s črnimi lisami. A tudi tribarven je lahko, z rjavimi odtenki. Takšni so še posebno ljubki. Ima srednje dolgo glavo z močnim gobcem. Oči temno lešnikove barve so srednje velike, blage in pozorne. Dokaj široki in dolgi, bujno odlakani uhlji so nastavljeni v višini oči in visijo ob glavi. Ima gosto, svilnato gladko dlako, ki je po prsih daljša. Lahko je katere koli barve, dovoljene za španjele, zaželene pa so predvsem kombinacije bele in jetrno rjave/rdeče ter bele in črne barve, tudi rdeče z rjavimi lisami. Košat rep je nizek in ga nikoli ne dvigne nad višino hrbta.

Angleški špringer španjel je živahen pes, ki se izredno dobro počuti v družbi ljudi in otrok in želi z njimi prebiti čim več časa. Je čudovita pasma z osupljivo bleščečo dlako in pasjo inteligenco, zaradi česar je lahko postal uspešen lovski pes. Prav kombinacija inteligence, videza in vesele narave je pripomogla, da so predstavniki te pasme postali prvovrstni spremljevalci družin in posameznikov. Šprin-

gerji niso pretepači in se pretepu, če je le mogoče, raje ognijo. Radi so tudi v družbi drugih psov in ljubijo sprehode. So zares umirjenega značaja, imajo zelo izostren voh in ga mnogi večje uporabljajo tudi za službene namene, za iskanje mamil ali minsko-eksplozivnih sredstev. Pri nas je torej špringer španjel po krivem dokaj spregledana pasma, saj ima vse najimunitnejše značilnosti najboljših rasnih psov.

LD Duplex je pred nekaj leti na pobudo **Franca Kanglerja** začela v lovsko delo in nižinska lovišča načrtno uvajati špringer španjele. Tako je trenutno v naši LD šest vodnikov s špringer španjeli, ki so se odlično izkazali na jesenskih skupinskih lovih pri dvigovanju pa tudi iskanju in prinašanju male divjadi. Ne gre pa zanemariti tudi odličnega druženja in dobrega sodelovanja z drugimi pasmami lovske psov na lovu, kot so, npr., nemški prepelčarji in ptičarji.

Ko smo v našo družino pred dobrim letom dobili v dar špringer španjelko Ajšo, je bila to »ljubezen na prvi pogled«. Sprva dvomljiva in »pasje« še neuka si naša družina domovanja ne zna več predstavljati brez prijazne in vesele, pa tudi diskretne Ajše. Zato to pasmo toplo priporočam ne samo (bodočim) lovcom, temveč tudi družinam, ki si želijo svoje domovanje polepšati s pasjim prijateljem.

Ivan Hajnšek

Tečaj za vodnike krvosledcev v Prekmurju

V idilični vasi v Prekmurju, na obronkih Goričkega ob Ledavskem jezeru, kjer ravninski del te pokrajine že prehaja v manjše hribovje na skrajnem severovzhodu države, je vas Krašči. Tam, nekoliko odmaknjeno od glavne ceste in jezera, v neposredni bližini gozda stoji turistična kmetija Ferencovih. Od 10. do 12. junija 2010 sta bili kmetija in njena okolica nastanjeni z lovci in njihovimi štirinožnimi prijatelji, ki jih je bilo včasih slišati nekoliko dalje kot lovsko-kinološke pogovore, ki včasih tudi niso preveč tihi.

Komisija za lovsko kinologijo pri LZS vsako leto organizira in izvede **tečaj za vodnike krvosledcev**. Zdaj že drugo leto ista komisija organizira tečaj na različnih koncih Slovenije. Leta 2009 je bil na Kopah na Pohorju, letos pa na Goričkem v Prekmurju. Komisija želi na tak način tovrstne storitve na področju lovske kinologije čim bolj približati končnim uporabnikom (to pa so zainteresirani vodniki psov krvosledcev in lovske družine). Tako prav gotovo v veliki meri spodbuja cilj: **usposabljanje vodnikov in pse za iskanje obstreljene velike divjadi**.

Zbrali smo se 10. 6. 2010 ob 9. uri na omenjeni kmetiji v Krašči na Goričkem. Na tečaj je bilo prijavljenih 15 vodnikov psov različnih lovske pasme, prispelo pa jih je 11. Vodniki so vodili hanovskega barvarja, bavarskega barvarja, beagla, resastega jazbečarja, tri nemške kdl. ptičarje, enega nemškega žimavca, madžarsko vizlo in dva nemška prepelčarja. Skratka, zbrala se je pestra družba pasemskih lovske psov, katerih vodniki so izkazali zanimanje, da bi si na tečaju pridobili novo znanje o krvosledništvu in vsem, kar je s tem povezano. Vodniki lovske psov so bili večinoma iz okolice Ptuj, Ormoža, Ljutomera in Murske Sobote. En vodnik je bil iz okolice Cerknega, en vodnik pa iz okolice Krškega. Že iz samih krajev stalnega bivališča vodnikov, udeleženi na tečaju, je mogoče sklepati, da je organizatorica (Komisija za lovsko kinologijo pri LZS) ravnala prav, ker iz leta v leto lokacije tečaja približuje končnim uporabnikom. Na tečaju so bile bistvene in glavne teme teoretičnega dela: *Vonjske sposobnosti psa in*

teorija krvne sledi, Oprema in orožje vodnika krvosledca, Problematika povozov in iskanja poškodovane divjadi, Pogoste napake in posebnosti pri iskanju obstreljene divjadi, Nakazovanje zadetkov in značilnosti nastrelov, Vzreja, šolanje in delo s psom, ter pomen medsebojne povezanosti psa in vodnika, Bolezni psa in prva pomoč, Zakonske zahteve pri iskanju ranjene divjadi. Vse teme so tečajnikom posredovali znani strokovnjaki, vsak s svojega področja, in sicer, dr. **Boštjan Pokorny**, **Uroš Škorjanc**, dr. vet. med., lovski inšpektor **Bojan Kotnik**, priznani lovski kinolog in vzreditelj lovskih psov **Alojz Drnovšek**. Na tečaju so kot predavatelji in inštruktorji v teoretičnem in praktičnem delu sodelovali tudi mednarodni kinološki sodniki za lovske pasme, **Bojan Deberšek**, **Jani Krivec** in **Radoš Burnik**. Kot inštruktor in soorganizator je na tečaju vse tri dni sodeloval tudi avtor članka.

Ko je bila leta 2009 po končanem tečaju na Kopah med tečajniki opravljena anketa, smo ugotovili, da si tečajniki želijo več praktičnega dela. Prav zaradi take ugotovitve je letos vodja tečaja, **Alojz Drnovšek**, ki je po mojem mnenju na takih tečajih nepogrešljiv, za tečaj pripravil več praktičnega dela. Tako so inštruktorji tečajnikom najprej podrobno pojasnili vse o krvni sledi (seveda po novem Pravilniku) in v njihovi prisotnosti na terenu položili sled. Naslednji dan po zajtrku so tečajniki sami s slednimiimi čevlji in parkljem srnjadi polagali sledove, popoldne pa so s svojimi štirinožnimi prijatelji izdelovali krvne sledove. Tretji dan so v zamenjanih skupinah in na sledeh, ki so jih položili njihovi kolegi, s svojim psom izdelovali položene sledove. Skratka, terenskega dela na tečaju je bilo veliko več kot v preteklosti.

Omembe vredna je ugotovitev, da so drugi dan tečaja, to je v petek, ob 20. uri udeležence tečaja obiskali visoki gostje iz vrst prekmurskega lovskega bazena, in sicer: podpredsednik ZLD Prekmurja, lovski tovariš **Ludvik Rituper**, predsednik komisije za izobraževanje, lovski tovariš **Štefan Nemec** in starešina LD Radovci **Franc Maček**. V imenu LD Cankova je tečajnike in preostale prisotne pozdravil lovec **Daniel Šinko**. Z organizatorji, inštruktorji, predavatelji in tečajniki so se zadržali v pri-

Del udeležencev tečaja za vodnike bodočih »krvosledcev«, ki je bil letos v vasi Krašči v Prekmurju.

jetnem nevezanem pogovoru o lovstvu, s poudarkom na temo iskanja obstreljene divjadi. V svojih nagovorih so prisotnim posredovali sporočilo, da je iskanje ranjene divjadi pomembna lovska dejavnost, ki jo je treba razvijati v vseh okoljih in ji nameniti veliko več skrbi in dejavnosti tudi v lovskih družinah.

Na tečaju je bilo bistvenega pomena prav gotovo dejstvo, da so se tečajniki podrobneje seznanili z novim Pravilnikom in bistvenimi spremembami v njem, kot so polaganje krvi na sledi v razmerju 40 % do 60 %, polaganje s slednim čevljem in seveda spremembe; namesto čuvanja najdene divjadi, ugotavljanje značaja psa.

Zadnji dan tečaja, v soboto, je bila po kosilu narejena analiza tečaja. Prisluhnili smo ugotovitvam inštruktorjev in tečajnikov in na koncu je predsednik Komisije LZS za kinologijo lovski tovariš **Marjan Gselman** tečajnikom izročil potrdila o opravljenem tečaju. Sklepnih misli po končanem tečaju ni mogoče strniti v en stavek ali dva, zato o tem nekoliko več.

Ena izmed prvih ugotovitev je, da je za tečajnike izredno pomembno, da je na tečaju več terenskega in praktičnega dela. Druga pomembna ugotovitev je, da je izredno dobro in pozitivno, da se sama lokacija tečaja »seli« iz kraja v kraj po Sloveniji oziroma z območja v območje oziroma tja, kjer sta večji interes in potreba; torej tja kjer vodnikov krvosledcev še ni dovolj, bi pa jih potrebovali. Izredno pomembna ugotovitev je tudi, da so tečajniki (predvsem tisti, ki so se s tovrstno kinološko dejavnostjo srečali prvič) ugo-

novem Pravilniku o uporabnosti preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov zdaj nekoliko **drugačno**, kot je bilo doslej, in **tudi nekoliko zahtevnejše za vodnike**, ki želijo svojega psa pripraviti, da bo v prihodnje lahko neovirano iskal po vseh novih predpisih.

Na tečaju so bili tečajniki izredno motivirani in so izkazovali veliko zanimanje, spraševali so vodjo tečaja, inštruktorje in tudi druge predavatelje o vseh tistih zadevah, kjer jim določene stvari niso bile povsem razumljive. To pohvalno ugotovitev je ob zaključnem govoru izrekel tudi vodja tečaja **Alojz Drnovšek**. Ob podelitvi potrdil je predsednik Komisije LZS za lovsko ki-

Po končanem tečaju so poskrbeli za natančno analizo.

tovili in spoznali, da je iskanje **ranjene velike divjadi izredno odgovorno in obenem težavno opravilo** in da se je tega treba lotiti **resno**, z vso **odgovornostjo** do ranjene divjadi in tistega, ki je streljal na divjad. In še ugotovitev iz praktičnega dela na krvni sledi, ki kaže, da je delo po

kinologijo **Marjan Gselman** spregovoril še nekaj besed na splošno o lovski kinologiji in ponovno poudaril pomembnost in dolžnost iskanja ranjene divjadi. Pri tem je poudaril tudi težavnost tega opravila v povezavi z odgovornostjo vodnikov izšolanih psov, ki iščejo tako divjad. Na

Izročanje potrdil o udeležbi na tridnevnem tečaju

Udeleženka tečaja z nemškim kratkodlakarjem

koncu je izrazil zadovoljstvo o tekočem poteku tečaja in sami lokaciji. Javno se je zahvalil tudi Zvezi lovskih kinologov Pomurja za vložen trud in požrtvovalnost pri soorganizaciji in izvedbi tečaja ter lovskima družinama Cankova in Radovci za odstop dela lovišča, kjer je potekal praktični del. Na vse tečajnike je apeliral, naj o udeležbi na tečaju in o vsem, kar so na njem spoznali, seznaniijo lovce v svojih lovskih družinah ter na tak način še druge spodbudijo k obveznem iskanju obstreljene divjadi in rednem opravljanju kontrolnih pregledov nastrelov. Za tem so se tečajniki, vodja tečaja in inštruktorji zadržali v prijetnem vzdušju, kjer ni manjkalo naštevavanja primerov in zgodb iz zelene prakse in izmenjav izkušenj s področja krvosledništva. Tudi vi se v prihodnje udeležite takih tečajev in podobnih; ne bo odveč in ne bo vam žal!

Iztok Trček

UP po krvni sledi v Prekmurju

Že po novem pravilniku

Devetindvajsetega maja letos je bila v okviru letnega načrta prireditev KZS načrtovana in izvedena uporabnostna preizkušnja (UP) v delu psov po krvni sledi (KS), ki je potekala na območju LD Prosenjakovci v Prekmurju.

Po novem *Pravilniku za delo in vzrejo barvarjev*, v sklopu katerega je tudi povsem spremenjen nov *Pravilnik o uporabnostni preizkušnji v delu psov za vse pasme lovskih psov*, je prvič med slovenskimi lovci oziroma vodniki krvosledcev prav v Prekmurju potekala **Uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Opozoriti ve-

lja na bistveni spremembi v novem pravilniku glede določb starega, in sicer v tem, da po novem pravilniku sled polagamo s parkljem, slednim čevljem in nič več s parkljem, pritrjenim ob palico. Izredno pomembna novost je tudi, **da je na 900 do 1000 m dolgi umetni sledi 60 % sledi poležene s krvjo divjadi, 40 % pa brez nje**. Kri se poleg parklja ponovno polaga zadnjih 70 metrov do mrtve divjadi. Izredno pomembna novost novega pravilnika, ki ga moramo nujno upoštevati in delati samo po njegovih določilih, je, če temu lahko tako rečemo, v zadnji disciplini – **ugotavljanje značaja psa**, kar je prav tako novost glede na stari pravilnik, v katerem je bilo navedeno **čuvanje** (najdenega plena, oziroma obstreljene divjadi). Pri zadnji disciplini omenjene preizkušnje preizkušamo značaj psa ob najdeni divjadi. V Pravilniku so

ske inšpektorice iz Veterinarske inšpekcije Murska Sobota, ki je najprej preverila dokumente psov, nato pa si tudi поблиže pregledala naše lovske štirinožne pomočnike. Ko je inšpektorica opravila delo, je zbrane pozdravil starešina LD Prosenjakovci **Ludvik Rituper**, ki je vodnikom, sodniku in organizatorju zaželel prijetno delo in ugodno počutje na terenu ter območju njihove LD. Spregovoril sem tudi kot predsednik Zveze lovskih kinologov Pomurja, ki je bila organizatorica UP, za menoj pa še vodja prireditve, ki je hkrati predsednik Komisije za barvarje pri ZLKP, **Karel Šinko**.

Bojan Deberšek, mednarodni kinološki sodnik, je prisotnim podrobno in strokovno pojasnil potek UP po krvni sledi. Nato se je celotna ekipa odpravila na teren in s preverjanjem strelnosti psov začela z uporabnostno preizkušnjo.

Foto: I. Trček

značaji psov razvrščeni kot: **stabilen, primeren, plah in agresiven**.

Kot že omenjeno, smo funkcionarji v **Zvezi lovskih kinologov Pomurja** najprej že dan pred preizkušnjo, 28. 5. 2010, v poznih popoldanskih urah skupaj s kinološkim sodnikom **Bojanom Debrškom** in lovci iz domače LD Prosenjakovci poskrbeli za trasiranje in polaganje treh sledi. To opravilo je bilo končano istega dne nekako po 20. uri. Naslednji dan, 29. 5. 2010, ob 8. uri so se pred lovskim domom omenjene LD zbrali trije vodniki lovskih psov (2-krat nemški prepeličar in 1-krat nemški pitčar - žimavec). Kot posebnost tistega dne smo dobili obisk (pa ne prav vljudnost) veterinar-

Dogajanje poskušajmo na kratko opisati. Kot prvo je treba navesti, da je delo psa in vodnika na krvni sledi izredno pomembna in težavna naloga. Vodnik in njegov pes morata na krvni sledi predstavljati **nerazdružljivo navelo** in pomagati eden drugemu. Le tako bo uspeh zagotovljen, če bodo to dovoljevale vse druge okoliščine. Tistega dne so bile razmere za delo na uporabnostni preizkušnji po krvni sledi v LD Prosenjakovci, ki je potekala po novem Pravilniku, izredno težavne (veliko vlage v zraku, vročina, tudi vetrovno, v gozdu je bilo veliko suhega, odpadlega listja), vendar za vse tri vodnike povsem enake. Svoje je naredil tudi nov Pravilnik (40 % sledi brez krvi in sled položena s sled-

nim čevljem). V III. nagradnem razredu je od treh vodnikov lovskih pasemskih psov preizkušnjo opravil le vodnik z nemškim žimavcem. Oba vodnika z nemškima prepeličarjema pa uporabnostne preizkušnje po krvni sledi nista opravila. Ena izmed ugotovitev s preizkušnje v Prekmurju je prav gotovo, da so imeli vsi trije psi pri sledenju težave prav na delu trase, kjer je bila sled položena samo s parkljem brez krvi, vendar je NŽ tudi ta del uspel izdelati z enim ali dvema popravkoma. Po končanem delu smo se vsi vrnili pred lovski dom Prosenjakovci, kjer so bili vodniki ponovno seznanjeni z rezultati svojega dela. Tudi sodnik **Bojan Deberšek** je ponovno pred vsemi zbranimi komentiral delo psov in vodnikov ter ponovno omenil, da bo v prihodnje treba pse in vodnike na drugačen način pripravljati za UP po krvni sledi, in sicer tako, kot določa novi pravilnik. Kot odgovorna oseba organizatorja, ZLKP, se je v imenu le-te in tudi v svojem imenu zahvalil odgovornim v LD Prosenjakovci za nudenje prostorov pri njihovem LD in terena, predvsem pa njihovim članom **Tomažu Topolovcu, Tadeju Burgerju** in gospodarju **Davorinu**. Prav zaradi njihovega truda in obilice vloženega dela bi se tudi naslednje leto vsekakor želeli vrniti v njihovo okolje, če bo to mogoče.

Iztok Trček

Telesno ocenjevanje psov LKD Gorica

Tako kot že nekaj zadnjih let je tudi letos **Lovsko-kinološko društvo Gorica - Nova Gorica (LKD)** organiziralo ocenjevanje zunanosti za vse pasme lovskih psov v Zelenem gaju pri Dornberku. Na daleč naokrog znanem Zelenogajskem plesišču se je 17. aprila zbrala velika množica vodnikov s psi, in sicer tistih z mladimi psi, ki so bili tisti dan izpostavljeni strogim sodniškim očem, pa tudi tistih, ki so svoje pse pripeljali samo v »družbo«. Prav zaradi odnosov vodnikov do lovskih psov so se bistveno izboljšale razmere na tovrstnih prireditvah. Le redko je slišati pasji lajež, še redkeje videti izraze nestrpnosti med posameznimi psi. Res pa je, da prav vsi vodniki še niso doume-

li, da je treba psa na oceno zunanosti tudi pripraviti. Gotovo psu še družba osemdesetih sovrstnikov pomeni določeno stresno situacijo. Ko zraven pristopi še kinološki sodnik z različnimi merili, ko mora pes dovoliti pregled zobovja, je včasih mera polna ... Na srečo danes ni več tako oziroma so to redke izjeme, saj so za spremembe poskrbeli tudi vodniški tečaji.

Traven, Miloš Ambrožič in Nikolaj Mrak ter sodniška pripravnik **Radoš Burnik** in **Jana Korošec** je ocenil 74 psov, devet pa jih bo zaradi različnih razlogov ocenjenih pozneje. Tudi letos so vodniki pripeljali največ goničev, brak-jazbečarjev, krvosledcev, in sicer kar 48, že na drugem mestu pa so bili letos ptičarji, ki jih je bilo enajst, sledili so jim jazbečarji in terierji

Skupina vodnikov

Skupina ptičarjev čaka na svojo predstavitev.

Plesišče v Zelenem gaju je za tovrstne prireditve zelo primerno. Včasih smo trepetali pred slabim vremenom, zdaj, ko je prireditveni prostor pokrit, pa kinološki sodniki in organizatorji lažje in kakovostneje opravimo svoje delo. V soboto, 17. aprila, je bilo sicer lepo vreme, zato nam je streha služila le za senco.

Na ocenjevanju zunanosti se je zbralo kar 83 vodnikov s svojimi mladimi lovskimi psi. Ugotavljamo, da se število privedenih mladih psov spet nekoliko veča; statistika kaže naslednje številk ocenjenih psov: leta 2005 87 psov, leta 2006 66 psov, leta 2007 54 psov, leta 2008 67 psov in leta 2009 82 psov.

Sodniški zbor v sestavi **Slavica Skalar, Jože Batič, Ivan**

skupaj (7). Na žalost pa ugotavljamo vsako let manj ocenjenih šarivcev, predvsem nemških prepeličarjev, ki jih je bilo v prejšnjih letih tudi več kot dvajset, letos pa samo šest. Letos so prvič večje zanimanje za ocenjevanje zunanosti pokazali italijanski vodniki lovskih psov, saj lahko vodnik s psom, ki je opravil oceno zunanosti in ustrezno delovno preizkušnjo, lovi tudi v Sloveniji. Kot vemo, Italija ne postavlja takih zahtev za lovske pse. Predvsem na območju Goriške je italijanskih lovskih gostov več, zato se zanimanju ni čuditi. K temu je gotovo pripomogel tudi večji nadzor o usposobljenosti psov ob jesenskih pogonih na divje prašiče.

Lovske pripravnike sta vodila kinološka sodnika **Jože Veliko-**

Foto: A. Vidmar

Resasta jazbečarja čakata na ocenjevanje.

nja in Ervin Feragotto, ki sta tudi predavatelja kinoloških vsebin lovskim pripravnikom v okviru ZLD Gorica in LZ Gornje Posočje. Seznanjala sta jih s predstavitev posamezne pasme psov, njihovimi značilnostmi in namembnostjo ter jih tako uvažala v svet lovske kinologije.

Prireditev je potekala hitro in brez zapletov v zadovoljstvo vodnikov in tudi organizatorjev,

tako da smo jo končali ravno za čas kosila. Na koncu velja velika zahvala lastnikom plesišča v Zelenem gaju, ki nam že vrsto let brezplačno omogočajo izpeljati prireditev na za nas pravi, idealnem kraju. Za uspešno izvedbo prireditve so se potrudili tudi člani upravnega odbora in strokovne komisije.

Angel Vidmar,
predsednik LKD

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I, m: 4/I, 23. 6.,
Marjan Himelrajh,
Kapelska 11, 9252 Radenci.

Resasti jazbečarji (SLRJr):

O: 5/I, m: 5/I, 6. 7.,
Ivan Leban,
Volče 14, 5220 Tolmin.
O: 5/I - VUP, m: 5/I, 23. 6.,
Ratko Drobec,
Koračice 28, 2258 Sv. Tomaž.

Brandel braki (SLRBrb):

O: 5/I, m: 5/I, 9. 6.,
Miroslav Robič,
Srednji Vrh 17,
4282 Gozd Martuljek.
O: 5/I, m: 4/I, 20. 9.,
Borut Murko,
Ožbalt 4, 2361 Ožbalt ob Dravi.
O: 5/II, m: 4/II, 12. 8.,
Matjaž Smrkolj,
Valvazorjeva 9, 1411 Izlake.

Istrski kdl. goniči (SLRGik):

O: 5/I, m: 5/I, 18. 8.,
Janez Petrič,
Na gmajni 2, 1315 Velike Lašče.

Istrski res. goniči (SLRGir):

O: 4/I, m: 4/I, 10. 8.,
Janko Logar,
Pod bregom 2,
2380 Slovenj Gradec.

Nemški goniči (SLRNg):

O: 5/I, m: 4/I, 3. 7.,
Rudolf Černelič,
Dobrava 40, 8281 Senovo.

Beagli (SLRBig):

O: 5/I, m: 4/I, 28. 8.,
Jakica Milošević,
Gradnikove brigade 7,
5271 Vipava.
O: 5/I, m: 5/I, 21. 8.,
Simon Volk,
Velika Bukovica 21,
6250 Ilirska Bistrica.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

Jelenje rjavi
O: 5/I, m: 4/I, 18. 4.,
Karlo Žezlina,
Brje 28, 6223 Komen.
O: 5/II, m: 4/II, 10. 9.,
Miha Škof,
Pečice 25/a, 3257 Podsreda.
O: 5/I, m: 5/I, 18. 8.,
Vojko Smole,
Vršna vas 16,
3253 Pristava pri Mestinji.

Nemški žimavci (SLRNŽ):

O: 5/I VUP-240,
m: 4/I, JZP-183, 11. 9.,
Bojan, Rok, Deberšek,
Podgorska 83,
2380 Slovenj Gradec.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Serci
O: 5/I, m: 5/I, 25. 5.,
Jurij Nahtigal,
Trebelno 11,
8231 Trebelno.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodaj risanico Sako M 591, kal. .308 Win., Varmint nerjaveča cev, laminirano kopito, z nočnim str. daljnogledom Dedal 450 in montažnimi deli, še v garanciji. Tel.: 041/595-190 ali 041/777-106.

Prodaj puške: londonske, boroveljske, ekspres, petelinke, mannliherice, mauzerice, winčestrovke itn., **pištolo, revolverje.** Tel.: 031/285-700, (03) 545-11-46.

Prodaj kombinirano lovsko puško (buck drilling) kalibra 16 – 7 x 65 R – 5,6 x strelnim daljnogledom Zeiss Clasic Diavary 3 – 12 x 56 (Suhlova montaža). Tel.: 031/351-935.

Prodaj neuporabljano risanico – repetirko, kal. 8 x 68 S, s str. daljnogledom Zeiss 8 x 56. Cena po dogovoru. Tel.: 041/675-734.

Prodaj boroveljsko tricevko (Sodia), kal. 16–16 (70)/8 x 57 IRS. Krogla je primerna za odstrel vse evropske divjadi, s str. daljnogledom Kahles 4 x 32, za pogon TascoWorld 1–35 x in rdeča pika. Za desno šibreno cev je pripravljena vložna cev, kal. .22. Win. Mag. Puška je lepo gravirana in v celoti tehnično brezhibna. Cena po dogovoru. Tel.: 041/856-045.

Prodaj malo uporabljeno karabinko CZ, kal. .308 Win. (izvojni model), s str. daljnogledom 1,5 – 6 x 42 (zasučna mont.). Tel.: 031/30-60-80.

Prodaj kombinirko, mod. CZ – UB 584; kal. 12/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 12/12 in str. daljnogledom 1,5 – 6 x 40 Norconia (650 €) in **šibrenico**, mod. ZH 301, kal. 12/12 (150 €). Tel.: 041/699-421.

Prodaj kratko karabinko CZ, novo, kal. 7 x 57, s polnim olesjem, gravirano, z naprožilom ter str. daljnogledom Kahles 4 x 32 (Suhlova mont.); Suhlovo **šibrenico** brezpetelinko, kal. 12–12; **šibrenico – petelinko** A. Motta – Siena, kal. 12 – 12. Tel.: 041/791-982.

Prodaj risanico – prelamačo Krieghof, kal. 6,5 x 57 R. Tel.: 041/857-223.

Ugodno prodaj karabinko Sava – Kranj, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom (Suhlova montaža). Tel.: 031/306-001.

Prodaj ekspres lovsko risanico – s privezjenimi cevmi Krieghoff Luxus, bogato gravirano, kal. 9,3 x 74 R / 9,3 x 74 R, z vrhunsko optiko – osvetljeni križ ter originalno **MK-puško** Winchester (Lever action), kal. .22 Mag. Tel.: 041/611-748.

Prodaj dobro ohranjeno boroveljsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in montiranim str. daljnogledom Geco 4 x 32 (Suhlova montaža). Tel.: 051/655-330.

Ugodno prodaj češko bokarico, kal. 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom in menjalnimi cevmi. Cena po dogovoru. Tel.: 040/290-033.

Prodaj boroveljsko bokarico (Sodia), kal. 16/7 x 65 R, z vložno cevjo kal. .22WMR, strelnim daljnogledom 1,5 – 6 x Zeiss. Puška je brezhibna. Cena 3.000 €. Tel.: 031/575-055.

Ugodno prodaj kombinirko Merkel Suhl, tip B4, kal. 20 Mag/7 x 65 R. Tel.: 041/800-229.

Prodaj risanico Sako 85 Varmint, kal. .222 Rem, nerjaveča cev, laminirano kopito, s str. daljnogledom Swarovski 6 – 24 x 50 »crosshair« – fini križ, (3.100 €) ali z Bushnell Elite 3200 3 – 9 x 40 Firefly – osvetljen križ (1.900 €), z naprožilom, precizna, montaža obeh Sako Optilock. Tel.: 040/737-382.

Prodaj športno-ostrostrelsko risanico Sako TRG42, kal. .338 Lapua Mag. (8,59 x 70), str. daljnogled Nightforce 12 – 42 x 56 NXS z NPP-2 osvetljenim križcem (lahko brez str. daljnogleda). Tel.: 041/886-994.

Prodaj str. daljnogled Schmidt & Bender, 1,5 – 6 x 42 Zenith LM križ, tip FD7 z osvetlitvijo sredinske pike; idealen za pogone, lov na zalaz, univerzalen; ter **str. daljnogled** Leupold Mark 4 3,5 – 10 x 40 mm LR/T, odličen za športno ali natančno lovsko streljanje, križec mil-dot, s stransko izravnavo paralakse, izredno odporen. Oba vrhunska str. daljnogleda (nova in z garancijo) dam s popustom (zadnja primerka), ki začne veljati z dnem nakupa (cena: 1.450 €). Tel.: 051/348-222, dopoldne.

Prodaj naboje, kal. 7 x 64 ABC. Tel.: 041/413-881.

Prodaj bok kombinirko, kal. 16/7 x 57 R, s strelnim daljnogledom 6 x 42 Zeiss (Suhlova montaža). Tel.: 041/413-881.

Prodaj boroveljsko tricevko, kal. 16 – 16/7 x 57 R (izd. 1963), s str. daljnogledom Habicht 4 x 36, dobro ohranjena (prvi lastnik). Cena po dogovoru. Tel.: 040/280-146.

Prodaj risanico, kal. .243 Win., z novim str. daljnogledom Habicht Helia 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena po dogovoru. Tel.: 041/751-341.

Prodaj bokarico Merkel Suhl 210E, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom 6 x 42 Habicht (Suhlova montaža) in **bok šibrenico** FEG Monte Carlo, kal. 12/12, z ejektorji. Tel.: 041/680-138.

Prodaj risanico Tikka, mod. 595, kal. 7 mm – 08 Rem., z montažo (vse kot novo). Tel.: 051/60-60-44.

Prodaj pištolo Luger P 08, kal. 9 x 19 mm, in **MK puško** Anshütz, kal. .22 l. r. Tel.: 041/500-200, popoldne.

Prodaj 2 leti star strelni daljnogled Meopta Meostar R1 3 – 12 x 56, kot nov. Tel.: 040/227-180.

Prodaj kombinirano puško, CZ, mod. ZH Brno, s str. daljnogledom Tasco 3 – 9 x 40 (Suhlova montaža). Cena 550 €. Tel.: 030/645-422.

Prodaj kombinirko CZ, kal. 16/7 x 57 R, s strelnim daljnogledom Kahles 4 x 32 in menjalnimi cevmi 16/16. Tel.: 041/657-424.

Prodaj boroveljsko dvocevno risanico – prelamačo, kal. 9,3 x 72 R – 9,3 x 72 R, z optično piko Zeiss Z-point in menjalnimi cevmi, kal. 24 – 24; **polrisanico** »biksarico«, kal. 16 – .22 Hornet. Tel.: 041/939-973.

Prodaj gravirano boroveljsko risanico, kal. 6,5 x 57, s str. daljnogledom Swarovski. In **dvogled** Swarovski EL 8,5 x 42. Tel.: 041-749-053.

Prodaj boroveljsko bokarico (F. Sodia), kal. 16/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in Suhlovo **šibrenico**, kal. 12 – 12, z ejektorji. Obe puški sta uni-katni, luksuzni in dobro ohranjeni. Cena kompleta je 4000 €. Tel.: 041/672-382, zvečer.

Prodaj risanico – repetirko Steyr Mannlicher SSG 69, kal. .308 Win., s str. daljnogledom Leupold Vari x-III 6,5 – 20 x 50; **risanico – repetirko** Mauser, kal. .308 Win., s str. daljnogledom Nikon 1 – 4 x 24, **kombinirko** Merkel Suhl E 210, kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Smith & Bender 1,5 – 6 x 42. Tel.: 031/372-031.

Prodaj češko bokarico, kal. 12/7 x 57 R, z menjalnimi cevmi 12/12, s str. daljnogledom (variabilnim od 1–4,5 in 6 x 42; oba znamke Kahles) in večjim številom krogelnih in šibrenih nabojev; rusko **MK puško** .22 Mag., s str. daljnogledom 3–9 x 30 in naboji, **daljnogled** Swarovski 8 x 52. Tel.: 041/233-158 ali 040/504-526.

Prodaj dobro ohranjeno MK risanico – repetirko Anschütz, mod. 1515/16, kal. .22 Mag., z naprožilom in str. daljnogledom Swarovski Habicht 4 x; ter novo **šibrenico** – brezpetelinko CZ, kal. 12 – 12. Tel.: 031/727-278.

Ugodno prodaj nekaj pušk (nove), izdelkov puškarne Sava – Kranj. V račun vzamem osebno vozilo na štirikolesni pogon. Tel.: 041/632-160.

Lovski psi

Prodaj mladiče brak-jazbečarje jelenje rdeče barve, po-ležene 12. 6. 2010, potomce izredno delovnih staršev. Informacije po tel. 041/574-703.

Prodaj mladiče brak-jazbečarje jelenje rdeče barve, po-ležene 15. 6. 2010, potomce izredno delovnih staršev. Informacije po tel. 041/647-216.

Kupim dobrega lovskega psa starega od 2 do 4 leta. Tel.: 041/810-155; samo zvečer.

Prodaj leglo brak-jazbečarjev jelenje rdeče in dimaste barve. Psi so potomci odličnih staršev (oče: 5/l, mati: 5/l). Psi bodo primerni za oddajo po 28. juliju. Tel.: 041/493-875 ali (03) 576-20-37.

Prodaj 3 mesece starega samčka in samsko **črni brak-jazbečarjev**. Tel.: 041/478 388.

Prodaj leglo angleških špringer španjelov, starih 3 mesece. Tel.: 041/638-100.

Zaradi boleznih prodaj posavskega goniča, potomca odličnih delovnih staršev. Star je 16 mesecev in je telesno zelo lep (tel. ocena odlično) Tel.: (05) 374-20-60.

Prodaj mladiče pasme resasti foksterier. Psički izvirajo iz odlične lovske vzreje. Mati: 5/l, sledoglasna in dobra jamarka. Tel.: 040/354-590.

Prodaj leglo pasme bosaški ostrodlaki gonič – barak (samček in dve samčiki). Mladiči so potomci odličnih staršev (oče: 5/l, mati: 5/l). Tel.: 041/812-641.

Prodaj brak-jazbečarja, stara 3,5 leta. Tel.: 031/852-882.

Prodaj mladiče pasme nemški gonič, potomce vrhunskih delovnih, vzrejenih linij, cepljene, stare 3 mesece, ki so že primerne za vodenje v lovšče. Oče je uvožen plemenjak z opravljeno tekmo po KS, večkratni prvak v lepoti, mati pa ima poleg prve vzrejne ocene tudi osvojeno četrto mesto na državnih uporabnostni tekmi goničev. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

Sprejemam rezervacije za mladiče pasme resasti istrski gonič, leglo 10. 8. 2010, potomce uvožene plemenjakinja ter vrhunškega slovenskega plemenjaka. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

Prodaj eno leto staro resasto jazbečarko ali jo zamenjam za resasto istrjanko. Tel.: 041/528-097.

Ugodno prodaj tri psičke – nemške prepeličarke – serce, brezce, stare 4 mesece. Plemenjak (uvožen iz Nemčije) in plemenjakinja in imata odlično telesno in delovno oceno. Psičke so že dvakrat cepljene, zelo živahne in se lepo razvijajo. Tel.: 041/470-393.

Ugodno prodaj mladiče – nemške prepeličarje (brezce), potomce odličnih delovnih staršev. Tel.: 041/343-472.

Prodaj mladiče pasme brandel brak, potomce odličnih delovnih staršev. (leglo 21. 5. 2010). Tel.: 041/363-122.

Prodaj posavskega gonička, staro 2 leti, z odlično telesno oceno in opravljenim PNZ (l. n. r.) Tel.: 031/614-822.

Prodaj 3 mesece stare posavske goniče, delovnih staršev (m: 5/l, o: 5/l). Tel.: 041/230-983.

Prodaj mlade nemške prepeličarje – rjavce, potomce odličnih delovnih staršev (Ivan Centrih, Dobje pri Planini 3). Tel.: 041/794-339.

Prodaj tri mlade psičke, nemške prepeličarke – rjavce, odličnih staršev. Tel.: 041/494-587.

Prodaj 3 mesece staro psičko, srbsko – balkansko goničko, odličnih staršev. Tel. 041/421-119.

Prodaj leglo nemških lovskih terierjev, potomci odličnih staršev. Tel.: 041/346-914 (Zdravko).

Prodaj leglo resastih jazbečarjev, izredno delovne in uspešne lovske linije. Psica je

bila parjena v Avstriji. Psarna Ratkova; tel.: 070/846-909.

Prodaj mlade nemške lovške terierje (leglo 22. 7. 2010). Psarna Boštjanova; tel.: 041/376-220.

Prodaj kakovostno leglo kratkodlakih jazbečarjev rjave barve (leglo 18. 5. 2010). Oče je tuj plemenjak. Tel.: 031/348-288 (Grapar).

Prodaj nemške žimavce z rodovnikom, potomce odličnih delovnih staršev. Mladiči še čakajo na nove lastnike!. Tel.: 041/371-233.

Prodaj 2 meseca stare nemške lovške terierje, izredno vodljive. Marjan Cimelrajh, Kapelska 11, 2259 Radenci. Tel.: 031/673-591

Prodaj dve nemški ptičarki – žimavki (črni serki), poleženi 11. 4. 2010, odličnih delovnih staršev. Tel.: 031/331-357.

Ugodno prodaj tribarvne nemške goniče, čistopasemske, iz Nemčije, stari 2 meseca. Tel.: 031/673-431.

SO IZDELANE IZ DVOSLOJNEGA PLETIVA, KI ZAGOTAVLJA PRENOS POTU S KOŽE NA ZUNANJO STRAN MAJICE.

POZABITE NA MOKER HRBET.

INDUSTRIJSKA CONA TRZIN Dobrave 1

Telefon: 00 386 (01) 562 13 10 040/524-355

Prodaj podjetje s koncesijo za upravljanje lovišča Trakošćan na Hrvaškem. Lovišče je veliko 1.750 ha, v katerem je tudi 32 ha obora z divjimi prašiči. V odprtem delu lovišča so divji prašiči in srnjad. Vse informacije po telefonu +385 91 208 4000 ali po e-naslovu: zeljko.ipsa@termocommerce.hr

VISIBLE INNOVATION

VRHUNSKA OPTIKA ZA LOV

V OKVIRU EVROPSKE RAZSTAVE LOVSKIH PSOVI, BO 2. OKTOBRA, PREDSTAVITEV VSEH MODELOV OPTIKE MINOX NA STRELIŠČU PRAGERSKO.

INFORMACIJE: 051 630 364 041 347 975 031 676 301

www.minox.de

Prodaj mlada planinska goniča (psa in psičko), poležena 16. 4. 2010. Starša sta izredno delovna. Tel.: 041/635-953.

Prodaj leto dni staro resasto jazbečarko (zamenjam jo tudi za resasto istrsko goničko). Tel.: 041/528-097.

Drugo

Na lepi sončni in mirni legi ob gozdu v **Zg. Savinjski dolini oddajam v najem parcele za postavitev počitniške prikolice**. Tel.: 031/695-208.

Prodaj elektronsko ovrtnico za šolanje psov. Domet 1.600 metrov. Tel.: 041/406-471.

Izdelam vam več vrst pasti za lov polhov, valilnice za ptice duplarice (več vrst) in **ptičje krmilnice**. Tel.: (01) 895-15-96.

Izdelujem gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec). Tel.: 041/819-231, Basaj.

Poučujem igranje na lovski rog – posameznike ali skupine (vključno z glasbenim znanjem not – teorijo). Tel.: 041/253-257.

Prodaj lovski krog (hlače št. 58, skrajšane; suknjič št. 56). Tel.: 041/413-881.

Prodaj 7 let stare navadne jelene za odstrel. Tel.: 030/344-263 (Lendava).

Prodaj čistokrvne nemške lovške terierje brez rodovnika, skotene 21. 5. 2010. Cena 120 €. Tel.: 031/660-631, Jože.

Prodaj nov lesen čoln. Informacije po 19. uri po tel.: 031/501-801.

Prodaj poljske (divje) zajce iz vzreje. Zajci so odrasli, cepljeni ter prilagojeni za izpust v naravo ali oboro. Tel.: 040/503-781.

Prodaj muflona v obori (za odstrel), starega 5 let. Cena 500 €. Tel.: 051/420-429.

IZDELAVA LOVSKIH OBLEK (KROJEVI) IN KLOBUKOV PO MERI, KAKOVOSTNO IN PO ZELO UGODNI CENI! PREPRIČAJTE SE SAMI!

KROJAŠTVO PEČOLER, s. p., Kranj

Tel.: 04/23-28-332 GSM: 031/711-055

kontaktni naslov: joze.pecoler@gmail.com

Prodaj terenski avto Suzuki – vitara 1,6, 16 V, bencinar, 1995, 113.000 km, 3 vrata. Tel.: 041/508-279.

Izdelam vam diatonično harmoniko, lahko tudi z različnimi lovskimi motivi. Več informacij po tel.: 041/567-126.

Prodaj fazane, jerebice in race. Tel.: 041/717-464.

Prodaj navadnega jelena, starega 8 let, dva 3-letna in enega dveletnega jelena; na voljo imam tudi enoletne šiljarje in junice. Tel.: 041/891-207.

Za nadaljnjo rejo prodaj kakovostno navadno jelenjad, vzrejeno v obori. Cena po dogovoru, možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Za simbolično ceno prodaj morske prašičke (zelo lepe, zdrave, vseh barv). Tel.: (05) 680-20-44.

Prodaj lesene drogove (akacija) vseh dimenzij, dolžine od 2,5 do 9 m, primerne tudi za preže in razne obore. Prav tako imam les akacije, primeren za vinogradnike in vrtnarje. Tel.: 031/330-260.

Prodaj 6-letnega muflona in mladiče muflonov in damjakov (Loka pri Žusmu). Tel.: 031/660-743.

Prodaj lovške trofeje: rogova srnjaka, jelena, damjaka, roglje gamsa in rogove muflona, montirane na ročno rezljanih podložnih desčicah in nagačene preparate divjadi (cena:

SEPTEMBER									
Datum	Luna	Sonce	vzide	zaide	vzide	zaide	začet	konec	(navt.)
1. Sr	23:03	14:26	6:22	19:41	5:14	20:49	☾		
2. Če	23:59	15:26	6:24	19:39	5:15	20:47			
3. Pe	---	16:19	6:25	19:37	5:17	20:45			
4. So	1:06	17:03	6:26	19:35	5:18	20:43			
5. Ne	2:22	17:40	6:27	19:33	5:19	20:41			
6. Po	3:43	18:11	6:29	19:31	5:21	20:39			
7. To	5:05	18:39	6:30	19:29	5:22	20:37			
8. Sr	6:28	19:04	6:31	19:27	5:24	20:34	☾		
9. Če	7:50	19:30	6:32	19:25	5:25	20:32			
10. Pe	9:11	19:57	6:34	19:23	5:27	20:30			
11. So	10:32	20:28	6:35	19:21	5:28	20:28			
12. Ne	11:50	21:04	6:36	19:19	5:29	20:26			
13. Po	13:02	21:46	6:37	19:18	5:31	20:24			
14. To	14:07	22:37	6:39	19:16	5:32	20:22			
15. Sr	15:01	23:33	6:40	19:14	5:34	20:20	☾		
16. Če	15:45	---	6:41	19:12	5:35	20:18			
17. Pe	16:21	0:35	6:42	19:10	5:36	20:15			
18. So	16:50	1:38	6:44	19:08	5:38	20:13			
19. Ne	17:14	2:43	6:45	19:06	5:39	20:11			
20. Po	17:36	3:46	6:46	19:04	5:41	20:09			
21. To	17:55	4:49	6:47	19:02	5:42	20:07			
22. Sr	18:15	5:51	6:49	19:00	5:43	20:05			
23. Če	18:34	6:54	6:50	18:58	5:45	20:03	☾		
24. Pe	18:55	7:57	6:51	18:56	5:46	20:01			
25. So	19:18	9:02	6:52	18:54	5:47	19:59			
26. Ne	19:46	10:07	6:54	18:52	5:49	19:57			
27. Po	20:20	11:13	6:55	18:50	5:50	19:55			
28. To	21:01	12:17	6:56	18:49	5:51	19:53			
29. Sr	21:52	13:17	6:57	18:47	5:53	19:51			
30. Če	22:54	14:11	6:59	18:45	5:54	19:49			

5–50 €). Tel.: 041/233-158 ali 040/504-526.

Prodaj kovinsko omaro za orožje, letnike glasila Lovec od leta 1971 do zdaj, komplet knjig Zlatorogove knjižnice, različne **medeninaste odlitke z lovskimi motivi ter lovski krog** št. 52. Tel.: 041/233-158 ali 040/504-526.

DRŽAVNA TEKMA ZA GONIČE - CACT – GONIČI – 2010

Vzrejna komisija za goniče pri KZS organizira v sodelovanju z LKD Idrija in LD Porezen - Cerkno

državno tekmo goničev, kjer lahko sodelujejo vse pasme goničev, razen brak-jazbečarjev. Tekma bo 16. 10. 2010, z zborom ob 8. uri pred motelom Bridnik ob cesti Cerkno - Kladje.

Tekmovanje bo posamično in ekipno (po veljavnem Pravilniku ocenjevanja dela goničev).

LKD in zainteresirane prosimo, da prijave pošljejo tajniku VK na naslov **Jožef Verčko**, Troblje 46/d, 2380 Slovenj Gradec ali na e-naslov: jozef.vercko@amis.net najkasneje do 2. 10. 2010.

SPORT MAN, d. o. o.

ŠOŠTANJ

Prodaja novega in rabljenega orožja ter streliva.

Tel.: 041/690-051

LD Šentjur prireja

TEKMO V STRELJANJU S KROGLO VELIKEGA KALIBRA

Tekmovanje bo v nedeljo, 19. 9. 2010, z začetkom ob 8. uri na strelišču v Vezovju (3 km iz Šentjurja, ob cesti Šentjur–Planina pri Sevnici).

Tekmovale bodo 3-članske ekipe in posamezniki. Razdalja 100 m, trije strelji, položaj poljuben. Najboljših šest strelcev bo streljalo še končno serijo: ob kolu – sede.

Dovoljena bo uporaba orožja in daljnogleda v skladu s Pravilnikom o lovskem strelstvu.

Nagrade:
Tri najboljše ekipe bodo prejele pokale, posamezniki pa praktične nagrade. Nagrada za 1. mesto je odstrel srnjaka v lovni sezoni 2011.

Informacije: Miran Hernaus; tel.: 041/380-572.

Za jedačo in pijačo bo poskrbljeno!

Društvo ljubiteljev ptičarjev,
LD Ig, LKD Ljubljana

prirejajo

DRŽAVNO TEKMO LOVSKIH PSOV V VODNEM DELU – CACT za PREHODNI POKAL OBČINE IG

Tekmovanje bo **18. 9. 2010** v skladu z veljavnim Pravilnikom za tekmovanje lovskih psov vseh pasem v vodnem delu. Zbor bo ob 8. uri pred lovskim domom LD Ig (v Dragi pri Igu). Predhodni prijavi je treba obvezno priložiti kopijo obeh strani rodovnika psa in skupaj s potrdilom o plačilu startnine poslati na naslov:

Ivan Traven, Na dole 4, 1217 Vodice.

Zadnji rok prijave je **11. 9. 2010**.

Na tekmovanju bodo lahko sodelovali lovski psi vseh pasem, ki imajo rodovnik priznan pri FCI in imajo veljavno veterinarsko potrdilo (cepljenje mora biti opravljeno najmanj 10 dni pred prireditvijo). Tekmovanje bo v posamični in ekipni konkurenci. Ekipa bo šela 3 (tri) tekmovalce.

Prijavijo se lahko samo vodniki psov, ki imajo opravljeno vzrejno preizkušnjo, za ptičarje pa velja opravljena JZP, PP, ŠPP ali VUP.

Startnina za udeležbo (na tekmujočega psa) bo **60 €** ob prijavi in plačilu do **11. 9. 2010**. V primeru plačila po omenjenem datumu bo startnina 10 € višja. Znesek startnine lahko nakažete na TRR Društva ljubiteljev ptičarjev (SI56 02010 025385 2458).

Število sodelujočih psov je omejeno na **21!**

Najboljši bodo prejeli bogate nagrade!

Dodatne informacije: 041/387 903 (Ivan Traven).

LOVSKA ZVEZA GORNJE POSOČJE
prijazno vabi na
lovsko-kulturno prireditev

POŠOŠKO LOVSKO MAŠO

Ob sodelovanju lovskih registrov bo maša v soboto, **18. septembra 2010**, ob **16. uri** v cerkvi sv. Antona Puščavnika v Čezsoči.
Maševala bosta koprski škof Metod Pirih in župnik Viljem Čušin.
Po maši bo družabno srečanje.
Informacije po telefonu: **041/657-036**.

KROJASTVO

Branko Rožman, s. p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

ROŽMAN

Slavnostne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike,
plašče
hubertus
in pelerine
izdelujemo
po meri.

LKD Postojna

prireja

lokalno uporabnostno preizkušnjo v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov.

Tekma bo **16. 10. 2010** v lovišču
LD Prestranek z začetkom
ob 8. uri.

Zborno mesto bo pri trgovini
TUŠ v Prestranku.

Pisne prijave bomo sprejemali
do 10 dni pred prireditvijo:

LKD Postojna,
Cankarjeva 6, 6230 Postojna;
telefon: (05) 720-45-21.

Hubertus
club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA JESENSKO-ZIMSKI LOVI

LOV NA DAMJAKA V RUKU

4 polpenzionirani v luksuzni lovski koči, 3 dni
organizacije lova z vodenjem poklicnega lovca,
terensko pripravo trofeje
ter odstrelom jelena lopatarja z rogovjem
do 2,50 kg – 1.050 €
do 3,00 kg – 1.420 €
do 3,50 kg – 1.950 €
do 4,00 kg – 2.870 €
do 4,50 kg – 4.470 €

JESENSKO-ZIMSKI LOV NA N. JELENA

4 polpenzionirani v luksuzni lovski koči, 3 dni
organizacije lova z vodenjem poklicnega lovca,
terensko pripravo trofeje
ter odstrelom jelena z rogovjem
do 5 kg – 1.490 €
do 6 kg – 1.990 €
do 7 kg – 2.690 €
do 8 kg – 3.690 €

JESENSKO-ZIMSKI LOV NA MERJASCA

4 polpenzionirani v luksuzni lovski koči, 3 dni
organizacije lova z vodenjem poklicnega lovca,
terensko pripravo trofeje
ter odstrelom merjasca s čekani
do 11,9 cm – 690 €
do 14,9 cm – 930 €
do 16,9 cm – 1.220 €
do 19,9 cm – 1.420 €
do 21,9 cm – 1.600 €

Lovska farma DAMERON Namibija

Organiziram lov na lovski farmi v mojem
spremstvu. (september-oktober)

– kudu, oriks, stenbok, springbok,
bradavičarka, sakal, pavijan –
in 5 dni lova all inclusive
za samo 2.600 evrov.

Preostala divjad po ceniku.

Informacije po tel.: 031/636-191.

Roman Setnikar

D.O.G. TRACK

ELEKTRONSKE

OVRATNICE ZA ŠOLANJE PSOV
OVRATNICE PROTI LAJANJU
NEVIDNE OGRAJE

PROFESIONALNA KAKOVOST ■
ZELO UGODNA CENA ■
EVROPSKI PROIZVOD ■
DOSTAVA V 24 URAH ■
2 LETI GARANCIJE ■

M-NET d.o.o., Beblerjev trg 10, 1000 Ljubljana
Gsm: 040 760 760, info@dogtrace.si

www.dogtrace.si

D.O.G. TRACK

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena

LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

Izvrstna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
dolžina: 33 cm • teža: 980 g • neoprenska torbica

CENA:
270,00 €

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
Naročila in informacije: 01/ 25 10 880 ali 041/ 72 60 11

TEHN OPTIKA
SMOLNIKAR d.o.o.
Brničeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

Dot MVSD 1x30
Akcijska cena: **290,00 €**
Redna cena: 459,00 €

Nikon Monarch E 1,1-4x24
Akcijska cena: **690,00 €**
Redna cena: 869,00 €

Nikon Monarch 8x42 DC
Akcijska cena: **390,00 €**
Redna cena: 459,00 €

Cene veljajo do razprodaje zaloge

Ko berete te vrstice, na Madžarskem jeleni že rukajo!

In s tem se lahko začne eno najbolj vznemirljivih lovskih doživetij – **lov jelena v roku**. Lov nanj ni poceni, sploh ne v roku. A vendar ni tako drag, da si ga tudi lovec s povprečnim dohodkom ne bi mogel privoščiti vsaj enkrat. Še je čas, da se 15. septembra pridružite naši skupini. Lovimo vsega uro vožnje od naše meje. Odstrel jelena z rogovjem za okrog 150 točk CIC (5 kg teža rogovja) stane 950 €, v medalji (6,0 do 6,5 kg) 1.600 do 1.950 €.

Vam je morda več do lova v gorah? Do lova na **gamsa**? Kozla ali kozo z rogji trofejne vrednosti do 90 točk CIC? To divjad boste lahko uplenili v lovišču ene od slovenskih LD za 700 €. Na voljo je vsega pet glav te plemenite divjadi, zato pohitite s prijavo in si že zdaj rezervirajte lov v času gamskej prska.

Je pogon na **divje prašiče** visoko na vrhu lestvice vaših lovskih užitek? Udeležba na dvodnevem skupnem lovu v hrvaških loviščih, vključno z vsemi odstrelom (tudi odstrelom **merjasca**), vam je na voljo že za 390 €. Prvi tak lov bo že 23. in 24. oktobra.

Če vas zanima le lov na **malo divjad**, se nam pridružite 21. oktobra ali 16. novembra na Madžarskem. Za dvodnevni lov z odstrelom petih zajcev boste odšteli 390 €. Fazan stane 15 €.

Če si morda želite lova na katero drugo divjad, pogledajte na našo spletno stran, povprašajte po e-pošti ali pa nas kar pokličite po telefonu.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

**STRELNI DALJNOGLEDI
ANGLEŠKE FIRME HAWKE**

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno jamstvo.

NE 6x44 IR 164,00 €
NE 1,5-6x44 IR 188,00 €
NE 3,5-10x50 IR 224,00 €

Informacije in naročila BELUGA, d.o.o., Ljubljana; Tel: 01 25 10 880 ali 041 72 60 11

B-O-C-K
*puškarstvo
lovska in ribiška trgovina*

Podjetje za izdelavo in prodajo lovskega orožja, Dražgoška 2, 4000 Kranj, Tel.: 04/202-33-20, Faks: 04/202-60-00, E-naslov: bock.kranj@siol.net, Url: www.bock.si

Prodaja vrhunskih izdelkov
ZEISS Leica Blaser

Aleš Špendal
V septembru 30 % popusta na letne tekstilne izdelke!

Aleš Špendal, d.o.o., Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana
gsm: 041 399 307 e-mail: puskarstvo@siol.net

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42 RD 30H RD 30 RD 25H

Optična pika 2. generacije Panoram
dolžina: 82 mm, teža: 115 g,
4 velikosti merilne pike, 7 jakosti osvetlitve, ugodna cena: **120,00 €**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

EagleTac TACTICAL FLASHLIGHTS
cena: **85,92 €**
www.info4d.com
Draga 4D, 3220 Štore, SI
tel. +386 3 78 10 200

EagleTac T20C2
300 lm in do 180 m,
3 različne jakosti + strobo
Mikro stikalo, barvne leče,...

Profesionalna oprema za najzahtevnejše uporabnike na spletni strani.
Prisotni bomo na MOS 2010, hala A (Celje) in SOBRA 2010 (Gornja Radgona)

Kjer se lov in ribolov vrtita ves čas.

telemach
Moj svet udobja.

**Fishing & Hunting. 24 ur lova in ribolova
ekskluzivno v Telemachovi DIGITALNI programski shemi.**

- Slikovite zgodbe o metodah in tehnikah tradicionalnega in sodobnega lova.
- Oddaje o načinih ribolova, opremi in mrestenju, poglobljene z dragocenimi nasveti.

F&H
THE FISHING AND
HUNTING CHANNEL

080 22 88
www.telemach.si

EKSKLUZIVNO
pri Telemachu